

Birinci Fasıl İKİNCİ ASIR SONUNA KADAR

DOĞRU YOL

Allah'ın Resulü, etraflarında Sahabileri, ince bir değnekle kum üzerine derince ve dümdüz biz çizgi çektiler ve sonra bu çizginin iki yanına kırkayağa benzer birtakım kısa hatlar ekleyerek buyurdular:

- Şu dosdoğru çizgi kurtuluş yoludur; ondan kopma küçük hatlarsa felaket yönleri...
Ve daha nice hadis...
Bir tanesi daha:
- Musa Peygamberin ümmeti 71 fırkaya ayrıldı. Biri nur, 70'i ateş yolunda....İsa'nın ümmeti de 72 bölüm... Biri nur, 71'i ateş istikametinde... Benim ümmetimsen 73 fırka olacak; biri nura, 72'si ateşe yönelecek.

Alemlere rahmet olarak gelen O'nun Saadet Devrinde her şey, feza çapında bir avizeyi taçlandırıcı, en dakik şekilde traş edilmiş billur parçaları... Avizenin saçağında ve kollarındaki her parça, dal dal birbirine düğümlü, kainatı ışıldatan nur emrinde ve o nurun bedahet idraki içinde. Her şey vecd, aşk ve üstün sezistenden ibaret ve kimsede akıl, akılla bulmak, akılla ölçmek diye bir kaygı ve zor mevcut değil.... Sonradan gelecek büyüklerin tabiriyle, bütün Sahabiler anlamıştır ki, <<Peygamberlik tavrı aklın ötesinde>> dir... Ve insanda onu sezmeye memur vasıta akıl üstü bir şeydir, kalbtir; Peygamber sohbeti ise insanı kalbinden tutup yerden ayağını kesici ve tepe noktasında erdiricidir.

Sahabi diyor ki:

- O'nu dinlerken öyle olurduk ki, adeta başımızın üstünde kirpiğimizi kımıldatsak uçup gidecek ışıktan bir kuş varmış gibi mihlanır kalırdık.
Yolda birbirine rastlayan iki Sahabi:
- Nereye gidiyorsun?
- Filan yere, falan işe...
- Gel seninle bir kenara çekilelim de beş dakika için olsun, iman getirelim!...
Bakın siz; Sahabi, O'nun bir an uzağındaki nefsanî hayatını nasıl değerlendiriyor?...
Kainatın efendisi, İslamın götürülmesi için uzaklara yolladıkları Sahabiye sordular:
- Orada neyle hükmedeceksin?
- Allah'ın Kitabı ve Resulünün sünnetiyle...
- Ya onlardan aradığını bulamazsan?...
Sahabi tereddütsüz cevap verdi:
- İctihat ederim.
Ve Allahın Resulü, mukaddes ellerini kaldırıp, kendisine bu anlayışta Sahabiler ihsan ettiği için Allah'a hamdettiler.

Sahabi ne midir?

Ümmetin temel yapısı; kalbini, duygu ve düşüncesini peşin olarak O'na bağlayan ve sonra bu bağlanış etrafında hakikat dairesi üstünde dilediği gibi akıl atını koşturan -ağzı kantarmalı at- ve artık hiçbir akıl sıkıntısı çekmeyen büyük insan örneği...

İşte <<Doğru Yolun Sapık Kolları>> onlardan sonra, kuru akıl ve şeytani hayalin baskısıyla açılmaya başladı.

MEZHEP

Mezhep nedir?

<<Zehab - zan ve tahmin>>den gelen bu kelime, bellibaşlı bir noktaya giden yolun

nerelerden ve nasıl geçtiği ve ne gibi kısımlar ve şekiller çizdiği üzerinde bilgiler ve ölçüler manzumesi demek...

Peygamber, doğru yolun doğrudan doğruya açıcısıdır. Onun <<Zehab-zan ve tahmin>> ve mezhep kuruculuğu ile alakası olamaz. Peygamberde her şey berrak ve mutlak... Açık havada güneş... Gösterdiği her şey, namutenahi ince çizgilerle işlenmiş bir elmas... Ne <<Acaba?>> sı var, ne <<belki>> si...

güneş öyle bir tepe noktasından vuruyor ki, hiçbir şeye gölge hakkı bırakmıyor; gölge, yani şüphe, ayaklar altında... Ne cemiyette en küçük hiza yanlışı var, ne fertler arasında en basit çekişme... Ne de anlayış ve sezislerde en hafif çelişme... Çünkü insanlara hükmedici kıstas, her ölçüyü zatında toplayan vecd ve aşk...

Hazret-i Ali'nin <<bütün>> ve <<parça>> meselesinde:

- Parça <<bütün>>ün habercisidir.

Hikmetine eş, en ulvi ve esas <<bütün>>den ve <<süfli ve cüz'i parça>>ya kadar her şey, merkezde düğümlü bir nakış gibi içiçe, çelişkisiz ve eksiksiz...

Allahın Resulü, delikanlılık çağındaki Üsâme Hazretlerini orduya Başbuğ tayin buyurdıkları zaman, bata Hazret-i Ebubekir, Ömer, Osman ve Ali, hiçbir olgun Sahabinin yüzünde herhangi bir buruşma ve dilinde bir memnuniyetsizlik ifadesi yoktur...

Sahabilerin hepsi müctehid. Fakat, uzaklaşan, gölgelenen ve sislere bürünen bir hakikati heceleme, sökmeye çalışma, <<zan ve tahmin>> etme manasına değil, ölçüleri bilme, ruhuna sindirmiş bulunma, her işe tatbik gücüne ermış olma manasına...

Kuduz İslam düşmanı (Leone Kaytano)nun:

- O ne kuvvettir ki, çevrelediği insanlardan tek kişi bile gevşemedi, kopmadı, dönmedi!...

Dediği, buna rağmen <<çünkü Resuldü!>> diyemediği, böylece tezatların en yırtıcısına düştüğü o cazibe merkezi, işte bu yekpareliğin sancağını getirmişti.

Kainatın Efendisi, sonsuzluk tahtına geçmek üzere hücrelerindeki yatakta gözlerini kaparken hızla gelip başbuğluk sancağını Peygamber kapısının önüne diken delikanlı Üsâme işte bu bayrağın temsilcisi....

İLK ALAMETLER

Hazret-i Osman devrinde başladı ve Üçüncü Halifenin, herhangi bir ferdi ve itikadi davranış değil; hissi ve infiali planda bir toplulukça şehid edilmesiyle ortaya çıktı.

Bu topluluk, kelimenin hem <<dişta kalan>> ve hem <<karşı çıkan>> manasiyle, henüz adını almamış olarak <<Harici>>zümresinin ilk filizleridir. Ağaçlarını ve dallarını Hazret-i Ali devrinde yetiştireceklerdir ve davranışları mezhebi olmaktan ziyade siyasidir.

Fakat öyle bir siyasi mahiyet ki, artık kitle halindeki vecd ve aşk perçininin çatlak vermeye başladığını ihtar edecek ve ondan sonraki sapıklıklara ilk istidat zeminini kuracaktır.

İnsanlar arasında <<İhtilaf-fikir ayrılığı>> denilen, çok defa aziz ve erdirici, çok defa da sefil ve kaybettirici (fakülte)nin kurtarıcılıktan öldürücülüğe sürüklenmesine mani ferdi ruh ve içtimai nizam...

işte bütün mesele!....

İhtilaf...

<<Ümmetimin ihtilafı rahmettir.>>

Buyuran Kainatın Efendisi, ruhi kıvam ve içtimai nizamın en üstün ahengi içinde, müspet cephesiyle ihtilafı ne güzel abideleştirmişlerdi.

Orta yere bir çiçek vazosu koysalar, etrafındaki herkes onu başka başka noktalardan göreceğine ve hiç kimsenin gözbebeği içinden bakılamayacağına göre, ihtilaf, insan yapısının zaruri neticesi... Elverir ki, bellibaşlı bir sınırı çatlattığı hissini vermesin ve herkesçe makbul ihtimaller çerçevesinde kalsın... Ayrı ayrı uzuvlarından fili muayene eden körler gibi, toplayıcı

ve hakikati kaybetmesin...

Nurun merkezinde her Sahabi bir nur olduğu mevkiindeyken yalnız lügatta ve ihtimal aleminde bilinen ihtilaf, ilk filizlenmesini Hazret-i Osman'ın halifeliğe seçilmesi sırasında gösterir gibi oldu; Haşimi ve Emeviler arasında küçük bir burkuntuya yol açtı; fakat nur oluklarından en büyüklerinin suladığı cemiyet bahçesinde ve Hazret-i Ebubekir ile Ömer'in temsil ettikleri birlik ve bütünlük zemininde hiçbir karışıklığa yer kalmaksızın ukdeler bastırıldı.

Fakat yumuşaklık, edep ve haya madeni Hazret-i Osman devri, kısa zamandan kendisinden önceki sütbeyaz iki devrin ulvi rengine hiçbir leke sürdürmediği halde:

– Bu da beyaz ama acaba o beyaz mı? Arada, esası asla bozmayacak şekilde bir (ton) farkı var mı, yok mu?

–

Diye düşündürecek şekilde birtakım vehimlerin türemesine mani olamadı.

Buna sebep, rikkat ve hassasiyette Hazret-i Osman'ın, kendi aile kadrosuna duyduğu zaaf ve menfi temayülleri tepeleyici bir şiddet seciyesinden uzaklığı...

O, hiçbir isteği kırmayan bir melekti. Ve kullarını imtihan için kötülöklere yol veren Allah'ın takdiri böylesini gerektiriyordu.

MANZARA

Kainatın Efendisi, vecd ve aşk timsali Ebuzer Hazretlerine şöyle buyurmuşlardı:

– Medine'de binaların sel dağını aşarcasına yükseldiğini görünce sen oradan çık!

Medine'de binalar kat kat yüksele görsün, Müslümanlar her taraftan merkez beldeye kol kol aka dursun... İslam fetihlerinin maddi verimi olarak şehirde alış-veriş köpürmekte, sokaklarda ziyetli kılıklar pırıldamakta, meydanlarda soylu atlara binmiş gidip gelenler çoğalmakta, sofralarda nefis yemekler tütmeekte...

Bu hal, ötelere gelen ve dünya ile ahireti sımsıkı muvazene içinde tutmayı emreden İlahi fermanın, nefslerde, sadece dünyayı hedef alırcasına tek kanatlı bir anlayışa kaydırılmaya başlandığından bir işarettir. Ve bundan, yeryüzü vatanında, gökyüzü vatanına hasret içinde yaşayan ve işleri olacağına bırakan Hazret-i Osman değil, mücerret nefs ve insan sorumludur.

Ebuzer Hazretleri, hadiseleri güdücü ve Allah Resulünün emanetine bir toz zerresi kondurmayıcı iki büyük halifeden sonra renklerde küçücük bir uçuk görünce en hassas yerinden yaralanmıştır.

Şam Valisi Hazret-i Muaviye nasıl Hazret-i Osman devrinin dünya alakasına en renkli misali heykelleştiriyorsa Ebuzer Hazretleri de dünya tiksintisi içinde ötelere bağlı ve bütün hallere aykırı Sahabi mizacının en parlak örneğini canlandırıyor.

Hazret-i Aişe'nin bir teşhisi:

<<Ebubekir ve Ömer devirleri Saadet zamanında olduğu gibi geçti. Osman zamanında ise mülk ve dünya kokusu gelmeye başladı.>>

Bu sözün hakikatini Ebuzer kadar derinden hisseden kim olabilir?....

O, Şam'da, Muaviye idaresinde bir nevi müftülük makamında... Üstüste istiflendirilen altın ve gümüş sahiplerine çatmaktan ve onları dünya ejderhası tarafından yutulmamak için uyardıktan başka derdi yoktur...

Mübarek dudaklarında Allah'ın şu kelamı:

<<Ey inananlar! Yahudi ve Nasrani büyüklerinden çoğu, halkın mallarını haksız olarak yerler ve onları Allah yolunda saptırırlar... Altın ve gümüş biriktiricilerine, onları Allah yolunda harcamayanlara çekecekleri acı azabı bildir! Azab günü bu biriktirilmiş mallar cehennem ateşinde kızdırılıp sahiplerinin alınlarına, yanlarına ve arkalarına yapıştırılacaktır; ve işte nefslerinizi için sakladığınız budur, onun azabını tadınız, denilecektir...>>

ACI

Belirttik ki, Kainatın Nuru, cisimleriyle de nurun yuvasına çekildikten sonra, iki büyük Halife zamanında hiçbir noktası kararmayan mukaddes emanet Hazret-i Osman devrinde solmaya istidat kazanır gibi oldu. Bütün büyük Sahabilerle beraber Hazret-i Osman'ı da bu acıyı duyanlar arasında görmeliyiz. Ne var ki, o, kıymette ve sırada üçüncü büyük Halife, bu hali önleyebilmenin yalçın mizacına sahip değildir. Bu da onun başkaca büyüklüğünden eksiltmez.

Ebuzer- ki, Osman devrindeki acıyı en derin kaydeden bir hassasiyet örneğidir- bir gün Halifenin karşısına dikilip bazı ellerde yığılmaya yüz tutucu servetler hakkında şöyle demişti:

- Niçin zenginlerden alıp fakirlere dağıtmıyorsun?

Bu hissi ihtarı, İslamda sosyalizm fikrine senet diye gösterenler farkında değildirler ki, onda şeriatin batınından gelen bir züht kokusu bulunmakla beraber, zahirine uymaz bir mana yatıyordu. Ve onu, ölçüye bağlı akıl değil, infiali ve teessüri duygu söyletiyordu... Ebuzer Hazretleri, her ferdi kendi mizaç ve vecdinde bir cemiyet davası gütmekle toplum idaresinde tırmanılması ilahi hikmete uymayan bir ruh şahıkası seviyesinden konuşuyordu.

Bu inceliği hemen kavrayan Hazret-i Osman öyle bir cevap tavrı takındı ki, bu tavır, meseleler meselesini hemen çözümlenmeye yetti. Dava üzerinde, biri <<usul>>ü, öbürü de <<esas>>ı getiren iki madde:

Evvela:

- Ben Allah'ın Resulünden görmediğimi yapmam!

Sonra da:

- İslamda kazanç ve mülkiyet esastır. Dileyen senin yaptığın gibi, dilediğini verir, hatta bir pulu bile kalmaz. Ben zorlayamam!

Bir gün de Muaviye, Şam'da o'nu imtihana çekmeyi düşündü. Bir akşamüzeri Ebuzer'e 1000 Altın gönderdi.

- Şam Emiri sana bu altın torbasını gönderiyor! Al ve güle güle harca!

- Ebuzer, Şam Emirinden gelen altınları yüzgeri çeviremedi. Kimbilir nasıl bir niyetle odasının bir köşesine koydu. Fakat uyuyamadı. Sanki torbadan, sarı ışıklarını kendisine dikmiş 1000 tane yılan gözü bakıyordu. Gece demedi, uyku vakti demedi, yatağından fırladı, torbayı kapıldığı gibi sokaklara daldı; kapı kapı dolaşarak bir tanesi bile kalmayacağına altınları fakirlere dağıttı. Sabahleyin kapısından parayı getiren memur:

-

- Ya Ebuzer, büyük bir yanlışlık oldu! Muaviye'nin başka birine teslim edilmek üzere bana verdiği altınları yanlışlıkla sana getirdim. Bana onları geri ver ve beni Muaviye'den kurtar!

- Vah evladım! Ben onları gece fakirlere dağıttım. Kendimde hiçbir şey bırakmadım. Bana üç gün müsaade edin de tedarik edeyim! Sen de yanlışlığının cezasından kurtul!...

Muaviye de anlamıştı ki, Ebuzer, bu ihlas, samimilik ve dik sözlülükle Şam'da kalacak olursa, onun pençesinden kurtulamayacaktır.

KABUK TUTAN VECD

Kabuk tutmaya başlayan vecd ve teslimiyet, eksikliğini, hemen yavan akıl ve satıhçı mantık sahasında göstermeye yüz tuttu.

Bütün bu oluş veya kaybedişleri remzlendiren bir de elem verici vak'a olmuştu: Hazret-i Osman, yüce Ebubekir ve Ömer'in parmaklarında taşıdıkları Peygamber mührünü esrarlı bir kaza eseri, bir kuyuya düşürmüştü. Kuyunun suyu boşaltılmış, taşları ve oyukları tek tek elden geçirilmiş, fakat yüzük bulunamamıştı. Hazret-i Osman'ın elemi düşünebilmek gerek...

Hadise Müslümanlar arasında, köşe ve bucaklarda türlü fısıltılara yolaçmış, hatta onu, ilerisi için korkulu bir işaret sayanlar olmuştu.

Hilm ve edep timsali Üçüncü Halifenin ilk seneleri evvelki iki halife çizgisi üzerinde giderken, işte, belirtmiş olduğumuz şekilde solmaya başlayan vecd ve pazarlıksız teslimiyet rengi, böylece Medine'nin ihtişama kaçan hayatı ve binalarıyla göz planına çıktı. Ve meydan

yerini, kısılan gönül ateşi yerine, tüten akıl dumanı alır oldu. Artık şariat meseleleri üzerinde satıh üstü münakaşalar ve türlü nefsanî tevil ve teselliler...

Ve bu arada Yahudilik müessesesinin, güya akıl yoluyla kalplere aşılacağı, akli kah silah, kah zalim ve kah mazlum yerine koyucu zehirli telkinler.

Bütün zaman ve mekan boyunca Yahudi budur ve hep böyle kalacaktır! (A) ve (B) çizgisi üzerinde, işine geldiği ve fırsatları değerlendirme imkanını ve insani zaafı o an için hangi yönde görürse, o yönde saldıracaktır.

İslamda en büyük Yahudi ihanetinin heykeli olan İbn-i Sebe, işte bu iklim içinden türemiş, evvela aşk ateşini kuru akılla çemberlemeye kalkışmış, peşinden akıl silahını elinden atıp, ruha tabi aklın topyekün hakkını yiyerek işi küfür üstü bir hayal ve hurafeye dek götürmüştü.

Evet; Yahudi budur ve biraz sonra bahsi geçecek olan İbn-i Sebe, Yahudiliğin ana gemisidir. Bu karakterden bir misal:

Para Yahudi eseri... Derken, sermaye ve (kapitalist) sistem yahudi eseri... Peşinden komünizma ve (antikapitalist) hareket yine Yahudi eseri... Onun da arkasında filozof (Bergson) elinde ruhçu ve materyalizmayı tepeleyici dünya görüşü yine ve yine Yahudi eseri...

Yahudi, nerede, hangi fikir etrafında birlik ve yekparelik görürse, onu fesada götürmeye ve bu arada kendi çıkarını sağlamaya memur bir (defatist-bozguncu)dur.... Ve aslında hiçbir dünya görüşünün samimi bağılı değildir. Onun fikrinde dünya allak bullak gitmelidir ki, kendisi selamet ve menfaat muvazenesini koruyabilsin.

Saadet devrinde gizli ve korkak bir münafık rolündeki Yahudi, vecdin kabuk tutmaya başlama çığrında taarruzunu açığa vurmakta...

İBN-İ SEBE

Baş örnek (prototip) Yahudi İbn-i Sebe Hazret-i Osman devrini tam da kendi mel'anet (strateji)sine uygun bir zemin kabul edip sağ ve sol aşlamalarını sürdürürken bazı büyük Sahabilerin tam ayarlı hakikat görüşlerini de ilerideki ifrat tecellilerini kollayarak destekliyor, öbür taraftan da Hazret-i Ali'yi mübalağa yolunda mecnun hayallere zemin hazırlamayı ihmal etmiyordu. Mesela, ileri derecede Sahabilerden ve servet sahiplerinden Talha, Abdurrahman İbn-i Avf, Abdullah İbn-i Ömer gibilerin en doğru görüş olarak:

- Zekatı verilen mal, saklanmış ve hareketsiz bırakılmış olsa da bir toplama ve biriktirme ifade etmez. Zekatı verilmeyen mal ise meydanda ve harekette de olsa toplama ve yağma fiilini belirtir.

Şeklindeki ölçüleri, işi, isabetli, fakat vecd dışı bir telakkiye sürükleyebileceği için, Kur'an ve ayarı bozmak isteyen fırsatçıları memnun ediyordu. Onların işine gelmeyen Ebuzer Hazretlerinin teslimiyette daima fazlaya kaçan ruhuydu. Nitekim Ebuzer bir gün kendi davasına karşı Hazret-i Osman'ın şu sözlerine muhatap oldu.

- Ya Ebuzer; halkı züht ve takva yolunda baskı altına almak hikmete uygun düşmez. Benim üzerime düşen, Allahın emirleriyle hükmetmek ve halkı adalet ve itidal dairesinde bir güdüme bağlamaktır. Bir emrin fazlasını yapıp yapmamakta insan serbesttir.

Ebuzer mukabele etti:

- Zenginler paralarını dağıtarak mürüvvet ve sadaka göstermedikçe biz onlardan razı olamayız!
Orada hazır bulunan Kaab-ül Ahbar şöyle bir laf edecek oldu:
- Farz borcunu ödeyen, vazifesini yerine getirmiş olur!
Ebuzer parladı:
- Behey Yahudi oğlu! Sen kim oluyorsun ki, böyle bahislere burnunu sokabiliyorsun?
Ve elindeki asayı Kaab'ın başına indirdi. Kaab yaralandı ve halifenin ricası üzerine Ebuzer'i

başıladı ve onu kısıstan kurtardı.

İbn-i Sebe', Ebuzer Hazretlerine el atmakta gecikmedi. <<Allahın malı>> tabiriyle <<Müminlerin malı>> arasında herhangi yersiz ve nefsanî bir tefsire yol arama ve bir ayrılık kapısı açmak için Şam'da, Ebuzer'e dedi ki:

- Muaviye'ye şaşmıyor musun? <<Allahın malı>> tabirinin kullanıyor! Gerçekten her şey Allahındır; fakat <<müslümanların malı>> tabiri muamelede esas iken <<Allahın malı>> demek acaba niçin ve ne maksadla?... Yoksa hazinenin serbetiyle müslümanlar arasından alaka kesiciliğe doğru mu gidiyor?
- Ebuzer <<Suret-i Hak>>tan görünen bu telkin karşısında ürperdi; bu laflardan ilahi kudreti nefsanî menfaat uğrunda istismara yeltenici bir idare ölçüsüne ait tehlikeli bir mana kokladı ve hemen Muaviye'nin huzuruna çıktı:
- Öyle mi? Sen devletin müslümanlara ait parasına <<Allahın malı>> diyormuşsun; öyle mi?
- Yanlış mı, mal Allahın değil mi?
- Her şey Allahın; fakat senin idarendeki mal, Allahın müslümanlara ait olarak sana verdiği değil mi?
Muaviye, aşk ve heyecan içinde kaynayan, fıkırdayan Ebuzer'i sakinleştirmek için her zaman ki büyük zekasıyla şu (formül)ü buldu:
- Peki, bundan sonra <<müslümanların malı>> derim.
İbn-i Sebe', adım başında ruhları bulandırma yolunda.

İBN-İ SEBE SAHNEDE

Önce kendi peygamberine ihanetle işe başlayan, derken İsa dinine türlü maverai hezeyanlar aşıl原因 bir insan soyu vardır. Bu soyun İslam karşısından (prototip) denilen baş örneği de İbn-i Sebe'... İçi ve dışıyla numunelik yahudi...

Hazret-i Osman devrinde güya Müslüman... Eski adı İbn-i Sevd... Şimdi Abudullah ibn-i Sebe'...

Dilek ve tutumları dini olmaktan ziyade siyasi olan bu din vecdinin kabuk tutmaya başladığı zemin üzerinde vücut bulan ilk <<Harici>>ler – ki asıl Haricilerin Hazret-i Ali devrinde peydahlandığı iddia edilirse de kökleri Osman zamanından -tohumlarını İbn-i Sebe' elinden almış ve teşekkül devresinde ağaçlarını yine İbn-i Sebe' eliyle geliştirmiştir.,

Hiçbir fevkaledeliğe inanmamak şekliyle hem kör mantık, hem de fevkaladelikleri deli hayallerine vardırarak derecede mübalağa dehası İbn-i Sebe' iki başlı yılan seciyesini şu iki cins telkinle göstermeye koyuldu:

- Ali, Allah Resulünün vasisi (vasiyetine sahip) dir. Nitekim nice peygamberlerin böyle vasileri olmuştur. Halifelik, vesayet hakkı bakımından Ali'ye düşer. Osman bu hakkı ondan gaspetmiştir!
Bu, güya mantık... Bir de İlâhi iradeyi keyfine göre istismar gibi, hiçbir mantık ve kıyasa uymaz bir iddiası var:
- Hazret-i İsa'nın tekrar dünyaya döneceğini biliyoruz. Ya niçin Allahın Resulü dünyaya dönmesin? Allah Kur'anında, Resulüne <<Seni döneceğin yere döndüreceğiz!>> demiyor mu?...
-
- Başlangıçta fıslı ve fert fert avlama dairesinden dışarıya çıkmayan ve henüz meydan yerine sızmayan bu şüpheli telkinler, kendisine, kulak asanlar bulunduğu halde, şiddetle mukavemet ve mukabele edenlere de rastladı. Saffetli müslümanlar bu telkinlerden incindi. Yahudiyi Basradan kovdular.
Küfe'ye geçti. Aynı telkinler... Orada da dikiş tutturamadı.

Derken Şam... Muaviye'nin bir hükümdar edasiyle emanetinde bulunduğu belde... Ne yapısın?

Bu defa Ebuzer'i kışkırtma yoluyla, ittika maskesi altında Emir'in nüfuzunu körletmeye kalkışabilir.

Öyle yaptı, fakat Hazret-i Muaviye'nin deha çapında idareciliği sayesinde fitnessini daha ileriye vardi ramadı.

Şam'da yüksek Sahabi ve din alimlerinden Ebu Derda ve Ubade Bin Samit'e bulaşmaya davrandı. Anlayış ve sezışte mükemmel Sahabiler tabiyeyi farketmekte gecikmediler ve yahudiye yüz vermediler.

İbn-i Sebe' Şama kapısını zorlayamayacağını anladı ve kendisine başka dayanaklar ararken Muaviye'den emir geldi:

- Şam'dan çıkıp gitsin!

Şam'dan dehlenişi şöyle oldu:

Ubade Hazretleri yahudinin telkinlerine kapılmak şöyle dursun, onu kulaklarından tuttuğu gibi Hazret-i Osman'ın huzuruna çıkardı:

- İşte, Ebuzer'i sana musallat eden bu adamdır!

Yani:

- Gözünü aç! Kah hakka karşı, kah hak kisvesi içinden görünüp İslam ruhunu tahrip etmekte bu adamın yapmayacağı yoktur! Herkesi damarına göre kışkırtmakta bir tane...

Artık o, karargahını Kahire'de kurmuş, Basra ve Küfe'de yakınlarıyla haberleşme ve helalleşme...

YALNIZ ÖLEN

Hazret-i Osman devrinde üstüne dal dal gölgeler düşmeye başlayan saf ve berrak İslam zemininin en hararetli ve ne hareketli şahsiyet Ebuzer Hazretleri Halifenin huzuruna çıkıp izin istedi:

- Artık mağrur şehirlere ve hissiz kalabalıklara dayanamaz oldum! Her şeyden elimi ayağımı çekeceğim! Bana izin ver; Medine civarında bir köye çekilip son demlerimi orada geçireyim! İzin ve birçok hediye...

Köy <<Rebeze>> isimli, kuş uçmaz, kervan geçmez bir köşe...

Şimdi orada, çepçevre bir yalnızlık sathı üzeinde acı inzivasını sürdüren, sıra hesabıyla beşinci müslüman Ebuzer...

Kainat Efendisinin:

<<Dünyaya Ebuzer'den üstün, dili ile kalbi sadık adam gelmedi!>>

Buyurduğu insan...

Ve:

<<Ebuzer yalnız ölür ve yalnız baas olunur (tekrar diriltilir) ...>>

Diye işaretlediği Sahabi...

İşte, <<Rebeze>> izbeliğinde o Hadisi madde dekorunu görmeye başlayan derin ve içli Sahabi, kalbinin her atışında şu nidayı duymaktadır:

<<Sadak Resulullah!...>> Allahın Resulü doğru söyledi...

Resul sözü aynen gerçekleşti ve Ebuzer Hazretleri, yapayalnız öleceğine ait tecellileri gözleriyle tek tek takip etti...

Bir gün, bu ıssızlıklar ormanı, düpedüz inziva sathının bir ucundan kendisine doğru gelen insanlar belirip belirmediğini kızına sordu:

- Dışarıda çık da bak! Ufukta, bize doğru gelen insanlar var mı?...

Kızı mesafeleri kokladı ve haber getirdi:

Evet, bir grup insan bu tarafa doğru yol alıyor?...

- Kaç kişi kadar?

- On, onbeş...

Ebuzer, sedirinde doğruldu:

- <<Sadaka Resulullah....>>

Bu defa içinden dudaklarına varan bu nidayı şöyle tamamladı:

- Onlar beni gasletmeye, cenazemi kaldırmaya geliyorlar! Hemen bir koyun kes ve pişir! Onlara ikram et, yemeden ayrılmamalarını vasiyet ettiğimi söyle! Onlar bana, Allah ve Resulünün huzuruna çıkacağım son elbiseyi giydirecekler...
Ve sedirine uzanıp kibleye doğru sağ yanına yattı:

- <<Sadaka Resulullah...>> Allahın ismiyle ve Resulünün ümmetinden olmanın şükriyle...
Ve bir kuşçağız gibi hafif, canını sahibine teslim etti...

Hakkında kütüphaneler dolusu yazı yazılsa yine derinliğine varılamayacak olan Ebuzer Hazretlerini, kendisiyle alakasız bir bahiste, bunca üstün Sahabiye rağmen ön plana alışımız, gölgelenmeye başlayan ruhun en sıcak tepkilerini onda heykelleşmiş görmemizden...

O, Hazret-i Osman devrinde, elinde asası, sanki kapıları tokmaklayan ve:

- Kalkın insanlar gafletten sıyrılın! Kalkın, doğrulun ve kıymaya başladıkları mukaddes emaneti kurtarın!

Diye kükreyen ve daussıla ateşi içinde sıtmal gözüleriyle çölün bir kenarına çekilip ölümünü bekleyen bir arslan, gönül arslanı...

FİTNE

Allah Resulünün <<Refik-ül Ala>>ya, <<Yüce Dost>>a kavuştukları tarihten 21 yıl sonra, Ebuzer hazretlerinin de 80 küsur yaşında Yüce Resul'e kavuşması arkasından Basra, Küfe, Şam ve Kahire halkası üzerinde Medine'ye doğru akmaya başlayan fitne seli gittikçe kabarmaktadır.

Karada İranlılar, hem kara ve hem denizde Bizanslılarla edilen cenkler İslam kuvvetlerine zafer üstüne zafer kazandırmakta, Kisra sülalesi son bulmakta ve bir deniz devleti olan Bizans, Mısır ve Suriye donanmalarının çemberi içinde sulara gömülmektedir. İslam açık denize çıkmıştır.

Onu, için için dişleyen güveler de faaliyetlerini arttırıyor ve bir zamanların merkezden gelen kudreti şimdi muhit üzerinde her an biraz daha mecal kaybına uğruyor. Bu, motor kuvveti azalan bir lokomotifin <<mikdar-tacil>> dedikleri ilk hızıyla yol aldığı manasınadır ve ilk hız tükenip iş ruh motoruna kalınca neticenin nereye varacağı mechuldür.

İbn-i Sebe' Kahire'den bugünün radyo ve telsiz dalgalarından daha nüfuzlu propaganda mevcelerini her yana sala dursun... Basra, Küfe, Şam ve Kahire halkası, o netameli zencir, İbn-i Sebe' eliyle şangırdatılmakta:

- İslam bunca fetihleri içinde gaye ve idaresi bakımından yetersiz ellere geçmiştir! Osman aile yakınlarını herkesten üstün tutuyor ve onları en yüksek makamlara kayırıyor. Ehliyet ve liyakate değer vermiyor! Bu gidiş kötü!... Onu önlemek lazım...

Dış yüzünden halka dayanıyor gibi görünen bu belirtiş eğer Ebuzer misali saffet ve samimiyet örneği bir hak adına Hazret-i Osman'a yöneltilseydi tesiri ve kıymet hükmü bambaşka olurdu. Fakat gayesi İslamı ihya yerine imha olan ve sırf bahanesi diye ele alınan bir üsluba dayanınca doğrudan doğruya bozgunculuğa alet oluyor ve Halifenin sadece şahsını hedef alıyordu.

Basra, Küfe, Şam ve Kahire halkası üzerinde yılan kavi dalgalanan, kuyruğu Basra'da ve başı Kahire'de fitne, bu yerlerde hep Hazret-i Osman'ın ailesinden ve Emevi hanedanından Emirler bulunmasına rağmen onları bu cereyanı önlemekteki becerisizlikleri yüzünden kösteklenemiyor. Üstelik bu yeni Emirlerden çoğu genç ve saltanat düşkünü... Rahatlarını bozamıyorlar. İçlerinde şarap içen ve bizzat Hazret-i Osman tarafından içki cezasına çarptırılanları da var... Hatta İslamdan dönüp sonradan yine İslama sığınanları bile...

Böyleleri değiştiriliyor, fakat yerlerine yine <<Ümeyye>> soyundan kimseler getiriliyor. Sahabiler arasında birçoğu da, boyunları bükük, manzaraya ibretler bakıyor ve en küçük çapta olsun, halifeye baş kaldırmayı düşünmüyorlar...

Hasılı, masum, mahzun ve soyuna meftun Hazret-i Osman devrinde kadro zaafı, hususiyle fetihlerin üstüste şahlandığı ve kıtaların İslam eline düştüğü böyle bir hengamede açıkça göz planına çıkmış bulunuyor.

Artık İbn-i Sebe' kurmaylığındaki fitne stratejisinin takip edeceği yol, bir tepeden seyredilircesine, bütün kıvrımlarıyla meydandadır.: Osman'ı tasfiye vesilesiyle İslam yekparelik be bütünlüğünü parçalamak...

SAVULUN GELİYOR!...

Büyük şehirlerde ve hususiyle Medine'de mahzun mahzun, sokaklardan geçen müslümanlar, aradabir şu haykırışa muhataptır:
Savulun... geliyor!

Falan makam veya itibar sahibi filan... Ve bunların hemen hepsi Emevi soyundan...

Büyük din ve tarih alimi Ahmed Cevdet Paşa, ilk defa Emevilerin önlerinde çığırtaan gezdirerek kendilerini ilan ve nefslerine hürmet talep etmelerini İslam'da kötü <<bid'ad-uydurma yenilik>> lerin başında sayar.

Hazret-i Ömer'in yamalı cübbeyle, her başvurana açık olarak oturduğu Mesciddeki manzaraya nispet edilirse bu (aristokrasi) tavrı gerçekten çok acıdır ve ne tecellidir ki, bizzat Halife bu tavırdan münezzehtir. Ama onu da yasak edememekte... O derece yumuşak ve rikkatli bir mizaç sahibi ki, kimseyi, hele yakın akrabasını suçlandırmak elinden gelmiyor.

Küfe Emiri, yakın akrabasından Said İbn-i As, müsait zamanlarda fikir meclisleri kurarak sohbet etmeye bayılan bir insan... Umumiyetle geceleri, konağında toplanılıyor, Küfe'nin seçkin tabakası hazır bulunuyor ve geç vakte kadar konuşuluyor.

Bir gece Emevi büyüklerinden Küfe Valisi Said İbn-i As, ağzından şöyle bir söz kaçırmış:

- Irak dediğiniz, Kureyş'in çiftliğidir!
Bu söz ve hakkı bellibaşlı bir oymağa, hatta onun bir koluna tahsis davranışı, mecliste bulunanları ve davayı şahıslar ve kabilelerin üstünde görenleri fena halde incitmiş... Halkada bulunanlardan biri, öfkeyle valiye hitap etmiş:
- Kılıçlarımızla fethederek kazandığımız, Allahın bize ganimet kıldığı Irak çevresini kendinin ve soyunun çiftliği mi sanıyorsun?... Bu ne takdirsizlik...

Mecliste bulunanlar bu sözlere aynen katılmışlar ve Emir'e söylemediklerini bırakmamışlar...

- Vay, siz Emir Hazretlerine dil mi uzatıyorsunuz?

Diye kendilerine çatan zabıta amirini de bayılıncaya kadar dövmüşler...

Bu hadiseden sonra Küfe Emiri onları gece sohbetlerine almıyor ve sarayının kozasında, yakınlarıyla hemdem olmaktan başka Bir şey yapamıyor. Onlar da kendi aralarında toplantıya bilhassa devam ediyorlar ve Said'i kötüleyip duruyorlar... Tenkid daha ileriye gidiyor:

- Osman İslam ülkelerinin idaresini kendi akrabasından ehliyetsiz ellere bırakmıştır. Bu gidış mutlaka düzeltilmelidir!

Mırıltı, fısıltı, aleni tenkit ve açık şikayet gitgide fırtınalaşıyor. Bunun üzerine Küfe Emiri meseleyi Hazret-i Osman'a iletmekten başka çare bulamıyor:

- Başlarında Eşter Nahai bulunan bir grup senin aleyhinde, çarşı pazar, meydan, söylemediklerini bırakmıyor ve halkı kışkırtıyorlar... Bunları Küfe'den sürmeme izin ver!

Hazret-i Osman'ın cevabı:

- Onları Şam'a gönderebilirsin! Şam Valisi Muaviye'ye de keyfiyet bildirilmiştir.

Muaviye'ye emir:

- Küfe'de fitne aleti olan bir grup insanın, tarafına gönderilmesini bildirdim. Geldikleri zaman hallerinin salah bulmasına çalış ve iyice döndüklerini görürsen memleketlerine iade et!...

Muaviye, Küfe'ye göre Şam gibi her bakımdan üstün bir beldeye sürgün gelenleri iltifatla karşıladı, onlara Şam hazinesinden tahsisler yaptı, meclislerinde bulundu, birçok akşam yemeğini beraberlerinde yedi ve kendileriyle düşüp kalktı. Arabın mühim simalarından olan bu insanlara bir gün dedi ki:

- Haber aldığıma göre siz Kureyş'ten şikayetçiymişsiniz. Düşünmüyor musunuz ki, Kureyş olmasaydı siz alçalırdınız? Başınızdakiler sizin kılıç ve kalkanınızdır. Onların aleyhine nasıl gruplaşabiliyorsunuz?

Küfe grubu görüşlerinde ısrar etti; çekişmeler günlerce sürdü.

Netice sıfır....

Muaviye onları Küfe'ye geri çevirirken yolları Humus'a düştü. Oranın emiri, Halid İbn-i Velid Hazretlerinin oğlu... Onları tutukladı ve en ağır hareketlere boğdu. Bir an için sustular, pişmanlık gösterdiler.

Fakat...

<<Savulun, geliyor!>> nidasının arkasından gelen biri var ki, o da ihtilal...

İLK PATLAK

Muaviye, Küfeliler grubundan birine sormuştu:

- Beni nasıl biliyorsunuz?
Ve şu karşılığı almıştı:
- Sen, serveti çok, akıllı, hazırcevap, fikirde derin, sabır ve hilm sahibi bir insan olarak İslam'ın rüknüsün!
- Sen de arkadaşların arasında en iyi anlayan ve görensın! Bana İslam beldelerinin hallerinden bahset!
- Medine, kötülükten yana çok hırslı, fakat her bakımdan aciz insanlar yatağı... Küfeliler toplu gelir, dağılık gider. Mısır, kötülükte en ileri gidip de en çabuk nedamet getirenlerin çerçevesi... Şam'a gelince, orası doğru yolu gösterenlere en itaatli, sapık yola sürenlere ise en mukavemetli yer...

İslamı parçalama (strateji) sinin korkunç kurmayı İbn-i Sebe' ilk defa Küfe'de fıkrıdayan, öbür yerlerde de için için pişmekte devam eden baş kaldırma her ana biraz daha körüklerken, Hazret-i Osman, artık her yandan, türlü nameler ve murahhaslarla kendisini kuşattıkları davaya bir çözüm yolu aradı ve çoğu yakın akrabasından emirleri Medine'de toplantıya çağırırdı.

Muaviye gibi büyük Arap dahilerinden, önceki Mısır Valisiz Amr Abn-i As da yanlarında, bütün emirler Medine'de toplandılar...

Hazret-i Osman onlara hitap etti:

- Siz benim vezirlerim ve güven dayanaklarımsınız! Halkı görüyorsunuz! İplerini koparıyorlar ve başıboşluğu ele alıyorlar... Benim memurlarımı attırmak ve yerlerine kendi dilediklerini getirmek istiyorlar! Ne dersiniz?...

Amr müstesna, hepsi Emevi olan emirler tek tek, yol ve çare gösterdiler.

- Halkı cenk ve cihada sür ve onunla oyala!
- Kışkırtıcıları ve onların reislerini idam et, şiddet göster!
- Gönülleri parayla kazanmaya bak!
- İş emirlere bırak! Her Emir kendi çevresinde fitneyi bastırmakla mükellef ve sana karşı mesul olsun!...

Sonunda Amr İbn-i As ayağa kalktı ve konuştu:

- Ey müminlerin Emiri! Sen beni Emevilerle beraber halka memur ettin! Sen gündüz uykusuna yattın, onlarda yattı! İşler böyle yürümez! Ya büsbütün elini çek işlerden, yahut

bütün kuvvetinle ileriye atıl!

Hazret-i Osman bu patlayıştan hayretler içinde kalırken, Amr manalı gülümsedi. Halife, halkı bir cihad ile oyalamak fikrine yanaştı ve meclis dağılınca Amr İbn-i As'ın biraz evvelki patlayışını izah eden şu sözlerine muhatap oldu:

- Devlet sırrı diye bir şey kalmadı ortalıkta... Nasıl olsa burada konuşulanlar da halkın diline düşeceğine göre mahsuz sana şiddet teklif edip gözleri yıldırım ve böylece seni korumak istedim!
Ve Emirlere emir:
- Memleketlerinize dönünüz ve halkı cihada hazırlayınız!
Fakat evdeki hesap çarşıya uymadı. Küfe valisi halkın azgın şikayetlerine rağmen hiçbir ceza muamelesine uğramaksızın, üstelik halka dağıtacağı ihsanlar kesilmiş olarak Küfe'ye iade edildi ve bellibaşlı zümreler, vali henüz yoldayken ödeneklerinin kesilmiş olduğunu öğrendiler ve kazanı kaldırdılar...
Hadiseyi uzaktan idare eden İbn-i Sebe' dir; ve siyasi mahiyette başlayacak olan davaya, kendi ismiyle <<Sebeiyye>> klişesi altında dini bir mezhep süsü verecek olan da o...

İHTİLALİN BAŞLANGICI

Şam'dan dönen mahut Küfe grubunun başı bir Cuma günü vardığı Küfe'de cami kapısını tuttu: kollarını açtı ve avaz avaz haykırdı:

- Müslümanlar ayaklanınız! Yine eski vali geliyor! Yine eski tas, eski hamam!
Bu vaktiyle Irak'ın bir Kureyş çiftliği olduğunu söyleyen Emevi Emire karşı durmuş ve haktan yola çıkıp batıda karar kılmış insan...
Gece sohbetlerindeki bir sözden iş nereye varıyor ve kader sırrı, hadiseleri zıpzip boyundan ele alıp nasıl dağ çapında çığlaştırıyor; ve için için oluşlar ne türlü vesilelerle su yüzüne çıkıyor! Yahudi (stratejisi)side 1 kiloya 1 milyon ton düşen manivelasını ne şekilde kullanıyor!
Bir takım akli başında insanlar, çoşan ve taşan halka öğütler verdilerse de dinletemediler, halk sokaklara döküldü ve münadiler köşe başlarını tuttu:
- Yolda olan Küfe Emirini geri döndürmek isteyenler filanın ardında toplansın!
Ve sükunet tavsiye edenlere karşılık:
- Seli geri çeviremeyiz! Bu iş artık sadece kılıç düzeltir!
Büyük bir topluluk Küfe'den yola çıktı. İleride bir konakta Küfe Emiriyle karşılaşma... Etrafını aldılar ve haykırdılar:
- Bizim artık sana ihtiyacımı yok! Geri Dön! Yoksa...
Said Medine'ye döndü; vaziyeti Halifeye bildirdi; o da Küfelilerin istediği Ebu Musa-ül-Eş'ari Hazretlerini Küfe'ye Emir tayin ve akrabası Said'i azletti. Bu da ayaklananlara verilmiş taviz ve Hazret-i Osman cephesinden bir zaaf oldu. Ve bu hadiseler üstüste birbirini kovaladı.

Küfe ayaklanması, Ebu Musa Hazretlerinin valiliğe tayiniyle bir an için yatışmış göründü ama, Şam ve Mısırdan geçen halka üzerinde duman ve alev, katmer katmer, dalga dalga... Meselenin üzerine topyekün incek merkezi bir yumruktan eser yok... Medine bile aynı dalgalanma içinde... Ağızlarda tek laf:

- Osman hal edilmelidir!
Ve iş gitgide, Hazret-i Osman aleyhdarlığından Hazret-i Ali taraftarlığına kaydırılmaya başladı.
İbn-i Sebe' marifeti!... Hem Hazret-i Ali'ye doğru kaydırma, hem de davaya bir mezhep havası verme gayreti... Medineli büyükler Hazret-i Ali'nin huzuruna çıkıp Osman'a gereken telkinlerde bulunmasını istediler... O da gitti. Hazret-i Osman'a mülayemetle şiddet arası bir ahenk kurması ve yerine göre davranması hikmetini telkine baktı. Hazret-i Osman da, bütün bu telkinleri yapanların ve kendisini yakınlarına mevki vermekle suçlayanların fikirlerinden haberi olduğunu söyledi ve şöyle savundu:
- Unutma ki, Muaviye'yi Şam'a vali tayin eden ben değilim; Ömer'dir.,
- Öyle ama, Muaviye, Ömer'den Ömer'in kölesi kadar korkardı. Şimdiyse Muaviye, senin adına keyfince davranıyor!
Hazret-i Osman, minberden de, kendi yumuşaklığıyla, Ömer'in sertliği arasındaki farkı ve

kendi usûlünün üstünlüğünü ifadeye kadar gitti:

– Ömer sizin başlarınıza basıyordu; bense ayaklarınızı omuzlarıma çıkarıyorum!

Dedi, fakat yaranamadı. Vilayetlere gönderilen müfettişler, her yerde sükun havası estiği haberiyle döndüler. Yalnız Mısır'a gönderilen Ammar bin Yasir dönmekte gecikti. Mısır valisi, onu, içlerinde İbn-i Sebe'nin bulunduğu bir topluluk içinde kabul ve yatıştırmaya teşebbüs etmişti. İbn-i Sebe', Hazret-i Osman'ın murahasına ortalığı toz pembe göstermeye dek gidebiliyor ve Mısır valisine kadar kendisini samimi gösterebiliyordu.

Yine bir toplantıda vaziyeti beğenmediğini söyleyen Hazret-i Muaviye, Halifeye, kendisiyle Şam'a gelmesini ihtar edince şu cevabı aldı:

– Ben Allah Resulünün civarından dışarıya bir adım bile atmam!

İHTİLAL

Muaviye hazretleriyle Hazret-i Osman arasındaki konuşma şöyle devam etti:

– Madem ki benimle Şam'a gelmek istemiyorsun; o halde izin ver, seni korumaları için buraya asker göndereyim!

– Ona da hayır! Ben, Allah Resulünün beldesinde oturanları askerle baskı altında tutamam!

– Muhakkak ki, sonunda sana kıyarlar!

– <<Allah bana yeter; o ne güzel vekildir!...>> Başka sözüm yok!...

Ve tevekkül ve tahammülde abide şahsiyet, Hazret-i Osman, nefisini, kaderinin tecellisine bıraktı.

Bazı yarım Müslümanların dil uzatmaktan utanmadıkları, büyük dahi ve siyasi Hazret-i Muaviye'nin hem nefsi ve hem de Hazret-i Osman hakkında bir sözü var:

– Ne Ebubekir dünyayı istedi, ne de dünya onu... Dünya Ömer'e yöneldi ama, Ömer onu kovdu. Osman 'a dünyadan bir parçacık bulaştı. Bizse büsbütün dünyaya bulaştık.

Bu hikmeti dile getirebilen ve nefisini hesaba çekmeyi beceren; Peygamber katibi bir Sahabiye toz kondurmamak sünnet ve cemaat ehline mahsus edeblerin başında gelir. Takdir ayrı, fakat iş Muaviye'ye kalsaydı, kar gibi beyaz ve gök kadar derin Osman'ın sakalına kan bulaşmayacaktı.

Olacak olan oldu.

Halkın Emevi valilerinden nefretiyle, İbn-i Sebe fitnesinin, Hazret-i Ali'yi tanılaştırmaya kadar giden, İslam'ı parçalama gayesi birleşti, ikisi de birbirine yol verdi ve bir siyasi ihtilaftan mezhep ayrılığına kadar, sonraları modalaşan Sapık Kollar ilk örneğini buldu.

İbn-i Sebe' ve taifesi Hazret-i Osman'ın halkı meşgul etmek için kuvvet toplama teşebbüsünden de faydalandılar ve her tarafa nameler saldılar:

– Asıl kuvvet toplama yeri ve hareket yönü Medine'dir. Toplanın, yürüyün ve davranın!...

Mısır'dan Medine'ye gelen bir heyet Hazret-i Osman'a valisinden şikayet edince Halife, valiye şiddetli bir tekdir yazısı gönderdi. Bunun üzerine de vali şikayetçileri falakaya yatırdı ve bir tanesini kırbaç altında öldürdü.

İş büsbütün alevlendi. Ayaklanalar, aralarında haberleştiler, plan kurdular. Mısır, Basra ve Küfe isyancılarından aşağı yukarı 1000' er kişilik kuvvetler, Kabe'yi ziyaret bahanesiyle ve planlı şekilde Hicaz'a akmaya başladı. Reis Mısır'dan Gafiki İbn-i Harp...

Mısırlılar, İbn-i Sebe planınca Hazret-i Ali'ye, Basralılar Hazret-i Talha'ya, Küfeliler de Hazreti Zübeyr' e bağlı ve hepsi birden Hazret-i Osman'ın hal'i gayesinden birlik...Gerilerindeki büyük fesat kurmayının gayesi ise, ne şu, ne bu, İslam'ı parçalamak...

Medine'ye 3 konak mesafede durdular... Her topluluktan birer takım seçip ileriye gönderdiler. Küfe takımı, üzerlerine asker sevki ihtimalini ileriye sürerek daha önce kendilerinin Medine'ye girmelerini ve işe siyaset oyunları ile başlanmasını öne sürdü. İlk olarak onlar girdi. Ve sulhcü bir eda ile Hazret-i Ali, Talha, Zübeyr ile, müminlerin anneleri Peygamber zevcelerini ziyaret etti:

Şöyle bir dil kullandılar:

– Biz haccetmek için geldik. Bazı makam sahiplerinin de memuriyetlerinden affedilmelerini dilemekteyiz. İzin verirseniz topluluklarımız Medine'ye girsin!

Üç büyük Sahabi buna izin vermedi. Bu defa Mısır, Küfe ve Basra takımları, sırasıyla taraftar oldukları, Hazret-i Ali, Zübeyr ve Talha'nın etrafını çevrelediler... Hazret-i Ali onlara emrindeki kuvvetle karşı çıktı, kılıcını kuşandı, oğlu Hazret-i Hasan'ı Halife'yi muhafazaya gönderdi ve Mısırlıların:

- Halife sensin! Biata hazırız.

Teklifine şiddetle red karşılığını verdi. Hazret-i Zübeyr ve Talha'dan da aynı şekildeki tekliflere aynı cevap...

Ordugahlarına dönen takımların arkasından Medine kuvvetleri dağılırken, öbürleri şuursuz bir yığın insiyakiyle Medine üzerine yürüyüşe geçtiler. Peygamber beldesine girdiler, hiçbir mukavemet görmeden ilerlediler ve Hazret-i Osman'ın evini kuşattılar.

YÖRÜK DEVEDE SİYAHİ KÖLE

Üç havzanın ihtilalcileri Medine sokaklarında münadilerini bağırtıyorlardı:

- Silaha davranmayan, emniyettedir! Evlerinize çekiniz ve bekleyiniz!

Yığın ruhiyatına uygun şekilde, bu tepeden inme darbe birdenbire gözleri korkuttu, herkesi afallattı; koca Halife de hükümet merkezi demek olan evinde, kuşatılmış ve her tarafla alakası kesilmiş olarak kapalı kaldı.

Seksenini aşmış, yumuşaklık ve içlilik timsali Halife'nin süt-beyaz sakalını kana boyayan hadise, çizgisi çizgisine herkesin malumudur. Şimşek gibi hızlı çizgilerle onu biz de anlatalım:

Bazı Sahabilerin isyancılara nasihatleri türlü hakaret bağrışmalariyle karşılık gördü. Hazret-i Ali'nin <<Dönmüşken niçin tekrar buraya yöneldiniz?>> sualine <<Biz Osman'ı istemiyoruz!>> cevabı verildi.

Günler geçiyor...

Hazret-i Osman peygamber mescidinde imamlıkta berdevam... Asiler de, yolda ve namazda onun ardı sıra...

Bir Cuma namazında Halife onlara hitap etti:

- Allahtan korkun! Hakka riayet edin! Bilmeniz gerekir ki, siz, Allah Resulünün öz deyişiyle lanetlenmiş bir güruhsunuz!

Bazı sahabiler ayağa kalkıp Peygamber sözüne şahitlik ettiler; fakat sert tavırlarla yerlerine oturtuldular... İş, namazdaki Medinelileri dışarı atmaya ve taş yağmuruna tutmaya kadar vardı. Halife minber üzerinde bayılıp kaldı; zorbela evine götürülebildi. En büyük Sahabilerin kendisine siper olmasıyla evine götürülebilene ve bu Sahabilerin artık taraflar arasında çarpışma gerektiği ihtarına muhatap olan Halife şöyle cevap verdi:

- Hayır çarpışmayı yasaklıyorum! Siz de evinize dönünüz!

Ve büyük Sahabiler, mahzun ve mütevekkil, evlerine döndüler...

Hazret-i Osman'a, hiç olmazsa Mısır Valisi ile, Halife Katibi Mervan'ın azli ve böylece isyancıların yatıştırılması teklifi de alaka çekmedi ve mahut Mervan bu işde de başından beri oynadığı bozguncu rolünü sürdürdü.

Ne acı ki, Nebilerden sonra en büyük insan ve ne büyük Sahabi Hazret-i Ebubekir'in oğlu Muhammed de isyancılar arasında...

Başlarında Hazret-i Ali bulunmak üzere en üstünlerden bir heyet herşeye rağmen isyancılarla yüzleştirdiler ve istenmeyenlerin azliyle yerlerine sağlamların tayin edileceği ve bundan böyle Kitap ve Sünnet yolunda yürüneceği vadinde bulundular ve dediler:

- Artık memleketlerinize dönebilirsiniz!

Mısır valisi azl ve yerine Hazret-i Ebu Bekir'in oğlu tayin ve Mısır'a hareket ettirildi.

İsyancılar bu vaad ve hareketten tatmin edilmiş göründüler, toparlanıp yurtlarına dönme hazırlığına giriştiler; onları seyreden Medineliler de rahat nefes almaya başladılar ki...

Evet, tam böyle bir an oldu ki.. Müthiş bir hadise kopuverdi:

Yeni Mısır valisi İbn-i Ebubekir emrindeki heyet, Medineden üç konak mesafede düpedüz bir çöl üzerinde yol alırken bir de gördüler ki, yanlarından görülmemiş bir hızla bir deve geçiyor. Üzerinde köle kılıklı bir zenci... Deve öylesine koşuyor ki, sanki bir canavardan kaçıyor, yahut bir canavar kovalıyor...

Deveyi durdurtuyorlar ve üzerindeki zenciye hesaba çekiyorlar:

- Kimsin sen?
- Halife'nin kölesiyim!
- Nereye gidiyorsun?
- Mısır...
- Ne iş için?
- Valiyi görmek için...
- Ne maksadla?
- Hususi bir iş...
- Köleye yeni valiyi gösteriyorlar:
- İşte vali!...
- O değil, öbürü...
- Yanında bir name, bir tezkere var mı?
- Yok...
- Ve kölenin belindeki kuru bir matarada bir name buluyorlar:

<<oraya vali gönderilen Muhammed İbn-i Ebubekir'i yanındaki filan ve falanla idam et! Ellerindeki fermanı iptal ve şikayet sesi çıkaracakları hapsed! Yeni Emir gelinceye kadar da makamını şiddetle muhafaza et!>>

Ve namenin altında Halife'nin mührü...

MUHASARA

Yeni Mısır valisi ve yanındaki yüksek Sahabiler, Mısır'da öldürülmelerini emreden fermanı görünce gözlerine inanamadılar, dehşet içinde kaldılar ve hemen Medine'ye dönüp Hazret-i Ali ve öbür büyüklere bildirdiler...

Haber bütün Medine'yi ürpetti. Herkes donup kaldı ve Hazret-i Osman'dan yana görünenlere karşı öfke ve diş bilemeler sokaklara döküldü. Mısırlılar, hemen, gevşetilmiş olan muhasarayı sıkılaştırdılar ve Osman'ın evini kısaç içine aldılar. Yola çıkmış bulunan Basra ve Küfe yaranı da döndü ve muhasaraya katıldı. Hazret-i Ebubekir'in oğlu peşine bazı kabileleri de taktı ve Halifeyi kuşatma işi, öncekinden çok daha sert şekilde perçinlendi. Hazret-i Ali, Talha ve Zübeyr, Bedr gazasında bazı Sahabileri de yanlarına alarak Hazret-i Osman'ın muhasara altındaki evine girdiler. Yürük deve ve siyah kölesi de beraberlerinde:

- Bu köle senin mi?
- Evet!
- Ya bu mektup
- Hazret-i Osman, nameyi evirip çevirdi:
- Hayır, bunu ben yazmadım! Yazılmasını da emretmedim!
- Altındaki mühür senin mi?
- Benim!
- Nasıl olur ki, senin kölen, senin devenle Mısır yolunu tutar ve senin mührünü taşıyan bir ferman götürür de senin haberin olmaz?

Hazret-i Osman, nameyi kendi yazmadığına, başkasına da yazdırmadığına ve Mısır'a hiçbir maksatla hiç kimseyi göndermediğine yemin etti.

Ebubekir'in oğlu haykırdı:

- Osman yalan söylemez! Hele yalan yere asla yemin etmez! Bu Mervan'ın işidir(!)
- Namedeki yazıyı incelediler ve Mervan'ın elinden çıkma olduğunu anladılar... Osman'a hitap ettiler:
- Mervan'ı hemen bize teslim et!
- Edemem, dedi Osman; onu feci bir akıbete uğratamam!

O sırada Mısırlılar da içeriye girdi ve haşin sözlerle Hazret-i Osman'a çattıktan sonra dediler:

- Sen, bizzat nefsini Halifelik makamından azlet! İstifa et!

Hazret-i Osman gülümsedi:

- Bu teklifi de kabul edemem! Allah'ın bana giydirdiği hil'eti üzerimden çıkaramam! Fakat söz verebilirim.
- Bir şamatadır koptu:

- Verdiğin sözleri gördük!

Şamata büyüdü. Hazret-i Ali, Mısırlıları evden çıkarttı, kendisi de yanındakilerle beraber çıktı. Bu ümitsiz vaziyette evlerine çekildiler...

Kuşatıcılar Hazret-i Osman'ın suyunu da kestiler, dışarıdan içeriye su taşınmasına engel oldular... Hazret-i Ali'nin gönderdiği üç kırba su bile taraflar arasında kanlı boğuşmalara yol açtı.

Şam ve öbür vilayetlerden yola çıkan imdat birlikleri, Medine'ye yaklaşmış bulunuyor... Şam valisi Muaviye'nin tertiplemediği bu kuvvetler Medine'ye girdi mi, artık isyancılara başarı, hatta kurtuluş imkanı yok...

Karar verdiler:

- Onlar yetişmeden bu işi neticelendirmek lazım!...

Hazret-i Ali havayı kokladı; ve nur neslinin iki kolbaşısı Hasan ve Hüseyin'i Halifenin kapısı önüne dikti:

- Kılıçlarınızı çekiniz, bu kapıyı kollayınız ve kimsenin içeri girmesine imkan bırakmayınız!

Zübeyr, Talha ve öbür Sahabilerden de bazıları, oğullarını Peygamber torunlarının yanına kattılar.

Mekke'den dönen Mugiyre İbn-i Ahnes, isyancıların üzerine kılıçla saldırdı ve şehit edildi. Ebu Hureyre Hazretlerinin yakıcı öğütleri boşa gitti. Tepki büyüdü ve Halife konağı ok yağmuruna tutuldu.

Allah Resulünün, <<Arş'ın iki küpesi>> diye vasıflandırdığı Hasan ve Hüseyin, yanlarında öbür Sahabi oğulları, konak kapısının önünde, Emevilerden bazıları ve köleleri de damda... Eller kılıçlarda... Artık ok yayda çıkmıştır. Kimse onu durduramaz...

İbn-i Sebe' ise körüklediği siyasi fitneye dini ve mezhebi bir kılık geçirmenin ilk şartlarına kavuşmuştur.

KANA BOYANAN AK SAKAL

O gün Hazret-i Osman oruçlu... Odasında Kur'an okuyor. Bizzat, itina ve ihtiramın en titiziyle cemettiği, yekpareleştirdiği ve müminlerin sadık ellerine teslim ettiği Kur'an... Yanında da, vefalı zevcesi Naile...

Dışarıda ok yağmuru fırtına halinde... Kapıdaki koruyuculardan Hazret-i Hasan ve İbn-i Talha, atılan oklardan yaralı... Kan revan içindeler...

Hazret-i Ebubekir'in oğlu manzarayı görünce bağıyor:

- Aman, Haşim oğulları bu hali görünce üzerimize çullanırlar!... Zaman kaybetmeye gelmez! Çabuk ve kestirme yoldan gidelim!

Ve eliyle, Osman'ın evine bitişik hanenin damını gösteriyor.

Bir yurya!...

Bitişik hanenin damından Hazret-i Osman'ın evine geçiyorlar ve aşağıya sarkıp odaya doluyorlar... İlk giren, Muhammed bin Ebubekir...

Atılıyor ve Halife'nin süt-beyaz sakalına yapışıyor;

- Şimdi seni, ne Muaviye kurtarabilir, ne de öbürleri!...

Hazret-i Osman ona vekar ve tevekkül içinde gözlerini dikeyor ve diyor:

- Baban seni bu halde görseydi kimbilir ne kadar üzüldü!...

Bu söz üzerine İbn-i Ebubekir yıldırımla vurulmuşa dönmüştür. Kılıcını fırlatıp yere atıyor ve bir çılgın gibi odadan çıkıp gidiyor.

Şimdi odada, Mısırlılardan Gafiki, Kuteyr, Sevdan ve Kinane...

Müthiş an...

Kinane Halifeye kılıcını indirdi; fakat mübarek zevcenin elini siper etmesiyle kılıç hedefine varamadı. Naile'nin parmakları kesildi. Gafiki ve Kinane Hazret-i Osman'ın üstüne çullandılar; ve edeb ve hayada insanoğlunun en üstünlerinden birini boğazladılar... Osman, okumakta olduğu Allah kelamının üstüne kapandı; ve kanı, <<Allah sana yeter!>> mealindeki ayet üzerine aktı. Sakalı ve gömleği de buğusu tüten bir kan peltesi içinde...

Naile çığlık basıyor. İçeriye Osman'ın kölelerinden biri daldı, Sevdan'ı bir kılıçta yere serdi. Kuteyr de köleyi ikiye biçti; fakat ikinci bir köle tarafından şişlenip yere düştü.

Kapı zorlandı, içeriye dolan dolana... Hazret-i Osman'ın cesedine kapanıp ağlayanlar var...

Hazret-i Ali, Talha ve Zübeyr koşarak geldiler, dona kaldılar ve dudaklarında, her Müslümanın her cenaze başında söylediği mukaddes ölçüyü tekrarlamaktan başka bir şey yapamadılar:

- << Biz Allah'a aidiz ve ona döneceğiz...>>

Osman'ın evi ve <<Beytülmal- devlet hazinesi>> yağma edilmekte... Başta Mervan, bazı Emevi büyükleri her tarafta aranıyor ama, onlar sıvışıp kurtulmayı bilmişlerdir.

Şamdan gelen, Muaviye imdat kuvvetleri ve başka yerlerden gelenler feci haberi alınca ne yapacaklarını şaşırıldılar ve dönmeyi tercih ettiler.

Hazret-i Osman, öldürüleceği günün gecesinde rüyada Kainatın Efendisini görmüş ve kendisine << Zinnureyn-çifte nura sahip>> sıfatını hediye eden Resuller Resulünden şu daveti almıştı:

- Yarın iftarı beraber ederiz!...

Ahmed Cevdet Paşa'ya göre, Hazret-i Osman'ın kanı Mushaf üzerine dökülmekle, fitne kapısı sadece açılmış değil, bir daha kapatılmayacak şekilde kırılmıştı.

ARKASINDAN

Hazret-i Ali devrinde tam billurlaşan, şekil ve isim alan <<Harici>> tayfası, işin başında idari ve siyasi bir aykırılığı mezhep ve akide havasına bulamakta ve mukaddes ölçüleri kabuk üstü bir anlayışla güya savunmakta o kadar ileri gitmişlerdi ki, Hazret-i Osman'a şu hayasız sualleri sormaktan çekinmemişlerdi:

- Niçin Bedr Gazasında hazır bulunmadın?

- Mushafları niçin yaktırdın?

- Hudeybiyedeki Rıdvan biy'atinde neden yoktun?

- Niçin akrabaları kayırdın?

- <<Beytülmal>>dan ne kadar para harcadın?

Yerinde bir başkası olsa:

- Bu suallerin altındaki suçlama, aslında benim faziletimdir!

Cevabını vereceği halde Hazret-i Osman öyle yapmadı. Misilsiz bir vekar ve sükunet tavrıyla onları tek tek cevaplandırdı:

- Bedr Gazasında, hastalık sebebiyle ve Allah Resulünün emriyle bulunamadım!

- Yaktırdığım mushaflar ihtilafı olanlardı. Allah kelamını korudum!

- Rıdvan biy'atinde, Allah Resulü tarafından murahhas olarak Mekke'ye gönderildiğim için yoktum! Bu biy'atte, Allah Resulü, benim elimin yerine kendi elini koymuştur.

- Akrabamı, yakınım oldukları için değil, layık oldukları için kayırdım!

- <<Beytülmal>>dan ne harcadımsa hemen ödemeye hazırım!

Ve sonra bir vesileyle şunları söyledi:

- Cahiliyet devrinde de, müslümanlığım da zina etmedim! Haksız yere hiçbir cana kıymadım! Dinime bağlılığımı hiçbir an gevşetmedim!

Hicretin 33. yılında ekilmeye başlayan İbn-i Sebe' tohumları tam iki yıl sonra, 35. yılda ilk mahsulünü vermiş ve Hazret-i Osman şehid edilmiş bulunuyor.

Hazret-i Ali'nin nasıl halifelğe geçtiği malum... Asıl bundan sonradır ki, doğru yolun ilk sapık kolu açılacak ve İbn-i Sebe' marifetiyle, siyasi bir ayrılığa itikadi bir mezhep ihtilafı yamanacaktır.

Siyasi ihtilafı dini olanına göre madde ve ruh gibidir. İki kılıç ve cerrahi ameliyeyle şifa bulabilir; fakat ikincisi ruh köküne kadar inilip yepyeni nesiller elinde dibinden kurutulmadıkça şifa bulamaz. Ve işte İbn-i Sebe' planı da budur ve Hazret-i Ali devrinde birdenbire ortaya çıkıvermiştir.

Şöyle:

Hazret-i Ali'nin ilk işi, eyaletlere yeni valiler tayin oldu. Yeni Mısır valisi Kays'ın Mısır'da gördüğü tepki, bir kısım halkın, Osman'ı öldürenler cezalandırılmadıkça hükümete itaat etmeyeceklerini haykırmaları...

En nazik yer Şam... Oraya giden Sehl ise yolda bir bölük süvariye rastladı. Ona sordular:

- Sen kimsin?
- Valinizim!
- Eğer seni Osman gönderdiyse ne ala... Başkası gönderdiyse geri dön! Seni vali kabul etmiyoruz!

Küfeliler de yeni vali Ammare'yi istemediler; Basra ise Medinelilerden sonra karar vereceğini bildirdi.

Yeni valisini sadece Yemen kabullendi.

Bu valiliklerden biri tam ve üçü yarım şekilde Hazret-i Ali'ye biy'at etmiş bulunuyorlar; ve ortada, kesin cephe almış ve biy'atten kaçınmış olarak sadece Şam görünüyor.

Şam valisi Muaviye, üstünde, lakapsız ve ünvensiz, sadece <<Muaviye'den Ali'ye>> yazılı bir zarfı açınca ne görsün?... İçi bomboş... Ne bir harf, ne kelime!... Bu hareket, Ali'ye biy'at edilmeyeceğine, cenge hazır bulunduğuna işaret...

Hazret-i Ali, elinde boş zarf, elçiye haykırdı:

- Bu ne demek?
- Elçiye zeval yoktur. Sana manzarayı çizeyim: Şam'da öyle bir topluluk bıraktım ki kısıstan başka istedikleri yoktur!
- Kısası kimden istiyorlar?
- Senden!!! Ve Şam'da 60 bin kişilik öyle bir kalabalık bıraktım ki, Dımeşk Camiinin minberi üstüne serili, Osman'ın kanlı gömleği altında ağlaşıp dövünüyorlar!...

HER TARAF ALİ'YE KARŞI

Osman'ın şehadetinden sonra, Hazret-i Ali'ye biy'at sırasında, Sahabilerin en büyüklerinden Talha ve Zübeyr, bir tereddüt anında, Halife namzedinden şu teklifi almışlardı:

- Bana biy'atten çekiniyorsanız ben size biy'at edeyim!
- Talha ve Zübeyr de:
- Hayır, demişlerdi; biz sana biy'at ederiz!

Böylece Medine'de biy'at tamamlanmıştı.

Halbuki, <<Cennetle müjdelenenmiş 10'lar>>dan bu çifte sahabi, bir müddet sonra <<Cemel>> vakasında Hazret-i Aişe'nin etrafında Ali'ye karşı harekete geçerken güya demişler ki:

- Biz can korkusundan Ali'ye biy'at ettik!

Bu ve bundan sonraki noktalarda bir müslüman için iyiyi kötüden ve doğruyu yanlıştan ayırd edebilmek için en nazik bir <<kıstas-ölçü>> zemini açılıyor.

Derin ve gerçek mümin gözünde hiçbir Sahabi, o Nur'u görmüş ve ruhuna nakşetmiş olan hiçbir fert, ihlas ve samimilik yoksunu olamayacağına göre, bazı zayıf kaynaklardan gelen bu rivayetin yine İbn-i Sebe' muhitinden çıkmış olduğu şüphesizdir. Sahabiler arasında bazı ayrılıklar, herbirinin samimiyetle inandığı bir görüşten ileriye geçmez ve her tarafı kendi görüş makamında haklı bulucu bir içtihad meselesi olarak kalır.

Evet; Cemel vakası, o hazin oluş!... Bu vakayı, içinde dolaylı olarak İbn-i Sebe'nin parmağı bulunmakla beraber <<doğru yolun sapık kolları>>ndan biri sayamayız. Onu takip eden <<Siffin>> hareketi gibi, Cemel'i de, Sahabiler arası bir içtihad ayrılığı, Yahudi nefesinin kirletmeye yeltendiği yeni hava içinde büyüklere düşen ayrı anlayış ve davranışlardan biri kabul edebiliriz.

Böylece Cemel ve Siffin hadiselerini ana mevzumuzun uzağında görüyor, kısa geçiyor; ve onlarda, ilk sapık kolun ismi olarak meydana çıkan <<Sebeiyye>> payına işaret etmekle yetiniyoruz.

Evet, artık <<Harici>> zümresi ve <<Sebeiyye>> mezhebi, isimde ve kelimedede tam bir

belirtiye kavuşmuştur.

Herşey Osman'ın kanını dava etmek ve suçlularını cezalandırmak meselesinden doğuyor. Hazret-i Muaviye Şam'da bu meseleyi kılıçla hall ve tesviyeden başka çare göremez ve bir ordu tertiplerken, Hazret-i Aişe, Talha ve Zübeyr ve başka Sahabilerce harekete yöneltmiş bulunuyor... Allah Resulünün dirayet ve zerafet timsali muazzez zevcesi, deve üstünde, kapalı bir mahfe içinde ve Talha, Zübeyr ve başka Sahabilerce korunmuş vaziyette...

Halifeliği zamanında Osman'ın idare şeklini asla doğrulamamış olan Hazret-i Aişe, şimdi onun kaatillerini cezalandırmak için nasıl ve ayrıca ne sebeple Hazret-i Ali'ye karşı çıkıyor, hangi saik yüzünden bazı büyük Sahabileri yanında görebiliyor ve Muaviye hesabına son derece mantıklı olan böyle bir harekete, sorumlular arasında öz kardeşinin bulunmasına rağmen nasıl kıyam edebiliyor?...

Bu, akıl sır ermez suallerin, gerçek İslam ve şeriat ölçüsüyle cevabını verebilmiş hiçbir kaynak mevcut değildir. Kat'i olan şudur ki, <<akıl, sır ermez>> teşhisinden sonra, meseleyi daha fazla kurcalamanın lüzumsuzluğuna hükmetmek, arada tecavüz etmekten kaçınılması gerekli bir hudut noktası olduğunu bilmek ve keyfiyeti Allah'a havale etmek şart...

Hazret-i Osman devrinde, Allah Resulünün gömleğini ve mübarek kıllarını gösterip:

- İşte gömleği ve kılları!... Onlar eskimedi, fakat şeriatı eskitildi!

Diyen Müminlerin annesi, şimdi peşinde Emevilerden bir topluluk, ayrıca saflar arasında fikir ve gaye bakımından dağınıklık, Basra yolunda ilerliyor.

CEMEL - DEVE

Eski valilerden birinin 80 altuna satın alıp Hazret-i Aişe'ye hediye ve yolda binmesini rica ettiği deve... Ve etrafındakiler... Hadiseye «Cemel» ve ona katılanlara «Cemel Ashabı» isminin verilmesi bundan...

Yürüyüş kolu «Hav'eb» isimli bir noktaya gelince bir sürü köpek üzerilerine koştu ve havlamaya başladı. O anda Hazret-i Aişe'nin mahfesinden de bir çığlık... Peygamber zevcelerinin en sevgilisi şöyle demektedir.

- Bir gün peygamber zevceleri, hep beraber huzurda otururken Allah'ın Resulü tek tek yüzlerimize bakıp buyurdular: «Keşke bilseydim Hav'eb köpekleri hanginize havlayacak!..» İşte burası Hav'eb!.. Allah Resulünün de haber verdiği meğer benmişim! Aman, beni geri çeviriniz! Hazret-i Aişe'yi «burası Hav'eb değil, kılavuz yanlış söylemiş!» diye teselli ediyorlar; fakat ulvi kadını 24 saat «Hav'eb» suyunun yanından uzaklaştıramıyorlar... Nihayet «Siz geri kalırsanız ordu dağılır; hem Ali büyük kuvvetlerle üzerimize geliyor! O yetişmeden Basra'ya girmeliyiz!» diyerek yola çıkabiliyorlar...

Basra önlerinde, Cemelcilerle Ali taraflılarından karşılıklı iki saf... Her iki saftan hatipler kendi davasını müdafaa ediyor. O sırada «Beni Saad»tan genç bir kız çıkıp Hazret-i Aişe'nin devesi yanına geliyor ve haykırıyor:

- «Ey, müminlerin annesi! Osman'ın öldürülmesi, senin, evinden çıkıp bu lanetli deve üzerinde kendini silahlara yöneltmenden çok daha hafiftir! Allah sana perde emretti; sense perdeyi yırttın, hürmet halkasını kırdın! Eğer üzerimize öz iradenle geliyorsan, vazgeç, geldiğin yere dön; zorlanmış olarak geliyorsan bizden yardım iste, imdadına koşalım!»

Ve cenk... Birçok ölü ve yaralı... Cemelciler Basra'ya giriyor ve birtakım anlaşma teklifleriyle karşılıklı müzakereler, bazen de vuruşmalar oluyor. Medine'ye haberler gidiyor, Medine'den haberler geliyor. Şiddetli bir boğuşmadan sonra Basra, Cemelcilerin elinde... Hazret-i Ebubekr'in oğlu ve Hazret-i Aişe'nin kardeşi de «Beytülmal»e memur...

Hazret-i Ali, Şam'a ayırdığı ordusunu Cemelciler üstüne sevk ediyor; ve bu arada Muaviye, tarafların birbirini yıpratıp kendisinin vaziyete hakim kalması şeklinde bir siyaset takip ediyor.

Bu ne haldir?

Peygamber soluğu kesileli tam çeyrek asır geçen bir hengamede, o ebedi soluğa, bir an için de olsa, hem de üstün Sahabiler zamanında takılan menhus tıkaç nasıl izah edilebilir!
İbn-i Sebe'ler, yıpratıcı zaman, şu, bu, hepsi vesile ve bahane!..

Sır noktası, insan ruhunun, vecd ve aşkını zamanla yenileyemez hale gelince «nefs» isimli ejderha eline nasıl düştüğünü gösterici İlahi imtihan tuzağından ve o soluğu tazelemeye memur nesillere ibret dersi ihtarından ibarettir. Ölçü şudur:

- «Allah'tan başka kimsede havl (davranış) ve kuvvet yoktur! »
Mesuliyetlerse ayrı dava...

Hazret-i Ali kendi tabiriyle halkın en akıllısı Talha, en cesuru Zübeyr ve en ihtiramlısı Hazret-i Aişe'nin devlete başkaldırdıklarını bildirerek Medinelileri sefere çağırdı ve Basra üzerine yürüdü. Yolda kendisine üstüste katılmalar...

Kuvvetin, 800 kadarı Medineli «Ensar»dan, 400 kadarı Rıdvan ağacı biy'atinde bulunanlardan ve ayrıca Bedr gazilerinden bir topluluk başta, 4000 asker... Kıyasıya cenk... Kimle kim arasında?.. İyilerin en hayırlıları ile, hayırlıların en iyileri arasında... İki tarafın da ayaklarına yılan gibi dolanan, kötülerin en şerlisi ve şerhilerin en kötüsü, «Sebeiyye» kadrosundan iki tarafa da sızmış olanlar...

...VE GERİSİ

Abdullah İbn-i Sebe, ayrıca tespit etmeye lüzum yoktur ki, «Sebeiyye» anlayışına bağlı avanesiyle beraber Hazret-i Ali'nin peşindedir. Bu takip ediş, sadece Osman'ın kanını dava edenlere karşı bir hareketi desteklemek değil, o vesileyle bir an için Hazret-i Ali'yi zafere erdirip sonra onu ilahlaştırmaya kadar giderek İslamı can noktasından vurmaktır.

Bu bakımdan yahudi dehasının en korkunç örneği İbn-i Sebe, şahsı ve gayesi için en büyük korkuyu da tarafların anlaşması ve cengi bırakması ihtimalinde buluyor. Bu kerteğe kadar getirdiği iş birdenbire bir anlaşmayla neticelenecek olursa yahudinin hali ne olacaktır?.. Cemel'den sonra ümidi Hazret-i Ali ve Muaviye çatışmasında olsa ve bu iş mukadder görünse de (strateji)leri icabı, Hazret-i Ali'yi o an için galip kılmak lazım...

Kufelileri kazanan Hazret-i Ali onlardan devşirdiği 9000 kişilik bir kuvvetle ve yolda bazı katılmalarla ordusunu 20 bine yaklaştırmış olarak cenk meydanına varmış ve hala bir anlaşma yolu aramasına rağmen Talha ve Zübeyr ile ön saflarda buluşup hesaplaştığı halde anlaşmayı sağlayamamıştır. Hazret-i Ali'nin bu davada, Hariciler ve İbn-i Sebe'ciler güruhunun istismarından ne kadar çekindiğini ve ne türlü münezzeh olduğunu gösteren bir vesika. Tam hareket anında ordusuna şöyle hitap etmişti:

- «Osman'ın aleyhine ayaklananlar ve onlara yardımcı olanlardan hiç kimse arkamdan gelmesin!..»

Bunun üzerine İbn-i Sebe, tarafların anlaşması halinde kabak başında patlar kaygısıyla yoldaşlarından Eşter ve İbni Mülcem'i yanına alıp gerilere kaçmıştı.

Böyleyken birdenbire kılıçlar kınlarından çekildi ve havada şimşekler çizerek şakırdamaya başladı.

Şöyle oldu:

Hazret-i Ali, Talha ve Zübeyr ile tartışmasında, her iki muhalifin de akılları hakka yatmış, vicdanlarına ateş düşmüşken onları cenge zorlayan oğulları oldu.

Hazret-i Zübeyr, Halife'nin, kendisine:

- Hatırlıyor musun, ya Zübeyr; sana Allah'ın Resulü bir gün «zulüm senin tarafında olarak Ali ile çarpışacaksın!» demişti. Hatırla ve gereğini yap!..

Şeklinde hitabına rağmen oğlunun tesirinden kurtulamadı ve İbn-i Sebe'cilerin son andaki

tertiplerini önleyemedi. Vaziyet anlaşılmaya varmış ve iki ordugah karşı karşıya sükunetle sabaha çıkmak üzere istirahate çekilmiş gibiyken birdenbire ortalığı çığlıklar, naralar, haykırışmalar, kumanda sesleri doldurdu.

İbn-i Sebe ve yoldaşları, Hazret-i Aişe safındaki 30 bin kişinin büyük kısmını teşkil eden fikirsiz ve çapuldan başka maksatsız yığınının içine sızmış ve bunlara «Ne duruyorsunuz, eğer taraflar anlaşırса hepiniz kılıçtan geçersiniz!» ihtarını üzerine Halife kuvvetlerine karşı baskına kalkmıştır. Baskını bir «oldu-bitti» haline getirenler, bizzat ileriye atılmak ve gece karanlığında ne olup ne bittiğini gizlemek ve sonra bir yana çekilmek suretiyle İbn-i Sebe'ciler... Hazret-i Talha ve Zübeyr'in kendi saflarında, Hazret-i Ali'nin de kendi çevresinde sağa sola seyirtip vaziyete hakim olmaları için sarfettikleri emek, boş... Bir kör düşüşü içinde müminleri birbirine kırdırmak ve cengi kaçınılmaz hale getirmek için tertiplenen plaa muvaffak... Artık doğacak olan gün ve gelecek olan aydınlık, yerde yatan cesetlerin ölü gözlerini pınlıdatmaktan başka bir şey yapamaz.

İki taraftan 15 bin ölü... Taraflar kuvvetlerinin üçte birini kaybetmiştir.

Cennet müjdesini dünyada almış iki şanlı Sahabi, Talha ve Zübeyr de can verenler arasında...

Basra'daki evinden çıkarılıp aynı deveye bindirilen ve mahfesi zırhla çevrilmiş, harp meydanına getirilen Hazret-i Aişe manzarayı dehşetle seyrediyor...

Ali, muzaffer...

HİKMET

Ahmed Cevdet Paşa, cengi müstesna bir sanat ve edebiyat örneği denecek kadar güzel tasvir eder:

«Askerin korkunç sayhaları ve acı feryadları arasında çekirge alayı gibi havada uçan okların vızıltısı işitilmez oldu. Atların ayakları altından kat kat kalkan tozlardan hava boz bulanık olup göz gözü görmez oldu. Kılıçlar ise bulut içinde lemean eden şimşekler gibi harlayıp gözleri kamaştırıyordu.»

Bir insanın kendi öz nefsinin yenmesini, milyonluk orduların milyonluk ordularla çarpışıp onları yenmesinden üstün tutan Allah Resulünün çerçeveledikleri hikmet, Cemel vakasında ne zengin bir tecelli kadrosu bulur!

Hazret-i Ali'ye karşı çıkan ve son anda anlaşmaya varmışken Yahudi oyununa gelen iki Sahabi, Hazret-i Talha ve Zübeyr, tam dünyaya veda edecekleri sırada bu sırrı anlamış

lar ve rahmet diyarına en acı nedametini. en çarpıcı şekliyle göç etmişlerdir.

Hazret-i Talha Mervan tarafından pusu kurularak atılan bir okun tesiriyle bükülürince, sendeleye sendeleye ilerler ve kendisine bir sığınak ararken bir askere rastlıyor:

- Sen müminlerin Emiri tarafından mısın?

- Evet!..

- Öyleyse ver elini, efendin adına sana biy'at edeyim!

Boynumda biy'at borcu olarak ahirete gitmek istemem!

Bundan da, Hazret-i Talha'nın, ilk biy'atındaki ihlasını şüpheli gördüğünü anlıyor, onu asla cebren olmuş kabul etmiyor; ve bir Sahabideki bu samimilik, ulvilik ve nefis murakabesi karşısında ürperiyoruz. Hepsi için öyle...

Gece «Hav'eb» köpeklerinin ulumasını işitince bir Hadisi hatırlayıp çığlık basan ve hemen geriye dönmek isteyen Hazret-i Aişe'den, Beni Saad Oymağı'nın «Ey müminlerin annesi, nereye gidiyorsun?» diye haykıran genç kızına kadar, bu İslamı ve milli nefis muhasebesi seciyesi ne de aşikardır! Ne taraftan olursa olsun, hepsinde bu ulvî vicdan fışkınsını buluyor ve Kainatın Efendisini görmüş olanların aralarındaki aykırılıklara, içtihad farkından gayrı bir mana konduramıyoruz. Sünnet ve Cemaat ehlinin biricik usul ölçüsü budur.

Hazret-i Aişe bozgun halinde kendisine doğru koşuşan askerinin deve önünde saf tuttuğunu ve tekrar cenge başlamak üzere toparlanmaya çalıştığını gördü. Ama artık her şey faydasız...

Halife kuvvetleri de skn etmekte... Merkez noktasında Peygamber zevcesine ait devenin bulunduğu yere kadar uzanan arpışma... Peygamber zevcesinin mahfesine oklar yağıyor ve Hazret-i Aişe'nin hayatını bile tehlike altına alan bir vaziyet doğmuş bulunuyor.

Hazret-i Aişe devesinin yularını tutan zata bir mushaf uzatıp:

- Yuları bırak, dedi; bu mushafı al da hücum edenleri ona davet et!

Adam ilerledi; İbn-i Sebe'ciler, elinde mushafla geleni oklarla delik deşik edip yere düşürdü ve oklarını deveye çevirdiler.

Bozgundan sonra, deve önünde bir boğuşma daha... Peygamber zevcesini bu halde görüp de imdadına koşanlardan devrilen devrilene... Kaanlar döndü, saldıranlar atıldı ve oklar bitinceye, kargılar paralanıncaya, kılıçlar kırılıncaya kadar boğuşma sürdü. Ve bütün bunlar, merkezinde müminlerin annesi bulunan bir meydana... Mahfesinde Hazret-i Aişe'nin ağladığı devenin yularını tutanların elleri kesildi ve ciğerleri deşildi.

Yetişen Hazret-i Ali, Peygamber zevcesini kurtarmak için emir verdi:

- «Devenin ayak sınırlarını kesin!»

Bir kılıç darbesi... Deve acı bir çığlık atarak yere yığıldı.

Bunu gören isyancılar kaçmaya başladı. Hazret-i Aişe de, yine Hazret-i Ali'nin emriyle «zerindeki oklardan kirpiye dönen» mahfesi içinde, öz kardeşi eliyle salim bir köşeye taşındı. Hazret-i Ali onu ziyarete koştu ve teselliye çalıştı. Ziyaretine gelenlere Hazret-i Aişe'nin cevabı:

- Keşke yirmi yıl evvel ölmüş olsaydım da bu günleri görmeseydim!

Savaş sonunda malları ve çoluk çocukları Müslümanlara helal olan küfür ehline kıyasla Cemel'cilere de aynı muamelenin tatbikinden söz edenlere Halifenin cevabı:

- Ya Aişe kimin payına düşecek??? Onu kabullenebilecek kim var içinizde?

MUAVİYE MESELESİ

Cemel vak'ası, en şanlı Sahabiler arasında, iman ve itikatta hiçbir ihtilaf olmaksızın, sırf siyasi ve idari tutum bakımından, ilk defa müthiş bir yarık açılmasına sebep oldu. Bu yarığın perde arkasında da Yahudi ve münafık parmağı rol oynadığına göre, bu ilk deri üstü ihtilaf, ileride, ruha inici aykırılıklara zemin teşkil etti. Derken, İslam ahlak ve ruhiyatında, siyasi ve idari sebepten treyip davayı İtikadi ve ruhi müessire götüren «Harici» taifesi, Hazret-i Osman'dan sonra tam teşekkülünü Hazret-i Ali devrinde idrak etti ve mesnedini biri en büyüklerden, öbürü büyüklerden iki Sahabi arasında hissi aykırılık üzerine bina etti.

Hazret-i Ali ve Muaviye meselesi...

Bu mesele, İslam tarihinde 13 asır boyunca türlü sapık zümre ve fertlerin, doğrudan doğruya itikadi sahada, kimya kağıdı gibi ayırıcı çizgisi olmuş ve tereddiye gtrle gtrle, «Sahabi nedir ve ne demektir» hikmetini zedelemeye kadar vardırılmıştır.

Bugün bile vaziyet, Türkiye'de ve bütün İslam lkelerinde aynı. Her tarafta sapık zümreler ve fertler İbn-i Sebe' metoduyla Hz. Ali'ye insan üstü bir mübalağa gözüyle bakan anlayışlarını, mukabil bir düşman kutbuna istinat ettirebilirnek için Hazret-i Muaviye'yi seçmişler ve seçmektedirler.

Dava, her sahabiye ait malum hürmet tabirinden sonra «Allah, yüzünü keremlendirsin!» hitabındaki üstün rütbeye sahip, Peygamber Evi ve Nur Nesli temsilcisi Hazret-i Ali'yi mubalağa etmek ve bütün eşsiz faziletler üstü bir dereceye çıkarmak yolunda ona bazı noktalarda karşı duranları ktlemekse, niçin Hazret-i Aişe, Talha ve Zübeyr gibi büyükleri ele almazlar da -ki ele alınamazlar- ille Muaviye üzerinde saplanıp kalırlar? Ye Hazret-i Ali aşkını Muaviye nefreti şeklinde yaşamayı adeta mezhepleştirirler.

«Sahabi nedir ve ne demektir?» hikmetini anlamamak, dedik... Tam yerinde hüküm...

Sahabi, O'nun, kainatın o yüzden var olduğu insanlık tacının aynasıdır; ve o aynaya kondurulacak en küçük leke, hayale değil asli zata sirayet etmek gibi en azim tehlikeyi yaşatır. Dini doğrudan doğruya Peygamber elinden alan ve onun örneklik temsil kadrosunu şekillendiren, Resulden sonraki ve Resule bağlı mübarekler çevresinin, «Sahabi» sıfatını muhafaza edici hiçbir ferdine dil uzatma hakkı hiçbir fertte mevcut değildir; ve bu ölçü, doğru yolun biricik yaftası «Sünnet ve Cemaat Ehli»nin başlıca şiarıdır.

Peygamber buyruğu:

«-Ben her günaha şefaet ederim; ille Sahabilerime dil uzatana etmem!»

Bu fermanın tüyler ürpertici bir hikmet tütüyor. Allahın Resulü günah tayininde bulunmaksızın hepsini birden içine alan «her» tabirini kullandıklarına ve hiçbir günah şeklini nazardan uzak tutmuş olamayacaklarına göre, bu Hadisleriyle, «Sahabi nedir ve ne demektir?» sorularını önceden cevaplandırmış oluyorlar...

Büyük bir din alimi Sahabiyi şöyle anlattı:

«- Velinin ve sonraki ümmetin en büyüğü, Sahabinin en küçüğünün bindiği atın burnundaki toz zerresinden daha aşağı derecededir.»

Bu ölçü, Sahabinin şahsına göre değil, bizzat görmüş ve bağlanmış olduğu NUR'a izafetlidir ve o NUR sahabinin şahsını da masun kılmaktadır. Bu hadisi bilen bazı Muaviye düşmanları, onun Sahabiliğini inkara kadar varmışlar ve gün ışığını reddetmek için başlarına birer kara çuval geçirmekten başka çare bulamamışlardır.

Son ve kat'i hüküm şudur ki, Hazret-i Ali ve Muaviye meselesi, iki Sahabi arasında içtihat farkından başka bir mahiyet arz etmez; ve Hazret-i Ali'yi «mutlaka haklı!», Hazret-i Muaviye'yi ise «haksız değil!» tarzında, küçük bir farkla ifade etmekten ileriye varamaz.

SIFFİNE DOGRU

Hazret-i Ali ile Muaviye arasındaki ihtilaf, Hazret-i Osman'ın kanını ödetmek bahanesi etrafında derinleşe derinleşe giderken, Hazret-i Aişe ve ona bağlı Sahabilerin meydana getirdiği Cemel vakası üzerine büsbütün alevlendi. Cemel'den galip dönen Hazret-i Ali anlamıştı ki, Muaviye meselesini silahla tasviye etmeden varabileceği bir düzlük kalmamıştır. Bu sebeple hemen hazırlıklara girişti ve ilk hamlede bazı tayinler yaparak mesnedini kuvvetlendirmeye baktı.

Hazret-i Muaviye ise, maddi ve manevi yollardan, daha taşkın hazırlıklar içinde...İbn-i Sebe guruhu, Cemel ganimetlerinin Müslüman olmayanlarla edilen cenklerde olduğu gibi asker arasında dağıtılmamasını ve Ali'nin kendisine karşı çıkanlara kafır gözüyle bakmamasındaki ulvi duygusunu tersinden istismara yeltenir ve türlü dedikodular sürdürürken, Muaviye, her zamanki dikkat ve görüş kuvvetiyle vaziyeti tarassut ediyor; ve o da, cerrahi müdahaleden başka çare kalmadığına inandığı ve tek vilayet halinde biy'at etmemekte devam ettiği Hazret-i Ali'ye karşı kılıcını biliyor. Muaviye, Hazret-i Ömer'in oğlu Ubeydullah ve bazı büyükleri de nüfuz ve telkin dairesi içine almayı ve onlann şu veya bu türlü, Hazret-i Ali'ye gücencikliklerinden faydalanmayı ihmal etmiyor. En büyük müttefiki ve yardımcısı, Mısır valilerinden ve Arap dahilerinden meşhur Amr bin-il As...

o sırada Bizans İmparatoru da Suriye üzerine sefere hazırlanmakta ve her tarafa yayılmış bulunan Ali-Muaviye ihtilafını fırsat bilmektedir.

Bu niyete karşı Muaviye'nin Kayser'e gönderdiği name ise, onun İslami gayesini göstermekte ve Hazret-i Ali ile ihtilafının sadece bir içtihat farkından ibaret olduğunu belirtmekte muhteşem bir vesikadır.

Bu name Ahmed Cevdet Paşa'nın üslubu ve sadeleştirilmiş diliyle aynen şöyle:

- «Eğer Şam üzerine yürüyüşün gerçekleşecek olursa, efendimle, yani Hazreti Ali ile anlaşırım ve onun ordusuna öncü olarak senin üzerine varırım!.. Ve Allah üzerine yemin ederim ki, tahtının merkezi o sisli, dumanlı Konstantiniye şehrini yıkıp yakar, kapkara

kömüre çeviririm!.. Topraktan havuç koparırcasına seni mülkünden söküüp çıkarır ve domuz çobanı yaparım!»

Bu name belirtmiş olduğumuz gibi ancak Hazret-i Muaviye'nin ihlasını, İslam aşkını ve araya herhangi bir yabancı istismar eli girmesine engeloluşunu gösterir.

Mekke fethinden sonra İslama girenlerden Kureyş reisi Ebu Süfyan'ın oğlu, Hazret-i Ömer tarafından Şam valiliğine getirilen ve birbirini takip edici fetihlerle idare sahasını Şark'a doğru Fırat kıyılarına, Cenup'a doğru da Mısır sınırına kadar genişleten Hazret-i Muaviye, bu saha içinde kurduğu ihtişamlı hükümet manzarasıyla ilan etmektedir ki, Halifelik ve Müslümanlara reislik makamını Hazret-i Ali'den ziyade öz nefsine yakıştırmaktadır.

Hazret-i Ömer'in bir ziyaretinde ihtişamına bakıp «bu adam Arabın Kisrası (Fars sultanlarının ismi)>> dediği Hazret-i Muaviye, hazırlığının başında, davasını dektelemeleri için yüksek Sahabilerden birçoğuna başvurduysa da bunlardan, daha ziyade Hazret-i Ali'ye bağlı ,bir tarafsızlık edasından başka bir şey elde edemedi. Büyük Sahabilerden Ebu Hureyre Hazretlerinin şu sözü, öbür büyüklerin görüşlerine de tercüman oluyordu:

- «Muaviye'nin yemeği yağlıdır; fakat Ali'nin arkasında namaz herşeyden Üstündür! Boğuşmayı bırakmaksa biricik selamet yolu.»

Biri Hazret-i Ali, öbürü Hazret-i Muaviye, daha öbürü de tarafsızlar grubu halinde üç bölüme ayrılan Müslümanlar artık başlarına geleceğin kaçınılmazlığında birlik...

SIFFİN

Hareket ve aksiyon bakımından en üstünlerden bir Sahabiyi kötölemek ve bu kötölemeyi günümüze kadar getirmekle başlayan ve peşinden «Harici»leri doğuran ve mezhepleşen ilk sapık kol, temelini, Cemel'den sonra iki Müslüman tarafın boğuşma sahnesi Siffin muharebesinde buldu.

Taraflar arasında siyasi ve idari bir hak ölçüsü ihtilafından doğma Siffin boğuşması, bu hareketin Hazret-i Ali tarafından güdüm şekline karşı çıkan ve peşinden mezhepleşen ve türlü kollara ayrılan «Hariciler» elinde o türlü bir ruh iklimi açılmasına basamak olacaktır ki, kendisinden sonraki sapıklıklara adeta maya teşkil edecektir.

Gayemiz, doğru yolun sapık kolları üzerinde sadece sebep ve netice hükmüne varmak ve mücerret planda tahlil ve terkibe girişmek olduğu için Siffin mücadelesinin hikayesi ve maddi seyri üzerinde durmayacağız. Zaten işin bu tarafını «Hazret-i Ali» adlı eserimizde göstermiş bulunuyoruz.

Kısacası:

Ali ve Muaviye kuvvetleri Siffin mevkiinde karşılaştılar.

Muaviye ordusu Fırat nehrini kesmiş ve Halife ordusunu sudan faydalanamaz hale getirmiştir. Bu vaziyet, şeriat ölçüsüyle Hazret-i Ali'ye ayrı bir hak ve işi silahla tasviye etmekte özür bahşetmektedir.

Hücum... Korkunç bir boğuşma... Şam isyancıları püskürtülmüş, Fırad da Halife kuvvetleri elinde bulunuyor.

Bu vaziyette Hazret-i Ali'nin emri:

- Siz onları susuz bırakmayınız ve karşılık olarak iyi misal gösteriniz!

Ve karşı tarafa ihtar:

- Hala itaate yanaşmıyor musunuz?

Cevap:

- Osman'ın katilleri bulunup bize teslim edilinceye ve kısasa tabi tutuluncaya kadar hiçbir anlaşmaya yanaşmıyoruz!

Kısa bir duraklamadan sonra yine harp... İki taraf da, karşılarında Müslüman saflarını görmekten gelen bir tereddüt içinde, kafirlere yapıldığı gibi topyekun çullanmaya geçemiyor, yahut geçirilmiyor ve kısım kısım doğuşçu meydana çıkıyor. Pehlivan peşrevine benzeyen bu

küçük hareketlerde hala bir anlaşma ümidi yaşatılmak isteniyor.

Taraflar arası dava ve iddia şu:

Hazret-i Ali, Osman'ın katlinde pay sahibi binlerce kişiyi tek tek ayıklayıp meydana çıkaramaz ve zaten şeriat bir zulme kaşı yığın halinde bir öldürme, hareketine girişmeyi kabul edemez!

Hazret-i Muaviye ise yine Şeriat ölçüsü icabı, sorumluların mutlaka bulunmalarını ve kısasa tabi tutulmalarını ister ve bu işi Halifenin görevi sayar.

İşte, Ali-Muaviye ihtilafının zahirdeki sebebini kuşatan en sağlam teşhis...

Döğüşme, böylece, bazen kısım kısım kuvetler bazen de tek tek fertler arasında 15 gün kadar sürdükten sonra, iş, yeni giren Muharrem ayının sonuna kadar bir mütarekeyle ertelendi; bu arada taraflar birbirini kelam sahasında yenmeye çalıştılar, şer'i ve akli delillerle birbirlerini manevi ok yağmuruna tuttular, fakat hiçbir netice alamadılar. Nihayet 37. Hicret yılı Muharrem ayının sonunda Hazret-i Ali'nin son ihtarı:

- Ey Şamlılar! Sabır, ihtiyat ve teennime karşı hala isyan tavrında devam edecek misiniz? Bildirin!

Cevap, Hazret-i Muaviye'nin, ordusunu harp tertibine sokması oldu. Doğru yolun en doğru çizgisi üzerinde, Hazret-i Ali'nin «hücum!» emriyle beraber ordusuna fermanı:

- «İsyancılar cenge başlamadıkları müddetçe siz de başlamayın! Bozulurlarsa kaçaklarını takip etmeyin! Ölülerinin burunlarını, kulaklarını kesmeyin!Avret yerlerini açmayın! Evlerine girmeyin, mallarına dokunmayın! Karıları size veya büyüklerinize sövseler bile onlara dokunmayın!»

Sadece bu emir, Hazret-i Ali'nin müminler arası bu cengi ne kadar istemeyerek kabullenmek zorunda kaldığını göstermeye yeter...

Ferdi, kısmi ve nihayet topyekün tarafları birbirine çullandırıcı nihai boğuşma... Taraflar arasında ilerlemeler, gerilemeler, çökmeler, düzelmeler, tekrar ileriye atılmalar ve son tecelli... Muaviye kuvvetleri sıkıştırılmış ve birdenbire çökmesine kıl payı kalmıştır.

Amr İbn-il As'ın Muaviye'ye teklifi:

- Vaziyet kötü!.. Hemen askere emret; mushafları mızraklarının ucuna taksınlar ve yukarı kaldırsınlar...

Allah'ın Resulü Hazret-i Ali'ye buyurmuştu ki:

- Ben Kur'anın tenzili üzerine harbettim; sen de tevili üzerine harbedeceksin!

İşte, son demde Kur'anlarını kaldırıp karşılarındaki Kur'an ehline hakem olarak gösterenler, bu hadisin teşhisi içinde....

HAKEM

Din vecdine gölge düşürmek ve işi kuru akıl ve nefsanî hırsla dökmekten başka hiçbir sebebe bağlanamaz olan sapıklık, ilk örneğini «Harici»leri kadrolaştırmak suretiyle Siffin'de hazırlarken, herkesin gözüne göre hakikat hikmetine, süngü uçlarında yukarıya kaldırılan mushaflarla misal vermiş oldu. Osman'ı öldürmekle tohumu atılan «Harici»lik ruhu Siffin vesilesinden faydalandı,Yahudi elinde beslendi, ileride Hazret-i Ali'yi ilahlaştırmaya kadar gidecek Şii topluluklarına yataklık edeceği halde önce Hazret-i Ali'ye karşı çıktı ve yaftasını astı:

- Niçin Siffin'de hakem kararına uydun? Niçin düşmanlarını tepelemedin ve onların Allah Kelamını istismarlarına göz yumdun?..

Şöyle oldu: Mushafları mızraklarına takıp yukarı kaldıranlar bir ağızdan bağırdı:

- Sizi Allah'ın kitabına davet ediyoruz!

Ve boğuşmanın en azgın, zaferin de Halifeye en yakın

anında bu haykırış üzerine, dizlerin bağı çözüldü. Hazret-i Ali'nin «onlar Kur'an ehli değildir, siz işinize bakın!» ihtarını fayda etmedi.

«- Madem ki, Allah'ın kitabına davet ediyorlar, davetlerine kucak açalım!»

Diye karşılık verdiler. Karşılıklar daha da ileriye gitti ve Halifeyi ölümlle korkutmaya kadar vardı. İleride Haricilere kapılanacak ve Ali'yi hakem kararına baş eymiş olmakla suçlandıracak bir grup , harbe devam etmekte direnen Halifeye en büyük engeli teşkil etti. Kılıçlar kınlarına sokuldu ve karşılıklı hakemler seçildi. Hazret-i Ali tarafından Ebu Musa-ül Eş'ari, Muaviye tarafından Amr İbn-il-As'... Bu iki hakem arasında şu fark vardı ki, biri dünyadan el etek çekmeye ve kendini dine verme köşesinde ve her türlü oyuna gelebilecek ve esasen Hz. Ali 'nin güvenmediği ve zor altında kabul ettiği bir zat iken, öbürü Muaviye tarafından tam itimada malik, cin fikirli hadiseleri sürüklemekte usta bir aksiyon adamı. Biri dünyadan habersiz bir vecd, öbürü dünyaya hakim bir deha örneği... Nitekim bu deha örneğinin ilk ustalığı kaleme alınan ilk taahhütte belli oldu.

Tarafların başlarına ait ünvanlar yazılırken Hz. Ali'nin «Emir-ül-müminin» sıfatına Amr itiraz etti ve «O sizin Emiriniz, bizim değil !» dedi ve diretti. Hz. Ali de bu direnmeye, vaktiyle Hudeybiye anlaşmasında Allah Resulünün aynı direnişle karşılaştığını ve «Allah'ın Resulu» sıfatını öz eliyle sildiğini hatırlayarak razı oldu ve haklı ünvanını hakem kararından çıkarttı. Bu ulvi rıza, hakikatte, Hazret-i Ali'nin nefsinin halifelik dışında bıraktığına dair Muaviye'ye verilmiş bir avanstı.

İlk kararda, bir müddet sonra, Ramazan ayında buluşup anlaşmayı tamamlamak, o zamana kadar mütarekeyi devam ettirmek ve Allah'ın Kitabını biricik ölçü tanımak üzere umumi bir ahd etrafında anlaşıldı. Peşinden, 45 bin ölü veren Muaviye ordusu Şam'a doğru, 25 bin kayıplık ordusuyla da Hazret-i Ali Küfe'ye doğru, birbirlerinden ayrıldılar...

Hazret-i Ali şehidleri arasında Bedr ehlinde ve üstün Sahabilerden tam 26 büyük... Ramazan ayındaki ikinci hakem buluşması, tarafların merkezinden uzak ve orta yerde bir nokta seçilerek yapıldı. Ve işte bu karşılaşmada Muaviye ve yakını Amr'ın madde manivelasını kullanmakta üstün zekaları, mana kuvvetini tesirsiz bıraktı ve bir «punduna getirme» tertibi yüzünden Hazret-i Ali'nin hakemi pusuya düşürüldü ve gerçek Halifenin karşısında ikinci bir Halifelik havzası resmen teşekkül etmiş oldu. Ebu Musayı «ikimiz de Halifelerimizi makamlarımdan indirelim, hal ve azledelim; Müslümanlar dilediğini seçsin!» şeklinde bir tarafsızlık noktasına çekip önce ona Hazret-i Ali'yi azlettirdi, sonra sözü kendisine geçirtti ve halka hitap etti:

- İşte gördünüz! Ebu Musa, Ali'yi azletti, onu ben de azlediyor ve karşılığında bu makamı Muaviye'ye veriyorum!.

Hiçbir te'vil kabul etmez açık oyun... Fakat Arap kavminin necip ahlakında söze ve ahde bağlılık o kadar kuvvetli ki, böyle bir batıl ve kandırmaca bile kendisine bir huccet ve senet değeri kazandırabilir. İsterse tatbikatta yürürlük derecesi sınırlı olsun. İslam'da bir bölünüş resmen ortaya çıkmış ve bu siyasi bölünüşten sonraki mezhebi aykırılıklara da yol açmıştı.

Ne diyelim ki, muazzez Sahabiler arası içtihad ayrılıklarında taraflardan herhangi birine dil uzatmaktan dilimiz ve kalemimiz yasaklıdır; ve sınınmız bu kadardır.

FESAT

Siffin'den sonra, Hazret-i Osman devrinde başlayan fesat gelişiverdi, teşkilatlandı ve müthiş bir cür'et seviyesine ulaştı. «Harici»ler Siffin'i tarih ve istinat noktası olarak ele aldılar ve ne olduklarını, ne yaptıklarını, hangi gaye peşinde koştuklarını bilmeksizin kah o taraftan, kah bu taraftan görünerek azdıkça azdılar...

Hazret-i Ali'nin Küfe'ye dönüşünde «Harici» topluluğu ona katılmadı ve 12 bin kişilik bir kuvvet halinde «Harura» isimli köyde karargah kurdu. İşte ilk «Harici» uzuvlaşma ve

şekillenmesi burada...

Harura köyünde kendilerine bir askeri kumandan, bir de imam tayin ettiler ve şu beyan ile mezhepleştirmeye götürdükleri siyasi sapıklıklarını çerçevelediler.

- «Biy'at ancak Allah'adır ve hak yol, emirler ve yasakların yerine getirilmesi ve memleket idaresi bakımından yalnız Şura'nın güdümü altındadır!»

Böylece Hilafet ve imameti reddediyorlar, «Ululemr Devlet reisi» otoritesine karşı çıkıyorlar ve davalarını başıboşluk manasına bir nevi demokrasi anlayışına bağlıyorlardı.

Halbuki İslam'da, hem devlet reisi otoritesi, hem de hürriyet ve tenkid hakkı içiçe ve bir arada. İşte misali:

Hazret-i Ömer:

- Eğer şeriate aykırı bir iş yaparsam nasıl karşılırsınız? - Seni kılıçlarımızla düzeltiriz!

Fakat iki zıddın tokuştuğu noktadaki bu ahengi gören yok...

İşte bu Harura taifesidir ki, Halifeye ve onun temsil ettiği itikat ölçülerine karşı çıkmış olmak manasına ilk defa «Harici-huruç eden» adını aldı ve buradan başlayarak, iş dallana budaklana, şube şube başını alıp gitti.

Hazreti-i Ali'nin yakınları, yeni manzarayı görünce efendilerine şöyle dediler:

- Şimdi bize düşen borç, düşmanlanna düşman, dostlarına dost olmak ahdiyle sana ikinci bir biy'at oldu!

Hazret-i Ali'nin Haruraya kadar giderek «Harici» topluluğuna ettiği nasihatler kar etmedi ve ikinci hakem karşılaşmasından sonra çatlak büsbütün derinleşti.

Hazret-i Ali, Şam üzerine ikinci bir harekete hazırlanırken Hariciler Nehrevan köprüsü etrafında kümeledikleriyle en kaba ve yersiz taassup davranışları altında. işlemedikleri cinayet bırakmıyorlar, yolda rastladıkları Sahabi oğlunu suallerine İslamca cevap verdiği için hamile zevcesiyle beraber boğazlıyorlar ve kadının karnını yarıyorlar, önlerine kim çıkarsa sıraya çekip canını alıyorlardı.

Hazret-i Ali gittikçe güçlenen bu maddi ve manevi katiller gürühunu kendi ardında bırakıp Şam üzerine yürümenin uygun olmayacağına dair edilen ikazı doğru buldu ve Nehrevan üzerine yürüdü. Hariciler perişan oldular; fakat köklerinden kazanamadıkları için ötede beride filizlenmekte devam ettiler. Hazret-i Ali ise Nehrevan seferinden sonra hemen Şam hareketine girişmek istemesine rağmen «biraz dinlenmek ve daha fazla hazırlanmak gerektiği» şeklinde mukavemetlerle karşılaştı ve Şam seferi fikri tatbik sahasına çıkarılamadı.

Muaviye bu sırada stratejisini ustaca sürdürdü. Amr vasıtasıyla Mısır'a el attı. Birtakım gerilla usulleriyle Irak havzasını didiklemeyi, hiç değilse üzerine yürüyecek kuvvetlere derlenme ve toparlanma imkanı vermemeyi başardı; Hazreti Ali zayıflarken, o kuvvetlenmeyi bildi ve adeta Hazret-i Ali üzerine neredeyse kendisi yürüyecekmiş gibi bir durum hazırladı.

İlahi takdir icabı, içinden derin Ali'nin, dışındaki sığ dünyaya ait hesaplan, Muaviye'nin tedbir dehasına nispetle zaif ve belki de büyüklüğü bu yüzden gelmekte...

Hicretin kırkinci yılı... Hariciler, korkunç bir ihtilal planıyla şu karara varıyorlar:

Ali, Muaviye ve Amr, aynı günde Harici fedaileri tarafından öldürülecektir! Günü, Ramazan'ın 27'si...

Akil ermez bir fedailik azmi ve cür'eti içindeki üç adam, aynı gün ve belki aynı saatte teşebbüslerine girişiyor. Amr hastadır ve yatağındadır; yerine muhafız başı öldürülüyor. Muaviye hafif bir yarayla kurtuluyor. Allah'ın yüzünü keremlendirdiği Ali ise şehid ediliyor. Hadiselerin dış cephesine göre Muaviye ve takımı ilk büyük fesat suikastından talihli çıkmıştır, ama büyük ve üstün talih kimdedir; bunu ancak Allah bilir.

Sokrates'in Yunan Mahkemesinde dediği gibi:

- «Şimdi ben ölmeye gidiyorum; sizse yaşamak sandığınız hayata... Ama hangimiz gerçek hayata gidiyor, bunu ancak Allah bilir.»

TOPLU HÜKÜM

Allah'ın yüzünü keremlendirdiği, Beyt Ehli büyüğü Hazreti Ali'den sonra «Haricilik» siyasi bir ihtilaf fırkası olmaktan çıkıp itikadı temellere musallat türlü hamakat, vahşet ve dalalet helezonları çizerken, büyük sebep ve üstün saiki şu nokta üzerinde göstermiş bulunuyordu:

Artık vecd ve aşk uçmuş ve -kıyamete kadar tek taşı düşmez nur sütunu, arada bir fıskırmak üzere sığ cemiyet planından fert derinliklerine doğru çekile dursun - yerini, haşin nefsanîyet emrinde kaba akıl almaya başlamıştır.

Bu hal, vücut ile adem, karanlıkla aydınlığın mücadele sahnesi olan bu dünyada, ilahî kanun icabı, kaçınılmaz bir neticedir. İman ile küfür arasında aynı mücadele, dini, idrak derecelerinin en üstünü olan vecd ve aşkı kaybettikleri için keyflerine göre anlamaya başlayanlara karşı gerçek ve derin müminlerin tavrına eşittir.

Şu farkla ki, küfürde olan, imana gelince, yüreği kaynar sudan geçmişcesine tertemiz ve sapsağlam hale gelir de, bu anlayışsızlar, yerine perçinlenmez bir kemik haliyle ebediyen sakat kalırlar..

Bu hal hemen her peygamberde tecelli etmiş; ve «siyasi»den itikadı yaraya doğru en zehirli ifadesini Hazret-i Ali devri ve ötesinde bulmuştur. «Sadaka Resulullah!» tabiriyle istikbali haber veren mucize, sapık kolların sayısına kadar gerçekleşme yoluna girmiştir.

Daha evvel hafifçe dokunup geçtiğimiz şu levha, Haricilik zihniyetiyle gerçek iman, ruh ve anlayışını en acıklı şekilde gösterir:

«Nehrevan Köprüsü» hadiseleri sırasında bir grup Harici, kırdı, küçük bir kafilenin kendilerine doğru yol aldığını görüyor. Merkep üstünde bir kadın, etrafında birkaç kadın daha; ve boynunda bir torba asılı bir erkek... Bu erkek, üzerinden saadet devrinin kokusu gelen bir Sahabi oğludur ve adı Abdullah İbn-i Habbab... Merkepteki kadın da, doğurmasına pek az zaman kalmış, hamile zevcesi. Ve yakınları...

Hariciİer onları durduruyorlar ve Abdullah'a soruyorlar:

- Boynundaki torbada ne var?
- Kur'an...
- Ebubekr ile Ömer hakkında fikrin?
- İki de hayr ile anılmaya layık...
- Ya Muaviye ile Ali arasındaki hakem meselesi?
- Ali, Allah'ın kitabını ve emirlerini sizden daha iyi bilir!
- Osman ile Ali'yi de nasıl gördüğünü söyle!
- Onlar da hayr yolunda...

- Sen işlere değil, şahıslara ve makamlara göre düşünüyorsun! Bir Sahabi oğlu olduğunu söylediğine göre bize babandan işittiğin bir hadis naklet!

- Nakledeyim: Allah'ın Resulü buyurmuşlar:

«Yakında öyle bir fitne kopacak ki, o fitnede insanların bedenleri ölürken kalpleri de ölecek... İnsan o fitneye mümin olarak girip sabaha kafir çıkacak... Aksine, kafir olarak girip mümin de çıkacak...»

- Sen kitaba değil, kafana uyararak konuşuyorsun! Boynunda asılı kitap, bize, seni öldürmemizi emrediyor!... Ve dişleri kan pıhtılı sırtlanlar karşısında bile ruhi tamamlığından zerre feda etmeyen ceylan seciyeli Sahabi oğlunu bir dere kenarına çekip yere yatırıyor ve koyun boğazlarcasına kesiyorlar... Karısını da karnını yarıp çocuğuyla beraber ölüme bırakıyorlar... Öbür kadınlara da bıçak altında aynı akıbet....

Ne gariptir ki, kan sarhoşu sırtlandan gözü yaşlı bir ceylan süzen İslam inkılabından önceki göl Arabının karakterini ilan eden ve Arabın necip hakikatine yol bulamamış olan bu tipler, alınları yara bere içinde kalacak kadar ibadetlerine düşkün ve bir Hıristiyanın tek hurmasına bile el uzatamaz derecede prensiplerine bağlıdır. Hazret-i Ali'ye kafir demedikleri için şehit ettikleri Müslümana karşılık, bedeli ödenmeyen ve sahibinin rızası alınmayan tek bir hurmayı yediği için kendi yakınına da kıyacak derecede kudurmuş ve zıt kutuplar arası muvazeneyi

yitirmiş Harici ruhu, belki ihlas içinde, fakat o kadar ters ve birbiriyle bağdaşmaz tecelliler arzeder ki, kuru akılcılar ve gizli fitneciler emrinde «batılın vecdi» diye vasıflandırabileceğimiz yeni ve şeytani bir cereyana mecra açılmış bulunduğunu ihtar eder.

Evet; gölgelenmeye başlayan «Hakkın vecdi» yerine «batılın vecdi» ve korkunç çapta gözükara aksiyonu!...

DAĞILMA VE YAYILMA

Hazret-i Ali, İbn-i Habbab vak'asından sonra, Haricilerden bir güruhu karşısına alıp:

- Abdullah'ı kimler öldürdü?

Diye sorunca, tek ağızdan şu cevabı almıştı:

- Hepimiz birden!.. Şunlar veya bunlar değil!..

Ve hepsinin birden öldürülmesini emretmiş ve müthiş bir Harici kıyımı başlamıştı.

İslam ahlak ve ölçülerinin şiddet davranışlarını sınırlandıran hükümlerinden faydalanıp namazda bile Halifeye dil uzatan ve onu en ağır şekilde suçlayan bu zümre, tahta aralarında ve deliklerde saklı haşereler gibi bir müddet gözden uzaklaşmayı bilmiş ve Hazret-i Ali'nin, Muaviye ve Amr suikastlarıyla birlikte bir Harici eliyle şehadetine kadar, için için kaynamak ve gelişmekte devam etmiştir.

«Hüküm Allahındır!» yaftası altında kula düşen vazifeyi idraktan aciz, bu taş kalpli ve çıban beyinli zümre, Hazret-i Ali'nin Sıffin'de hakemi kabul etmesine şiddetle çatar ve bu nokta üzerinde kol kol birleşirken, nihayet «siyasi»den öteye gidemeyecek olan bu ihtilafı, itikadi ölçülere bağlamaya kadar gitti ve kendi aralarında da türlü aykırılıklara düşmüş olarak Yahudi ve münafık tesirine açık, mikrop giriş kapısını açmış oldu.

Kol kol dağılan ve taraf taraf yayılan Haricileri, bir taraftan en kaba ve yalçın nefse bağlı kuru akıl, bir taraftan da hiçbir mecnunun kabul edemeyeceği hezeyanlara saplı bir ruh vahdeti içinde toplarken, dağılıklarını da, Marika, Ezarika, Necedat, Beyhesiye, Acaride adlı 5 kol üzerinden bir sürü dallanmalar olarak tespitleyebiliriz...

Bunlardan 13 yıl müddetle hareketini sürdüren Ezarika kolundan önce Marika isimli bir topluluk peydahlanmışsa da kısa zamanda tepelenmiş ve yerini ilk kol sayabileceğimiz Ezarika'ya bırakmıştır. Bazı noktalarda daha az veya daha çok sert olarak özleri şu: .

«Hüküm Allah'ın ve Resulünüdür! Sıffin Cengi'nde hakem kabulü İslam'a uymaz! Osman, Ali, Cemal ve Sıffin'e katılanlar, hakemler ve onlann hükümlerine rıza gösterenler hep kafirdir! Bütün günah işleyiciler küfürdedir! Kendilerini doğrulamayanlar da kafir... İmam tayini (Halife) vacip değil... Kimden, nereden ve nasıl olursa olsun, tayin edilecek imam adaletle iş görmeyecek olursa makamından atılır veya öldürülür.» ..

Marika'nın bu ölçüleri Ezarika topluluğunda büsbütün şiddetlenir: Kendilerini benimsemeyen bütün ümmet topyekün kafirdir! Bunların yurtları «Dar-ül-harp» tır ve malları, canları, kadınları, çocukları Ezarika'dan olanlara helaldir. Onlara aykırı düşünenlerin masum çocukları da ebedi cehennemliktir ve öldürülmeleri mübahtır. Kendilerine katılan kimse imtihan edilir, eline öldürmesi için bir esir verilir; gözünü kırpmadan öldürürse onlardandır, yoksa kendisi öldürülür. Recm cezasını «Kur'anda yok» diye kabul etmezler. İftira cezasını da kadın hakkında olursa kabul, erkek hakkında olursa, «Kur'anda yazılı değil!» iddiasıyla reddederler. Hasılı Kur'anı, batını şöyle dursun, zahirine, zahirinin zahirine ait bir anlayış bile göstermeksizin ve hükümler arası hiçbir ahenk ve nispete yanaşmaksızın müdafaa ettiklerini sanırlar. Gerçek bir Müslüman'ı sığır gibi boğazlarlar da, bir Yahudiye, Hıristiyana, herhangi bir zınniye el uzatmayı haram sayarlar...

İleride ve «Mutezile» bahsinde göreceğimiz Vasil bin Ata, bunların elinden, «Siz kimsiniz?» sualine «Hakkı arayan müşrikleriz!» cevabını verip Müslümanlık iddia etmediği için kurtulabilmiştir.

Bunlarca, aynı kör görüşe dayanılarak, kadının adet görme zamanında namaz kılabilceği de kabul edilirken, en küçüğünden en büyüğüne kadar bütün günahkarlar kafir sayılır. Böyleyken -ne hikmettir!- inandıkları ve güya bağlı oldukları peygamberlerin, küçük büyük her günahı işleyebileceklerini ve sonunda tövbeyle kurtulacaklarını iddia ederler.

Haricilerin, esas bakımından bu iki kolun temsil ettiği çarpıklık ve sapıklıktan ibaret öbür şubeleri, itikadi bile denilemeyecek ve en ters bir muhakemeye dahi yer vermeyecek hezeyan farklarıyla, Sıffin hakemlerini red ve günahkarları ebedi cehennemlik kabul etmek, kendilerinden olmayanları da küfürde bilmek noktalarında ittifaktadırlar. Fakat aslında küfrün ta kendisi olan bu esaslar üzerinde, herbiri betonlaşmış ve hakikat yolunda bütün esnekliğini kaybetmiş bir mantıkla birbirine de musallat ve her koldan ayrı kollar fıskırtma durumundadırlar. Birbirlerine olduğu kadar kendi kendilerine de musallat... Öz nefislerini bile tatmin edemeyen dalaletlerinin işareti... Kiminin günah saydığını kimisi kabul etmez, günahlar üzerinde ayrı ayrı ölçüler savunurlar, bölündükçe bölünürler ve korkunç bir ruh vebasası halinde temsil ettikleri, vecd idraki mahrumluğunun demetlediği bir «vahid»olarak tecelli ederler. Kanlı aksiyonlarını 10-15 yıl sürdürebilen, hiçbir zaman devletleşemeyen, hep saman altından yürüyen ve kendileriyle at başı yol alıcı Şiilik ve türlü itikadi sapıklıklara meydan açan Hariciler, İslamda ve hele İslamın artık arınma çağı olması gereken günümüzde, dalalet aklının ilk müessesesi bilinmelidir.

ŞİA-ŞİİLİK

Haricilikle at başı giden, beraberce yürüyen, hangisinin önce olduğu ve tesir veya aks-i tesir aldığı belli olmayan, o da türlü kollara ayrılan ve nihayet devletleşmiş bulunan bu mezhep, itikadi bir dalalet mektebi olarak, «Doğru Yolun Sapık Kolları» arasında, belirttiği yaygınlık noktasından, bazı örnekleriyle başlıca uçurum koludur. Haricilik dış yüzler üzerinde akamet mantığı müessesesiye , Şiilik, iç yüzlere dönük ve selim aklın her desteğinden mahrum, bir sınır bozuculuk ve insanı şeytani çapta yüceltme ve putlaştırma kuruluşudur.

Şiilik, «Beyt Ehli-Peygamber Evinin kadrosu»na üstünlük tanıma noktasından temayülünü Hazret-i Osman'ın Halife seçildiği zamana kadar gerilere götürse de gayet tabii olan bu sevginin itikat hududunu zorlayıcı, bazen de yıkıcı şekilde mübalağalara vardınması, Hazret-i Ali devrinde başlar ve bu felaketin tohumları, Haricileri de geriden körükleyici İbni Sebe eliyle atılır.

Yahudiliğin özü ve Haricilikle beraber Şiiliğin mayalandırıcısı bu tarihi şeamet heykeli, Hazret-i Ali'ye:

- Sen Allah'sın!

Demeye kadar gitmiş ve korkunç küfrüne karşı ateşte yakılması emri verilince de:

- Demedim mi, insanlar yakmak yalnız Allah'a mahsus olduğuna göre, Allah olmasaydın bu emri vermezdin.

Diye mukabele etmiştir.

Doğruluk derecesini bilmediğimiz bu rivayetin mutlak doğru tarafı İbn-i Sebe ekferinin Hazret-i Ali'ye ilah gözüyle baktığı ve bu görüşünü açıkladığı, Hazret-i Ali'nin ise hiçbir insanı şeriatte haram olan bir cezalandırma şekliyle ölüme sürmeyeceğidir.

İbn-i Sebe bu sert davranış üzerine Hazret-i Ali muhitinden kaçtı ve tohumlarını her tarafa serpmeye koyuldu. Ve yığınlara açıkça kabul ettiremeyeceğini bilmesine rağmen, İslamda ilk ciddi rahneyi açıcı, Hazret-i Ali'ye insan üstü bir hüviyet verme ve onu, hatta Kainatın Efendisine takdim etme dalaletini tohumlandırmış oldu

Öyle ki, Şii sınıf, Cebrail'in şaşınp da vahyi Hazret-i Ali yerine Resule götürdüğü hezeyanına kadar vardı.

Her karşılığın müstağni kaldığı ve hiçbir cinnet nevinin eşine rastlanmadığı bu gibi hezeyanlara

rağmen, Şiiliğin, Hazret-i Ali'yi mübalağayla sevmek ve halifelik hakkını onda ve sülalesinde görmek, diğer üç büyük Sahabiyi de küfürle suçlamamak şeklinde sınırlı ve itidalli Şiiliğe küfür kondurulamaz ve böylesi bazı sapıklıkları olsa da «Kible Ehli»sayılır.

Nitekim «Şii» adını Hazret-i Hüseyin'in misilsiz bir şenaat üslubu içinde şehit edildiği Kербela vak'asından sonra alan ve nihayetlerine kadar Emevilere düşmanlıkta devam eden Hazret-i Ali taraflıları, o güne değin bir şahıs ve aile imtiyazı üzerinde sadece hissilik belirtirken, ileriye doğru itikadi manada mezhepleşmiş, binbir parçaya ayrılmış, bir kısmıyla de ismine «Gulat-aşırılar» denilen bölümlere ayrılmıştır.

Üç ana şube:

GALİYE: (Gulat-aşırılar)

Bu şube ayrıca 15 bölümlü.

RAFIZA: (İlk iki Halifeyi reddedenler)

Bu şube de 24 fırka.

ZEYDİYE: (Rafızaya karşı çıkanlar)

Bunlar da 6 kısım.

Görülüyor ki, sayılabildiği kadarıyla 45 kollu bir «Şia-Şiilik» hareketi İslam'ın ilk asrında başını almış gidiyor.

Şiilerin her ölçüyü devirici ve çığneyici azgınlar ve aşırılar sınıflarını kasederek kaydedelim ki, aynı hal, babasız hak peygamber Hazret-i İsa'dan sonra da meydana gelmiş ve bir yahudi eliyle bozulan İsevilik, yüce Resulü Allah'ın oğlu diye İlan etmişti.

Bu şeytani mübalağa belası, en küçük dereceden en üstününe ve nihayet erişilmez olanına kadar topyekun tarihe ve insanoğluna musallattır.

ŞİİLİK ETRAFINDA

İkinci bin yılın yenileyicisi İmam-ı Rabbani Hazretleri -ki bugün onun açtığı devre içinde ve o devrenin ortasındayız- Şiiliği ve kollarından «Rafıza»yı, Alevilik tabirini de ekleyerek sapıklıkların en korkunçlarıyla vasfeder ve belli başlı şubelerini tek tek sayarak, Hazret-i Ali'ye uluhiyet konduran dallarına kadar belirtir

«Tutan; bir şahsı mübalağayla tutan» manasına Şiilik ve onun neticede aynı, fakat tespitte tersinden, «Bırakan» anlamında Rafızilik, biri Hazret-i Ali'yi sınırının üstüne çıkarmak, ikincisi de yüksek Sahabileri düşürmek hedefinde toplanır ve Aleviliği de kelime farkıyla içinde taşır. Bu şekilde hulasa edilebilecek olan Şiilik yolunun ayrıca kaydettiğimiz Rafızilikten başka kolları, dalları ve onların da kolları ve dalları, bir sürü... Hak nasıl bir, batıl da sayızsızsa, Şiilik batılının da bölümleri öyle; ve sayısız batılını ilan etmekte. Sapıt sapıtabildiğin kadar!... Bu bölümleri teker teker ele almaya lüzum görmüyor ve hangi inanışın hangi kola ait olduğunu belirtmeden, ifrattakilerin hepsini birden Şiilik ve Alevilik dairesine alarak gösteriyoruz.

En başta İbn-i Sebe kolu olarak Haricilerden başlayıp Hazret-i Ali'nin hilafeti boyunca süren ve Şiilik mektebinin temelini kuran cereyan... Hazret-i Ali'yi ilah ve Cebrail'i yanılmış bilenler... (Bu rivayet İmam-ı Rabbani Hazretlerinin tasdikinde olduğuna göre, vaki...)

Büyük imameti, yani devlet reisliğini, Hazret-i Ali ve soyundan kabul edip, başkalarını o makama müstehak görmeyenler ve Peygamber soyu haklarının gaspedilmiş olduğunu iddia edenler.

«İsna Aşeriyye» adı altında Hazret-i Ali soyundan «12 İmam» nazariyesini güdenler ve hepsini birden insanüstü sayanlar... Bu imamlardan onikincisi, nazarlarında gaip ve son zamanlarda zuhuru bildirilen Mehdi'yi temsil etmekte...

«Tenasuh»a, ölümden sonra ruhun başka cesetlere hululüne inananlar; Allah'ı insan şeklinde hayal edip zamanla yıprandığını, yalnız yüzünün kaldığını, ruhunun da Ali'ye geçtiğini öne sürenler....

Herşeyi batına, içyüze bağlayanlar ve zahire, dış yüze ait bütün yasakları ve emirleri inkar edenler...

Hazret-i Ali'nin öldürülmediğini, ölmediğini, yerine şeytanın öldürüldüğünü ve onun göğsüne kaldınldığını, bulutlarla sarılı olduğunu, «şimşek onun kamçısı ve gök gürültüsü sesidir!» iddiasında bulunanlar... Dünyanın en galiz teşbihiyle, Allah'ın Resulünü, iki karganın birbirine benzediği kadar Hazret-i Ali'ye benzetip Vahy meleğini bu yüzden şaşırması ve Kur'anı Ali yerine Peygambere indirmiş sananlar...

Hazret-i Ali'yi ilah kabul ettikten sonra, onun, Peygamberi Resul olarak gönderdiğini fakat Resulün insanları Ali'ye bağlayacağı yerde kendisine bağladığını iddia etmeye dek gidenler...

Daha neler ve neler!... Başiboş hayalin en süfli madde ve fiilden çizebileceği nispetleri en ulvi mana ve hakikate yakıştıranlar ve sakat hayal ile sıhhatli hakikat görüşü arasında hiçbir mizana sahip bulunmayanlar....

Geniş ve toplu teşhis dairesi içinde Şiilik budur; ve onlardan «mutedil» diye sıfatlandırdığımız, Hazret-i Ali'yi «tafdil-üstün tutma» yolunda olsa da büyük Sahabileri tasdik; ve Aİlahı, Resulünü, Kitabını ve şeriatı doğrulayanlar müstesna, gerisi, «EI-küfrü milletün vahide - Küfür tek bir millettir!» hükmü altındadır.

Tefessüh ocağı Bizans'ın vecd kurutuculuğu, hayal puthanesi İran'ın ölçü bozuculuğu ve Hazret-i Musa'dan beri bütün bu nefsanî ve şeytani fakültelerin başlıca işleticisi Yahudi dehasının tesiriyle İslamda ilk defa büyük sapık kol Şiilik, o gidişin ismidir ki, Haricilerin kurduğu siğ ve kaba küfre dayalı baş kaldırma zemini üzerinde yüzde yüz mecnun ve hiçbir tartışmaya değmez itikadi hastalıklar kapısını açmış, kendisinden sonra gelenler üzerinde daima aşısını göstermiş ve ileride, çok ileride -belki bugün- arınmasını bekleyen hak dinin hiçbir devrinde tam kapatılamayan yarası olmuştur.

DEVLETLEŞEN ŞİİLİK

Kol kol, isim isim üzerlerinde durmaksızın ve bağlı oldukları şahısları göstermeksizin, itikat şekilleri halinde kısaca çerçevelediğimiz Şiilik, bazı ellerde birtakım huruç hareketleri kaydettikten sonra, çoğunda olduğu gibi sahiplerinin ismini taşıyan bir şube olarak Hicri Üçüncü Asırda, Irak taraflarında ve «Kıramita» ismi altında bir devletçik kurdu. Şiiliğin en mecnun kolu İsmailiyeden bir dal olan Kıramita topluluğu bir asır kadar kendi havzasında hükümranlığını sürdürdü, Sünnet ve Cemaat ehline yapmadığı zulüm bırakmadı; Mekke'yi bastı, binlerce hacıyı kılıçtan geçirdi ve «Hacer-i Esvet»i söküp Irak'a götürdü. Hicri 378 yılında ortadan kaldırıldı.

Ayrıca Mısır'da Fatımiler...

Şii kollarından asıl devletleşebilen ciddi örnek, (Hicri 473) Hasan Sabbah isimli bir mecnunun bayrağını açtığı doğrudan doğruya İsmailiye, bir ismiyle de Batıniye şubesidir.

- «Cevizin içiyle kabuğu gibi Kur'an'ın bir batını (içi), bir de zahiri (dışı) vardır. İş batındadır ve zahirdeki emirler ve yasaklar vardır. Batına bağlananlar murada zahmetsiz ve eziyetsiz erer. Haram diye bir şey yoktur ve her şey helaldir. Şeriat sahibi Peygamberler yedidir; bunlar Adem, Nuh, İbrahim, Nusa, İsa, (M...) ile altıya ermiştir; yedincisi ise Mehdi'dir ve gelecektir. Allah vardır, alimdir, kudretlidir!»

Ve tespitin bile kaleme giran geleceği daha neler!.. Mesela:

«-Kadın, adetten sonra namazını kaza etmez de orucunu kaza eder, nasıl olur? İdrar

meniden daha pisen guslü gerektirmez de öbürü gerektirir, niçin? Bazı namazlar ne yüzden 4 rekat da bazıları 3 veya 2?..»

Ruh emrine basit bir ölçü aleti olan aklın hangi sapıklığa kadar memur edilebileceğini göstermekte eşsiz bir (manyak) olan Hasan Sabbah, İran'ın meşhur nasipsiz şairlerinden Ömer Hayyam ve Selçuklu vezirlerinden Nizamülmülk ile mektep arkadaşlığı etmiş ve Alparslan'ın himayesine ermişken, Selçuklularla bozuşmuş, oradan Mısır'a kaçmış, Şii Fatimilerden himaye görmüş ve Fars illerinde, - nice büyük din adamına beşik olmakla maruf ve bu defa küfrün en şiddetlisine maruz- öz memleketi Rey şehrinde başına birtakım tımarhanelikleri toplayarak bazı zaptedilmez kaleleri basmış, düşürmüş, üzerine gelen Selçuklulara karşı durabilmiş ve devleti yedinci asrın ortasına kadar 181 yıl ayakta kalabilmiş bir adam.....

«Kartal yuvası» manasına, dik kayalıklar üstünde «Alamut» kalesi... Bu kalede bağlılarının, bir işaretiyle kendilerini kale burçlarından aşağı attığı, kuduz fikir ve gözü karalıkta ve cahil yığınları büyülemekte eşsiz bu adam, Şiiliğin Rahmanilikten Şeytaniliğe aktarma edilen, Bizans, Fars ve Yahudi kırması «İlhad-küfür»aksiyoncularının başında gelir.

İmam Cafer-i Sadık Hazretlerinin büyük oğlu İsmail'i son imam tanıdıkları için «İsmailiye» ismini alan, sadece 7 imam kabul ettiklerinden «Sebiyye- Yedicilik» diye adlandırılan ve zahir ölçülerini reddetmelerinden ötürü «Batınıyye» diye de yaftalanan bu fırka, Useyriler, Dürziler üzerinde dahi tesir sahibidir.

Gerisi, Hicri Onuncusu Asır başlarında, Şah İsmail Safevi'nin resmen Şiiliği ilan etmesiyle bu mezhebe yataklık eden ve başta Yavuz Sultan Selim, Osmanlı Padişahlarını bir hayli uğraştıran ve Anadolu topraklarına Aleviliği sokan Farmlar... Fars tipi, İslamı yüceltmekte ve batırmakta iki ters istikamet sahibi mücerret bir istidat ifadesidir.

ALEVİLİK

Mutedil ve sınırlara riayetkar Şiiler, «Gulat» diye isimlendirdikleri, ruhlarını topyekun çerçevelediğimiz kolları kendilerinden saymazlar; hatta bunları «Kible Ehli», yani mümin kabul etmezler.

«Gulat» kadrosunda en ileri kol da yine türlü şubeleriyle Alevilerdir.

İmam-ı Rabbani bunlar için kaleme aldığı bir risalede şöyle buyuruyor.

- Bugün Şiilerin en azgın fırkasına Alevi deniliyor. çoğu okuma yazma bilmeyen din ve dünya cahilleri bunlar...»

Ve meseleye şu hadis ile cevap veriyor:

- «Fitneler, bid'atler ortaya çıkıp Sahabilerime dil uzatıdığı zaman doğruyu bilenler onu bildirsın! Eğer bildirmezlerse, Allahın, meleklerinin ve insanların laneti bildirmeyenin üstüne olsun! Allah, böyle bilginlerin, ne farz, ne nafile, hiçbir ibadetini kabul etmez!»

Müthiş!.. Şiilik mevzuunda gerçekten bu muazzam Hadisi göstermekten başka hiçbir mukabeleye değmez. Sırayla en büyük üç halifeden başlayarak Hazret-i Muaviye'ye kadar-ki günümüzde bile buna yeltenen sözde İslam düşünürleri vardır- bazı Sahabileri kötüleyenler. içtihat ve davranışları ne olursa olsun, «Sahabi»nin manasını sezmemekten yoksun. İslam'ı nakış gibi kalbinde değil tasma gibi boynunda taşıyan nasipsizlerdir.

Yine bir hadis:

- «Ben her günahın şefaatsıyım; illa sahabilerime sövenlere şfaat etmem!..»

Öbürlerinden farklı olarak Sahabiliğinin inkarı küfre varıcı, Nebilerden sonra insanoğlunun en büyüğü Hazret-i Ebubekir'i kötülemeye kadar giden Rafizilik de cevabını bu hadisten alsın:

- «Son zamanlarda Rafizi diye isimlendirilen bir topluluk türer. Bunlar İslam'ı terkederler. Onları öldürün, çünkü şirktedirler! »
Hazret-i Ali'ye hitap eden bir hadis daha:
- «Benden sonra bir topluluk gelir. Onlara Rafizi ismi verilir. Sen onlara yetişersen, ya Ali, onları yaşatma! Onlar müşriktir!

Hazreti-i Ali buyuruyor:

- Bu emir üzerine sordum: Alametleri nedir, ey Allahın Resulü?
Dediler ki;
- Sende olmayan şeylerle seni medh ve sena edecekler ve evvelkileri kötüleyecekler!»

Eğer Şiilik Hazret-i Ali'yi sevmek sanılıyorsa, tersinden, aldatıcı mantık oyunlarının en hain ve habisine kurban olunuyor demektir. Yaratıcı hakikatten yaratılmış hakikatlere kadar herşeyi inkar edip hepsini birden Hazret-i Ali'ye bağlamak, onu, cımbızla etinin her zerresini kopararak öldürmeye kalkışmaktan farksızdır. Hazret-i Ali sevgisi «Sünnet ve Cemaat Ehli» ölçüsüne bağlıdır; ve tıpkı Musa ve İsa Peygamberlerin gerçek kıymet ve hakikatlerini bulmak isteyenlerin, bunu Yahudilerde ve Hıristiyanlarda bulmak yerine İslamda görmek mevkiinde olmaları gibi, topyekün Şii ve Alevilerin de hakiki Aleviliği, aslı mezhepte gerçekleştirmeleri icap eder.

Ruhları İslam aşkıyle dolu, en büyük üç Türk hakanından -Fatih, Birinci Selim ve İkinci Abdülhamid'in- en köklü ve derin bir anlayışla mücadele ettiği, büyük çapta engellediği, fakat herşeye rağmen, tefessuh devrimizde önüne geçilemeyen ve bugün Türk nüfusunun, bilmem yüzde kaçını temsil eden Alevilik, aynen İmam-ı Rabbani ölçüsüyle din ve dünya cahili ellerde, kutusunun içi boş bir etiketten ibarettir; ve ne Sünnet Ehlinin üzerine yürüyen, ne üzerine yürünülen ve ancak «hiç» kelimesiyle belirtilebilecek pasif, fakat her an ve her türlü din aleyhtarı cereyanlarca istismarı mümkün bir manzara arz etmektedir.

Bugüne dek din aleyhinde girilen ve adına «Devrim» denilen davranışlarda (direkt) veya (endirekt), Türk Alevileri, kendilerinden hiçbir tepki gelmeyecek ve İslam esaslarının kıyımına seyirci kalacak bir sınıf olarak istismar ve bahane mevzuu olmuştur.

Kör ve habersiz bir gelenek yolundan gelen Türk Alevilerinin kültür, telkin ve temsil yoluyla fethedilmeleri lazımdır.

BATINİLER

İslam anlayışında en büyük yara , nasıl ileride zahirciler (kuru dış yüz bağlıları: İbn-i Teymiyye ve Vahhabiler) eliyle açılacaksa, ilk zamanlarda da batıncılar (uydurma iç yüz bağlıları) tarafından açılmıştır. Bu bakımdan Batınilik, devletleşmiş Şilliğin Hasan Sabbah kolundan ayrı olarak öbür kollarıyla da gözden geçirmek lazım:

Allah Resulünün zahiri, Şeriat, batını ise tasavvuf olduğuna ve bu iki cephe birbirine sımsıkı kenetli ve birbirini doldurucu mahiyette bulunduğu göre bu İlahi ahengi çiğneyip şeytani hayaller peşinde bir iç yüz davasına girişmek ve erdirici hisarın kapısı Şeriat devirmek diye tarif edebileceğimiz Batınilik, Hasan Sabbah'tan önce de Frenklerin (mistifikasyon-sahte esrar oyunu) dediği türlü hokkabazlıklarla zuhura gelmiş; ve zahidleri, velileri ve güdücülerıyla dosdoğru yolda giden «Sünnet Ehli» caddesinin başlıca sapık kolunu teşkil etmiştir.

Öteden beri işaret ettiğimiz üzere, İslami temsil kadrosunu lekeleyen üç tesir vardır: Yahudi, Bizans ve Fars... Dinimizin hikmet kaynağı tasavvuf, insan istidadını tek bir insanın kötü olduğu nispette iyi olabileceğini ve her şeyin bir dönüşten ibaret bulunduğunu bildirdiğine göre, istidat bakımından son derece kuvvetli olan Fars tipi, İslam'a hizmet ve onu yıkmak gayretinde, müspet ve menfi iki iş kutbunun en büyüklerini yetiştirmiştir. Müspette; işte

Selman-ı Farisi, işte İmam-ı Azam ve daha niceleri... Menfide ise Şiiliği takiben niceleri!...

Batıniliği kuranlar, Meymun bin Deydan ve oğlu Abdullah isimli iki İranlıdır. Hicri İkinci Asrın ikinci yarısında,

Fars medeniyetini yutan İslama ve onun bayraktarı Arab'a duydukları hınçla harekete geçmişler, gizli cemiyet kurmuşlar ve İslamı yıkma metodu olarak «Batıniyye» ismi altında Kur'an ve Hadisleri keyflerine göre te'viI ve tefsir ederek her şeyi güya iç hakikate, batına bağlamak yolunu tutmuşlardır.

Milliyetlerini gizlediler, kendilerini Peygamber soyundan gösterdiler, «Beyt Ehli»ne edilen zulmün edebiyatını köpürterek cahil halkı kazandılar ve o yoldan, Peygamber evlatlarına kızanları hedef tutma bahanesiyle şeriate kızmayı denediler. Yedi imam -sonuncusu Cafer Es'Sadık'm oğlu İsmail tanıldılar ve böylece «ismailiyye» koluna da zemin açtılar. «İsmail'in oğlu ölmedi veya öldü; bir gün yeni bir şeriatle meydana çıkacak veya dünya onun neslinden gelen imamlardan boş kalmayacak!» farkiyle bölündüler, her bölüm dallandı ve her dal şubelendi ve bu facia, kah kurutulacak, kah yeniden yeşerecek şekilde yürüdü, gitti. Şiilikten itibaren de bütün batıl inanış ve görüşlerle münasebet halinde şurada veya burada, şu türlü veya bu türlü mezhepleşme seciyesini elden bırakmadı.

Başlıca kollar:

Müslimiyye, Hurremiyye, Babekiyye, Maziariyye, Mukannaiyye, Nusayriyye, Dürüziyye (Dürzülük), Haşşaşiyye, Sabbahiyye (Hasan Sabbah), Talimiyye, Fidaviyye, falan filan...

Hepsi de küçük ton farklarıyla birbirinin aynı... Suratına altın bir maske takıp yüzünü gizliyen ve açtığı zaman da halkın üstüne aynalarla kuvvetlendirilmiş keskin güneş ışıkları püskürtüp kendisini ilah diye tanıtan (Mukanna) sefil gözbağcılara kadar aşağılık kollar...

Hepsine göre: «Her şey helal, haram diye bir şey yok; ve hükümler zahirde değil, batında»

Bu öyle bir batıl anlayış ki, evvela batını yıkıyor, sonra ortada zahir diye bir şey bırakmıyor ve sapık kollar arasında küfrün en dik uçurumunu belirtiyor.

Hurufilik; yani harf ve hecelerin sayımından manalar çıkarmak ve bunları hususiyle Tevhid Kelimesi gibi mukaddes ibarelere ve Kur'an ayetlerine bağlamak ve hayal almaz nispetlere götürmek hep bunların eseri....

işlenmiş mermer bir sütun gibi, en berrak ve mükemmel ölçü şekillerini hendeseleştirilen islami çizgileri eğip bükme, kesip kırmak ve bugüne kadar türlü batıl itikatlara fidelik vazifesini görmüş olmak; bunların marifeti....

MUTEZİLE

Haricilerin haşin ve kırıcı dış yüz mantığının yanıbaşında bütün Şii kollarının hayali ve kaçırtıcı iç yüz anlayışı sürüp giderken bir de başlangıçta herhangi bir aksiyona talip görünmeyen ferd ve küçük zümre çapında itikat mezhepleri türemeye başladı.

«Mutezile» bunların ilkidir ve «kopup ayrılanlar» manasınadır. Şöyle oldu:

Vasıl bin Ata... Vaktiyle Haricilere kendisini «müşrik» tanıtarak kurtulmayı beceren samimiyetsiz adam... Hasan Basri Hazretlerinin talebelerinden....

«Sünnet ve Cemaat Ehli» yolunda iç ve dış ilimlerinin üstün şahsiyetlerinden Hasan Basri Hazretleri (Hicri 2. Asır başları) bir gün ders meclislerinde şöyle bir suale muhatap oluyorlar:

- Haricilerin durumu nedir? Bunlardan bir kısmı, büyük günah işleyenlerin küfürde olduğunu, bir kısmı da imanını

muhafaza ettikçe, mümin sayılacağını iddia ediyor.

Doğrusu nedir?

Bu suale cevabı Vasıl bin Ata veriyor:

- Büyük günah işleyenler «Elmenzile beynel'menzileteyn- iki durak arası» yerde... Yani ne mümin, ne kafir; sadece fasıkTövbesiz ölürse cehenneme gider. Fakat cezası kafirinkinden hafif olur.

Bu mukabele üzerine Hasan Basri Hazretleri diyor ki: - Vasıl bizden (itikat esasımızdan) ayrıldı!

Ve kopup ayrılma anlamına gelen «İtizal» yaftasını asmış oluyor...

Vasıl bin Ata «hata»nın, imana bağlı viraj noktasını dönemediği için en büyüğü içindedir: Kuru mantık hercümercine giriftar bu Şahıs bütün tabiiyeleriyle beraber imanın, ne ibadetle yerini bulacağı, ne de günahla yerinden olacağı, ayrı ve müstakil bir bütün olduğu ve bunlarla ancak parlaklık veya donukluk kazanacağı yolundaki «Sünnet Ehli» anlayışından yoksundur.

Nitekim İmam-ı Azam Hazretlerinin nurlu huzuruna çıkan, tepeden tırnağa silahlı bir Harici grubu, menfi cevap alırlarsa koca hak mezhep sahibini öldürecekleri tavriyle en ağır günahları saymışlar ve sormuşlardır:

- Bunları işleyenler hangi dindedir?
- Yüce İmam da ihtiyatlı bir usulpla demiştir ki: - Bunlar hangi dindenmiş?
- Müslüman!..
- İşte sualinizin cevabını kendiniz verdiniz!.

İç ve dışı sınıksız koruyan «Sünnet Ehli» itikadı şudur ki. İbadet imanın müspet (emirler) gereği, günah ise menfi (yasaklar) icabıdır ve bunlardan hiçbiri imanın zatı üzerinde müessir değildir.

Vasıl ve bir iki arkadaşı tarafından benimsenen ters görüşler tez zamanda zümreleşti ve fırkalaştı. Her zaman olduğu gibi 20'yi aşkın bölüme ayrıldılar ve topyekun şu prensipler üzerinde birleştiler:

- 1- Büyük günah işleyenler ne mümin, ne kafirdir iddiası...
- 2- Allah'ın zatını «kadim-ezeli» kabul edip sıfatlarını kadim ve ezeli kabul etmeme zihniyeti....
- 3- Kul, kendi fiilinin haliki, yaratıcısıdır, hükmü...
- 4- Ceza ve mükafatı Allah üzerine vacip bilme ve böylece Allah'ı kayd altına alma düşüncüsü...
- 5- İkinci maddeye bağlı olarak Kur'anı, İlahi emirler ve yasakları hep mahluk bilme ve zattan başka her tecelliyi red ve nefyetme görüşü...

İlahi sıfat ve tecellileri Halikten hariç ve mahluk bilmek, böylece «Zat»ı sıfatsız bir «mevhume-vehmedilen şey» haline getirmek, çoğun tekde birleştiği sırrını kavrayamama, cüz'i iradeyle külli irade arasındaki birinde «yapmak» ve öbüründe «yaratmak» farkını sezememek, insanoğlunda her an rahmete el açıp girift ruh yapısını görememek ve kolayca küfrüne hükmetmek...

«Mutezile» bütün kollariyle bu tablodan ibarettir; ve İslam da derin ve sırrı tefekkür yerine ilk ve sığ bir felsefe özentisi ve yeltenişinin eseridir.

Çok devam etmedi, fakat vecd ve aşkı kösteklemekte ve selim idrak yolunu tıkamakta tesiri büyük oldu.

AKIL ANARŞİZMİ

Kaybettikleri vecd ve aşk idraki ve teslimiyet inancı yanında, okudukları başıboş felsefe kitaplarının da tesirine kapılan ve öncekilerin yalçın hissiliğine mukabil fikri bir hüviyet

taslayarak bir nevi filozof bozuntuları halinde ortaya çıkan «Mutezile»ciler, kendilerinden evvelkiler ve sonrakilerle beraber dış ve kör mantık perendelerinin hayal boyu türlüünü misallendirirler.

Tek halka içinde bazen birbirinin küçük farklarla ayrılıklarla zıddı bu cereyanlara akıl anarşizmi gözüyle bakabiliriz.

Teslimiyet ve saadet devri olarak Hazret-i Osman'ın son hilafet yıllarına kadar süren nurlu çıkırın hususiliğini yeni zamanların bir Arap mütefekkeri şu satırlarla çerçevelemiştir:

- «Mekkeli muhacirler ve Medineli «Ensar- Yardımcılar»dan oluşan müminler ve bunlara temiz kalble uyanlar, inançlarını Kur'an ile güçlendiriyor ve Allah'ın zatına layık sıfatlarla yine onun münezzehe bilindiği noksan sıfatları, ayetlerden ve yüce manalardan öğreniyorlardı. O'nun için aralarında itikadi meselelerden hiçbirinde tartışma ve çatışma olmamıştır.»

Aynı mütefekker, Makrizi'den «Allah Kur'an'ında yüce zatını nasıl vafetmişse Resulü de öyle vafetmiştir» sözünü naklettikten sonra ilave ediyor:

- «Ne bedevi, ne şehirli, hiçbir Arap, Peygamberine itikadi meseleler ve Allahın sıfatları hakkında hiçbir şey sormamıştır.»

İşte tam teslimiyetten sonra gelen bu ruh halidir ki, vecd ve aşk idraki diye gösterilebilir ve batın feyzi olarak anlayışların en üstünü belirtir.

Tezatlar arası ahenk meselesi...

Ve bu ruh feyzi gölgelenmeye başlayınca, tek başına kalan akıl, uçsuz bucaksız bir denizde ve kasırgalar, yıldırımlar altında tek kürekle yol almaya bakan bir kayığa döner. Akıl anarşizmi de bundan ve böyle doğar.

Birkaç asır süren, fakat her şeye rağmen mükemmel bir hat şeklinde uzanıcı ana caddeyi harap edemeyen akıl anarşizmi, hulasa olarak şu noktalara kadar saptı:

En başta kader meselesi...

«Mutezile»nin, kulu fiilinin haliki bilmekle kaderi inkara varması gereken akıl mizacına mukabil, kulu hiçbir irade ve hürriyete malik görmemekle mazur ve suçsuz sayan ve bu yoldan «ne yaparsan yap!» kapısını açan telakkiler... Ve telakkilerine ve bu telakkileri getirenlerin isimlerine göre binbir kol, mektep, mezhep...

Hepsi birden sağ ve sol kanatlar arası ahenk ve muvazene bozuculuğunda eşit ve sır anlayışından mahrum.. Ya inkar ettikleri, yahut içinde kıpırdanılmaz bir boyunduruk halinde mahkumiyetlerine inandıkları kader meselesi etrafında Yaratıcının zat ve sıfatlarına ait tenzih ve tecrit dışı bir sürü hayal!

Allah Resulünün, mekanizmasını keşfetmek istercesine üzerinde düşünmeyi yasakladığı kader meselesi büyük tasavvuf ehline birkaç kelime içinde, o da ifade edebileceği kadarıyla kelama sığdırılabilir:

«Allah, mahlukunun ne yapacağını önceden bildiğine göre, işte bu bilginin belirttiği çizgilerdir ki, kaderdir.» Akla bundan fazlası söylenemez. Veya tarafımıza ait bir ifadeyle:

- «Allah hem kulunu muhtar olarak yaratmak, hem de önceden kuşatmış olmak gibi, akıl almaz tezadı birleştiren kudrettir. Aklın durduğu ve kıpırdayamaz olduğu bu noktadaki sonsuz kudrettir ki, Allah'tır. Sen yaratıcıyı kendi kudret seviyene mi indiriyorsun ki, sence birleştirilmesi muhal olan bir tezadı, O'nca da birleştirilemez farzediyorsun?»

KADER MESELESİ VE ALLAH'I TENZİH

Kader meselesi, ferdi ve içtimai faaliyetlerde insanın muhtaç olduğu irade gücü bakımından ve Allahı tenzih noktasından en nazik ve hassas davalardan biridir. Şeytanın elinde en büyük silahtır ve insan şeklindeki şeytan yardımcılarının imana fesat vermek için her zaman el attıkları bir ukdedir. Vecd ve aşk çığırı gölgelenince de yine mukadder olarak ortaya çıkmıştır.

Hususiyle Yahudi ve Fars kollarınca üzerine abanılan ve akıl anarşizminin bombası halinde kullanılan kader meselesine dair Allah Resulünün, bir İranlıya verdiği cevap, daima olduğu gibi, mucize çapındadır.

İranlı soruyor:

- Kızları ve kızkardeşleriyle gerdeğe giren bazı İranlılara niçin böyle yaptıkları sorulunca, bu, Allahın kaza ve kaderidir, diyorlar...Ne buyurulur?

Cevap:

- Benim ümmetinden de böyle söyleyenler çıkacaktır.
İşte onlar ümmetimin Mecusileridir!

Kader meselesinin sırları üzerinde Hazret-i Ömer'e ait şu iki menkıbe davayı çok derinlere götürür ve düşüm noktasını ele verir. Veba mıntikasına girmeksizin geriye dönerken ona sorarlar:

- Ya Ömer, Allahın takdirinden mi kaçıyorsun? Müminlerin Emiri cevap verir:
- Evet; Allahın takdirinden Allahın kazasına sığınmaya gidiyorum!

Bir defasında da bir hırsıza sorar:

- Bu işi niçin yaptın?
- Allahın takdiri böyle olduğu için yaptım!

Hazret-i Ömer suçluya iki ceza tertip eder. Niçin böyle yaptığını soranlara da der ki:

- Cezanın biri hırsızlık yaptığı için... İkincisi de Allaha iftira etmekten, Allah adına yalan söylemekten...

Aynı kader sırrı, aynı zamanda her şeyin Allahtan olduğu hikmetini de Hazret-i Ali'nin şu ifadesinde bulur:

- « Taneleri yarıp parçalayıcı ve bütün canlıları yaratıcı Allah üzerine yemin ederim ki, biz Allahın kaza ve kaderi olmadan ne bir oavadan geçebilir, ne de bir vadide konaklayabiliriz.»

Buna karşılık, insana hiçbir şey veya cürüm terettüp etmeyeceği görüşüne de cevap, Allahın hem takdir ettiği, hem de cebretmediği merkezindedir ki, bütün sır bu noktadadır.

Evvelce dokunduğumuz gibi, akla muhal görünen bu noktaları birleştirici kudrettir ki, Allah'tır. İnsanlar, kaderi ve bu arada hayrı ve şerri imkansız görürken, Hakkı bilmeyerek kayd altına almış ve kendi güçleri çerçevesinde muhakeme etmiş olurlar.

İşte, kimi zümreleşmiş, cemiyet ve siyaset meydanına sarkmış, kimi de (pasif) daireler ve hareketsiz cereyanlar halinde ömrünü tüketmiş olan ve hepsi birden bütün akıl perendelerini iflas ettirici vecd ve aşk kayıbından doğan, «Mutezile» öncesi ve sonrası başıboş mezheplerin içyüzü bu kadardır.

Bir de onların mezhebine göre Allahı tenzih bahsinde düştükleri dalalet vardır ki, sadece şu iki ölçü içinde cevaplandırılabilirler ve mahiyetlerini ifşa etmiş olurlar:

- «Ne ki, Allah zannedersin, o zannettiğin şey Allah'a perdedir... »

- «Allah veraların (ötelerin) verasında, onun da verasında, onun da verasında...»

İmam-ı Rabbanî Hazretlerinin üç kere tekrarlamakla sonsuzluğuna işaret buyurduğu «veraların verası» hikmeti ancak sır ve zevk idrakine mahsus bir fakülte belirtir; ve Allah'ı

tenzihte topyekün batıl mezheplerin yakasını ele verir.

KUR'AN MAHLUK MUDUR?

İş gide gide, Kur'anın mahluk olduğu iddiasına kadar vardı. Akıl anarşizmi o hale gelmişti ki, hepsi birden Allaha inandığını kabul eden bu mezhepler, o akıl almaz sonsuzluk yekununu kafalarının alabildiği kemmiyet sayılarıyla doldurmaya, toplamaştırmaya kalkıştılar. Sanki kulunu kuşatan Allah değilmiş de kendileri Allah'ı kuşatmak ister gibi sırları(mekanik) bir gerçevede zaptetmek davasındaki bu adamlar, münferit bir mezhep halinde de kalmadılar, iddialarını içtimaileştirmeye, resmileştirmeye yeltendiler ve birkaç Abbasi halifesi boyunca sapıklıklarına ferman çıkarttılar.

Her sapık kolun öbüründen ilham alması ve birbirinin süt kardeşi yerine geçmesi gibi, «Mutezile»nin ana dalalet çizgilerinden biri sayacağımız «Kur'an mahluktur!» iddiası, Abbasi Halifesi Memun zamanında devlete nüfuz etti; ve Halife tarafından halka resmen ilan ve camiİerde Müslümanlara (dikte) edilmeye kadar vardırıldı. Vilayetlerde emirler yazıldı ve kadıların bu fıkre bağlı olmaları, bağlı olmayanların da şahitliklerini kabul etmemeleri emrolundu.

Kur'anında, «dinde ikrah yoktur» buyuran Allah'ın serbest yarattığı vicdana karşı, «emrediyorum; böyle inanacaksın!» fermanı sapık kolların insaf nurundan mahrumluk ve gözü kara vahşet derecesini ifade etmeye yeter.

Zaman ve mekan ile kayıtlı akİın zaman ve mekan bağından münezzehten yaratıcıya biçtiği, tek kelimeyle kendi seviyesine indirdiği bu görüş, devlet idarelerinde öylesine kuvvet kazandı ki, hak peygamber Hazret-i İsa dininin saffet ve asliyet devresinde Romalı müminlere yapılan işkenceler «Sünnet ve Cemaat» ehli yolundakilere yapılmaya başlandı. Şu farkla ki, Roma'da müminlere işkence edenler putperestlerdi, bunlar güya Müslüman.

Zulüm görenlerin başında Hak Mezhep kurucularından İmam Ahmed bin Hanbel vardır. Halife'nin, kılıçtan geçirilecekleri tehdidine kadar hedef olan din alimlerinden birçoğu devlet karşısında belki kerhen Kur'anın mahluk olduğu iddiasını doğrularken Ahmed bin Hanbel Hazretleriyle Muhammed bin Nuh, El Kavaviri ve Sücade adlı derin ve gerçek Müslümanlar sonuna dek ayak dirediler ve enselerindeki kılıç pınlıtısıyla Cennet yolunu görmenin vecdi içinde, zerrece hileli tavra baş vurmaksızın dayattılar.

Cevapları: .

- Kur'an, Hak ile kaim ve mahluk olması muhal, Allah kelimidir.

Ahmed bin Hanbel'i 8 ay hapiste tuttular ve orada vücudunu kırbaçlaya kırbaçlaya onu bir deri bir kemik bıraktılar...

ilk kırbaçta sözü:

- Rahman ve Rahim Allahın ismiyle...

İkincisinde:

- Allahtan başka kimsede ne havl (davranış) ne kuvvet!.. Üçüncüsünde:
- Kur'an, Allah'ın mahluk olmayan kelamı...

Ahmed bin Hanbel'in yolundaki kahramanlardan yalnız

Muhammed bin Nuh sabredebildi, sonradan bunlara Ahmed bin Nasr ve Naim bin Hammad da katıldı.

Taşköprülüzade'nin «Mevzuat-ül-ulum»unda kaydedildiğine göre Ahmed Bin Nasr'ın başı kesildi ve Bağdat'da teşhir edildi. Kesik başı yakından seyredenler soluk dudaklarından Tevhid Kelimesi geldiğine şahit olmuşlar... Ahmed bin Hambel'den başkaları zindanda şehid oldular; o'ysa, halife değişikliği sırasında kurtuldu.

Allahın sıfatlarını ve bu arada «Kelim-Konuşan» sıfatını reddedip Kur'anın sonradan yaratılmış

olduğuna hükmeden ve tarih boyunca bütün yobazlık müesseselerine maya teşkil eden «Mutezile» kafasına bağlı «Kur'an mahluk mudur?» meselesi, tek cevaba sığdırılabilir.

Allah'ın zaman ve mekan üstü kelamını bu kayıtlardan tecrit ve tenzih edemeyen ve onu kendi zencirbend idrakine tabi kılmaya davranan nasipsiz kafadır ki, neticede islam'a düşmüş bütün bölgelerin kuyusu olmuştur. Sonradan kaba softayı ve peşinde küfür yobazını yetiştiren de aynı kafa...

Allah'a kendi kendisini yaratmaya muhtaç ve mahkum bir varlık gözüyle bakmak, onu kuru akıl derecelerinin birinden öbürüne çıkarıp nihayet nefyemeye gider.

Neredesin ey vecd, teslim olunduktan sonra gelen sır idraki? Ve bu idrakin büyük fikriyatı?...

UMUMİ MANZARA

Başta kader meselesi olmak üzere kimi itikadi ölçülerde, kimi de doğrudan doğruya Allah'ı zat ve sıfatlarıyla tenzihte sapıtan, onlar...

Kuru ve nasipsiz akılda, yani tohumda birbirinin aynı, tuttukları istikametlerde ve dallarda ise bazen tam tersi Cebriyye, Cehmiyye, Kaderiyye, İbahiyye, Berkiyye, Neccariyye, Mürcie, Keramiyye, Müşebbihe ve daha nice mezhep...

Öz halinde gösterdik.

Bizim bu eserimizde muradımız, sapık kolların (objektif) tarihçi metoduyla inceden inceye elenmesi olmadığı; asıl gayemiz, İslam'ı, bugünkü insanlık şartlarına karşı artık arınma çağı ihtiyacının zirvesine varmış görmekten gelen bir (sentez) işi olduğu için fazla tafsilata girmiyor ve sapıklıkları topyekun ve öz olarak resmedip misal ve malzeme teşkil edeceği mikyasta tablollaştırıyoruz. Manzara, gösterdiğimiz ve gördüğümüz gibidir.

Bin kere tekrarlasak yine az olacağı üzere, kaba aklın kaba hesaplarını susturan ve üstün hakikat ufkunu açan vecd ve aşk gölgelenince bu manzara doğmuş ve Hazret-i Osman'ın son yıllarından başlayarak Abbasilerin nihayetine kadar ilk devre halinde sürmüştür.

Hemen her peygamberin zamanında cisim ve gölgesi gibi iman ile birarada yürüyen fesat, Hazret-i Musa ve İsa misallerine nispet edilirse görülür ki, güneşi ta tepede tutucu Resuller Resulünün açtığı yolda en uzun vadeli zuhur...

Ve her şeye rağmen daima kösteklenmiş ve tepelenmiş bir keyfiyet... İslamda sapık yollar hiçbir zaman payidar devlet ve cemiyetini kuramamıştır. Ne kitap tahrip edilebilmiş, ne sünnet bozulabilmiş, ne de delalet bütünleştirilebilmiştir.

Sapık kollann ortasında doğru yol, daima olanca görünürlüğü ve binbir ıstırap içinde devam etmiştir. İslamda, Yahudilik ve Hıristiyanlık mezhepleri gibi, herbiri ayrı ayrı batıl-zaten İslamdan sonra hak olması muhal-mezhep çatışmaları içinde «Sünnet ve Cemaat Ehli» hükümranlığını itikatte kaldıracabilecek hiçbir cereyan kendine deryaya ulaşıcı bir kanal açmak imkanını bulamamıştır. Bunu da , Kainatın Efendisine has mucizelerin başına almak gerekir. Nasıl O'nun nurunun ihmal gördüğü her İslam diyarında ve her sahada bugünkü feci manzara doğmuş ve bu da makusiyle (tersiyle) Ahmedi bir mucize ifade etmişse, Allah'ın koruduğu onuru peçeleyebilmek de mümkün olamamıştır.

Allah'ın din olarak seçtiği ve seçtiğini Kur'anında haber verdiği İslam, bu bakımdan kıyamete kadar payidar ve bütün tarih boyunca insanlığın hangi sahada hangi derdi olmuşsa onun tek dermanını teşkil etmiş bulunduğu aşikar... Ama ilahi kaderin öyle incelikleri var ki, birbiriyle mücadele halindeki vücut ile adem, hak ile batıl, menfinin tecellisi yüzünden insana elinin altındaki hazineyi göstermez de mücevheri taş ocaklarında aratır.

İşte, sapık kolların 7. Hicri Asra kadar süren ilk devresi içinde, hükmü, böylece vecd eksikliğine ve ruh devletine baş kaldıracı akıl anarşizmine bağlarken muhteşem caddenin iki zafer takını, müsbetin muazzam iki abidesi olarak kısaca tespit edecek ve oradan, sapık yolların belki en yıkıcısını belirten ikinci devreye geçeceğiz.

İlk devredeki «hezeyan aklı», ondan sonraki iki devrede, güya mantıkileştirmeye çabaladığı küfür aklına doğru terakkidedir.

İkinci Fasıl **ORTA ZAMANLAR BOYUNCA**

İKİ ZAFER TAKI

Sapık kollann yelpazevari açıldığı, modalaştığı ve bir cümbüş havası içinde tepindiği İkinci ve Üçüncü Hicri Asırlar, «Sünnet ve Cemaat Ehli» caddesinde yolun bütün ölçülerini abideleştiren iki zafer takına şahit oldu.

İslami itikat esaslarıyla beraber iş ve amel kanunlarını istikametlendiren dört geçitli bir tak ile , doğrudan doğruya iman ve itikat yönlerini perçinliyen iki geçitli başka bir tak... Biri iş ve amelde, öbürü iman ve itikatta iki tak...

İş ve amelde:

İmam-ı Azam Ebu Hanife: (Hanefi...) İmam-ı Malik: (Maliki...)

İmam-ı Şafii: (Şafii...)

İmam-ı Ahmed Bin Hanbel: (Hanbeli...)

Mezhepleri...

İman ve itikatta: İmam-ı Matüridi... İmam-ı Eş'ari... Yolları...

İşte, amelde dört, itikatta da iki geçitli taklar!

Bunlar Doğru Yolun hudut bekçisi karakollarını temsil ve

«Sünnet ve Cemaat Ehli» zabıtasını teşkil ederler...

Mevzuumuz ise bunlar, mukaddes yolun bu ulvi bekçileri değil, sapıklar olduğuna göre, bütün yönlerin mizana vurulacağı nirengi noktaları ve öz halinde kendilerini işaretlemeliyiz: Meydana gelişleri Haricilik ve Şiilik cereyanlarından sonra ve Hicri İkinci ve Üçüncü Asırlar içinde başlar ve bütün sapıklıkların cümbüşleştiği devreye rastlar...

Sıraları, gösterdiğimiz şekilde...

Amele bağlı mezheplerin ilk iki kahramanı Birinci Asır sonlarında doğmuş ve eserlerini İkinci Asırda vermiştir. Son ikisi de İkinci Asır... İmam Ahmed Bin Hanbel, eserini Üçüncü Asır başlarına taşıyor...

İtikadi mezheplerin sahipleri onlardan sonra geliyor ve Üçüncü Asır dolduruyor.

En eskileri temel müctehit İmam-ı Azam'dan gelen (metedoloji-usuliyet) hepsine birden

hakimdir:

Kitap...
Sünnet...
İcma...
Kıyas...

Kitap, Kur'an... Sünnet, Allah Resulünün her sözü, her emri, her hareketi... İcma, ümmetin, yani ümmetlik vasfına en layık ve en üstün derece Sahabilerin, üzerinde birleştikleri toplu hükümler... Kıyas, bellibaşlı üstün vasıflardan din alimlerinin nispet yoluyla buluşları...

Dereceler yukarıya doğru birbirinde erir ve nihayet tek «mutlak»ta toplanır. Allah'ın Kitabı ve yanibaşında Peygamberin sünneti...

İşte «Sünnet ve Cemaat Ehli» yolu, bu kahramanların binbir fesat çizgisi arasında düpedüz meydana çıkardığı caddedir; ve bu caddede hem itikat, hem amel, dört geçitli zafer takını yükseltenler, kendilerinden sonra itikat mimarlarının da çekirdeğini getirmiş olarak dış cephenin en büyük mühendisleri...

Dış cephe dedik; dinin bir dış, bir de iç cephesi var...Muazzam bir saray... Dış cephe, yani Allah Resulünün zahiri, Şeriat... İçinde, gökteki yıldızlar kadar avizelerin pınladığı ziyafet salonu da, Allah Resulünün batını, tasavvuf... Ve bu iki cephe, «Gaye-İnsan ve Ufuk-Peygamber»in içi ve dışı gibi birbirine tam mutabık...Bildirdiğimiz kahramanlar da, feyzlerini iç cepheden de almış olarak dışta sınıksız bağlı, iç cephe perdesindeki tecelliler...Biri batın hissesiyle zahirde, öbürüyse zahir intibakiyle batında...

İşi ve ölçüyü böyle bildikten sonra, zahirden yana görünüp batını ve batından yana görünüp zahiri inkar edenlerin felaketi kendi kendisine meydana çıkar; ve işte bütün sapık kollar, ana caddenin bu ahenkli kıvrımını görmemekten doğar.

ONLAR

Onlar... Doğru yolun istikametçisi iki zafer takını kuranlar...

İMAM-I AZAM:

Birinci Hicri Asrın sekseninci yılında doğup İkinci Asrın tam yarısında göçen Numan Bin Sabit (Ebu Hanife) Hazretleri...

Ruh Feyzi: Kendisi zahir perdesinde tecelliye memur olduğu için büyük veli Maruf Kerhi Hazretlerinden devşirdiği iç feyzi peçeleyen ve bu feyz temeli üzerinde zahir sarayının en satvetli abidesini yükselten büyük imam... Bir gece kandilleri sönmek üzere bir mescide girip mihraba karşı diz üstü oturduğu zaman onu gören cami görevlisi kandillere yağ doldurmak için koşarken büyük imamın bir işaretiyle bu işten vazgeçti ve sabah namazı vakti, Ebu Hanife Hazretlerini, aynı noktada, aynı vaziyette, kandilleri de ağızlanna kadar yağ dolu, pırıldarken gördü ve «kimseye bir şey söyleme!» emrini aldı. Gizli keramet ve «velayet»...

İlim ve Takva: 30 yıl yatsı namazı abdestiyle erişilen sabah namazı, iki günde bir hatim hesabına girecek miktarda Kur'ana sarılış, hafızasında ve yüreğinde yazılı yüzbinlerce Hadis, Kabede kıldığı iki rekat namazı bütün bir hatimle tamamlayış ve gaiblerden gelen müjde sayhası...

Haşyet ve Riayet: Borçlusunun kapısında beklerken gölgede duramayacak kadar faiz ihtimali korkusu ve 1 dirhemlik kirine kadar cevaz fetvası verdiği gömleğini saatlerce suda

çitileyişi...

Soranlara da karşılığı: «O fetva, bu takva!..»

Müsamaha ve Rahmet : Dilinin altında ve hançerinin ucunda, Allah ile Resulünü doğrulayıcı en küçük manaya bile iman gözüyle bakasıya, bir adamın eğilmeden ve secdeye varmadan namaz kıldığını söyleyenlere: -«sakın, kıldığı cenaze namazı olmasın!» diyesiye bir müsamaha ve rahmet tevili...

Müşahede ve Teşhis: Sokakta şaşkın şaşkın yürüyen ve etrafını heceleleyen bir adam görüyor. Bu adam biraz ilerideki meydancıkta oynayan çocuklara doğru ilerliyor. Onlara sevgi gösteriyor ve elini heybesine atıyor. Daha heybeden ne çıkacağı belli olmadan, bu üç alamet karşısında İmam-ı Azam'ın teşhisi:

- Bu adam bu diyarın garibidir, mesleği Öğretmenliktir ve heybesinde tatlı şeyler saklamaktadır.
Aynıyle dediği gibi çıkıyor.

Zeka ve Mantık: Onu kadılar kadısı yapmakta ısrar gösteren halifeye cevabı:

- Size diyorum ki, ben bu makama layık değilim. Ya doğru söylüyorum, yahut yalan... Doğru söylüyorsam demek layık değilim, yakamı bırakın! Yalan söylüyorsam, yalancı kaza makamına getirilemez; yine bırakın!

Ve Allah'ın öncesi olmak gerektiğini savunan birine karşılığı:

- «Bir»in öncesi nedir?

Tevazu ve Hikmet: Çıraklarının İbrahim Ethem Hazretlerini küçümsemesi üzerine sözü:

- O, Allahın zatiyle meşgul bizse bu işin dedikodusuyla...

Ahlak ve Samimiyet: "Halka vaaz ver, kölelerini azad etsinler! "Diyen bir köleye mukabelesi:

- Bana bir iki gün müsaade et; böyle bir nasihatte bulunabilmek için benim de bir köle satın alıp azad etmem gerekir. Bir köle satın alayım da vaaz kürsüsüne öyle geçeyim!

Sadakat ve Fedakarlık: Fetva makamını kabul etmediği için zindanda sürünüşü, kırbaç altında ezilişi ve o yüzden dünyaya veda edişi...

Vecd ve Aşk: Ve nihayet herbiri öbürünü içinde taşıyan bu faziletlerin ana mayası halinde ve tek tek hepsini kuşatıcı bir vecd ve aşk seciyesi...

Daha nice hesaba sığmaz neveleri içinde saydığımız bu dokuz haslet ve fazilet öbür mezhep imamlarında da tamamıdır, hiçbirinin öbürüne karşı yüceltici tavnndan başka alçaltıcı bir edası yoktur; ve ululuklarının menkıbelerini uzun uzun göstermeye bu eserin hedefi müsait değildir.

İkinci ve Üçüncü Hicri Asırlarda eserlerini veren bu imamlar, kısılmaya yüz tutmuş vecd ve aşkın gölgelediği loşluk içinde İslam ölçülerini bütün saffet ve asliyetiyle nakış nakış meydana çıkardılar ve akıl hezeyaniyle, hezeyan akli cereyanlarına karşı nirengi noktalarını diktiler...

İÇTİHAD

Bir konferansında bana sordular:

- Devrimizde içtihad kapısı kapalı mıdır, açık mıdır? Şu cevabı verdim:

- « Devrimizde ve her devirde içtihad kapısı ardına kadar

açıktır. Nebi ve Resul gelmeyeceği mutlak...Fakat müçtehid gelmeyeceğine ait hiçbir hüküm mevcut değil. Şu kadar ki, imkan aleminde serbest bırakılan bu nokta o alemin istediği şartlar

bakımından imkansıza döndürülmüştür. Nebi ve Resul gelmesine muhal, yeni müçtehidler gelmesine de imkansız demek doğru olur. Öyle bir «imkansız» ki, mücerrette mümkün fakat müşahhastada kabil değil...

Cins atların atladığı, mesela 2 metre yüksekliğinde bir engel düşünün. O atlar geldi, geçti ve gitti. Nesillerse Arap atı yerine atlı karınca derecesinde küçüldü. Atlamak serbest, ama kim atlayabilecek?... Hoş, atlasa da öbürlerinden farklı ne görecektir ve ne getirebilecek?.. Demek ki, hem gerektirdiği şartlar ve hem de esasen getirilmesi gereken şeylerin tamamlanmış olması bakımından, apaçık içtihad kapısı yeni bir geçişe sınıksız kapalıdır. Bu devirde ve gelecek çağlarda yeni zaman ve mekan tecellilerine karşı ancak şeriat bütününden zerre feda etmeyen büyük müttfekirler gelebilir ve bunlar asır yenileyicileri olmak gibi muazzam bir makama namzed olabilirler; fakat asla, müçtehid olamazlar. Düşününüz ki, bir asrın değil, on asırlık yekpare bir zaman blokunun yenileyicisi İmam-ı Rabbanî Hazretleri, derecede belki bütün hak mezheb müçtehidlerinden üstün olduğu halde Hanefî mezhebîndendi, bin yıllık yenileyiciliğini bu mezheb üzerine bina etmişti ve kabul ettiği temelle üzerine kurduğu bina arasında en küçük ihtilaf pürüzü yoktu.»

Konferansında söylediğim bu sözlerin «ıctihad» meselesinin en açık ifadeyle çerçeveslendiği zannındayım.

Sırasında kalemimizin bütün topuz kuvvetiyle tepelerine ineceğimiz (modern) müçtehid taslaklarıyla, belirttiğimiz kahramanların vasıfları arasındaki farklılıklara dikkat edenler, içtihad şartlarının ne demek olduğunu kestirmekte zahmet çekmezler.

İmam-ı Malik Hazretlerinin, kendisini çağırılan Halifeye «ilim kimsenin ayağına gitmez, ilmin ayağına gelir!» cevabını vermesi ve Medine'de Allah Resulünün bastığı topraklara ancak ayakkabısız ve yalınayak basabilmesindeki takva ve hürmeti görenler, bir de rejimlerin dine ters ölçüleri önünde Ahmed Bin Hanbelî Hazretlerinin yediği kırbaçlardan fikir cezasına uğramak kabiliyetinde iseler içtihad bahsinde bir maliyet hesabı yapmak selahiyetine erebilirler. Ve esasen en pahalı maliyetine bile lüzum kalmamış olan içtihadın ucuzcular ve (damping)'ciler elinde günümüzün manzarasındaki sefaleti ortada...

Sırasıyla, amelde Hanefî, Maliki, Şafii ve Hanbelî, itikatta da Matürîdî ve Eş'ari mezhepleri arasında en küçük mikyasta bile esasa bağlı bir fark yoktur: ve bütün fark iki tarafa da çekilmesi mümkün, fakat hangisinin doğru olduğu meçhul «cüz'iyat-küçük parçalar» üzerindedir.

Bir misal:

Allahın Resulü namazdayken, Hazret-i Aişe mukaddes çehrede minicik bir kan izi görür ve onu parmağıyla silip alır. Bunun üzerine Kainatın Efendisi namazlarını keserler ve yeniden abdest alıp namazı iade ederler. Bu vaziyette ortada bir abdest bozulması olduğuna göre bozucu amil nedir? Hafifçe yayılmış olan kan mıdır, yoksa nikahı düşen kadın elinin erkek cildine teması mıdır? İmam-ı Azam'a göre kan, İmam-ı Şafii'ye göre de cildin cilde değişti... Bakın, ne incelik ve her iki taraf hesabına ne güzel görüş!

Bu misaldeki hikmeti, bütün ihtilaf noktalarına tatbik edebiliriz.

İtikadî mezhepler arasındaki fark da böyle... Birinde iman inmez, çıkmaz, neyse odur; öbüründeyse azalır, çoğalır. Bu azalma ve çoğalmayı incila, parlaklık farkı diye anladık mı, yine ortada ayrılık ve aykırılık diye bir şey kalmaz.

Gerisi de böyle ...

O halde amelde dört ve itikatta iki mezhep bir «bütün» belirtiler ve «sünnet ve cemaat ehli» yolu olarak teklesirler...

İşte bunlardır ki, İslam vücudunun derisinde mikropların nüfuz etmesine mani her temizliği yerine getirmişler, hiçbir (port d'antre-giriş kapısı) bırakmamıştır, kendilerinden evvelki sapık telakkileri yerle bir ettikleri gibi istikbale ait oluşların da nirengi noktalarını heykelleştirmişler, iyi ve kötünün mizan üssünü kurmuşlardır.

Bundan böyle içtihad, ancak bunların kurduğu binaya yeni katlar çıkararak olabilir ki, o da içtihad değil, şer'i tatbik ve yenileme manasına alınabilir.

TASAVVUF

«Hezeyan aklı» diye yaftalayabileceğimiz sapık kollar cereyanı karşısında, başta imam-ı Gazali bulunmak üzere üstün Sünnet ve Cemaat ehli düşünürleri baraj kurar ve Doğru Yolu en ince çizgilerine kadar hendeseleştirirken, gerçek batın yolu da bu anafor dünyasında su yüzüne çıkmış ve müesseseleşmiş bulunuyordu.

Tasavvuf...

Zahir planını kazıdıktan ve sildikten sonra herşeyi lafta batına bağlayıp onu da büsbütün kaybeden ve «İsmailiyye» ve «Sabbahiyye»ye kadar varan «Batıniyye»cilerin cinnet kıvrımları çerçevesi değil, zahirle batını sımsıkı perçinleyici gerçek batın yolu...

Zahir ve batında ve bütün zaman ve mekan boyunca insanoğluna en yüce oluş sermayesini getiren «Gaye insan ve Ufuk Peygamber»e bağlı ve onunla başlayan yol... insanoğlunu dinin zahirine ve o zahiri batınına da kapı açmakla mükellef bulunuyor ve biri kalabalıklara, öbürüyse yücelere mahsus yollardan batın geçidini yalnız iki mutemedine bağlamış bulunuyordu.

Hazret-i Ebubekr ve Hazret-i Ali...

Toprağın üstünde dereler, çağlayanlar, göller ve denizler halinde yayılı din, toprak altı cereyanını Allah Resulünün namütenahilik merkezi kalbinden bu iki kemal pınarına bağlamış ve öbür Sahabiler de bu batından hisselerini almış olarak Batın yolu resmi bir ifadeye dökülmeksizin Birinci Asrın ilk yarısı içinde, ferde ait gai ve nihai oluşun marifet sırrı manasiyle devam etmiştir. Zaten gizliliğin ruhu olan tasavvuf bu çığır içindeki göze görünmezliğini asli seciyesine borçludur.

Tasavvufun islama sonradan yapılandırma ve -haşa- onun kuruluşunu yumuşatmak için uydurma bir müessese olduğunu iddia edenlere karşı kamuslar dolusu yazılsa yine sırlarına yaklaşılamaz. Mukaddes davayı, böylece ve kısaca noktlayıp hareketli mevzuumuza geçelim:

Evet, tasavvufun da resmi ifadeye kavuşması ve göz planına çıkması, türlü fesatların kaynaştığı, hezeyan aklının atmadığı perende bırakmadığı ve büyük zahir alimlerinin yola zafer takları döşediği İkinci ve Üçüncü Hicri Asırlara rastlar.

Birinci Asır sonlarındaki Hasan Basri Hazretlerinden sonra, ilk defa «sofi» lakabının da sahibi olarak tasavvufu ve velilik ocağını meydana çıkaran, Ebu Haşim Sofi Hazretleridir.

Şu, sokakta devrin müftilik iddiasındaki tipini görünce «faydasız ilimden Allaha sığınırım!» diyen ve yolunu değiştiren büyük veli...

Sayıli müçtehitlerden Süfyan Sevri Hazretlerinin:

- Eğer Ebu Haşim olmasaydı ben din inceliklerini öğrenemezdim!

Dediği büyük veli...

Zahir ilmiyle gerçek batın feyzi arasındaki şu ince nisbete dikkat edelim ki, aynı Süfyan Sevri birgün devrin kadın evliyasından birinin kapısında «ah, ben dünyaya istekli değilim!» dediği zaman ulvi kadından şu cevabı almıştır:

- Bu sözün gösteriyor ki, sen dünyaya isteklisin! Hala onunla uğraşıyorsun!

Ya, manada İmam-ı Azam'ı emziren, Maruf Kerhi... Ya tac ve tahtını yele veren İbrahim Edhem...

Tasavvufun resmi ve aleni plana çıkışı Ebu Haşimle oldu ve ilk hanikah-dergah Şam civarında «Remle» mevkiinde zamanın Emiri ve devlet reisi tarafından bina edildi.

Hicri İkinci ve Üçüncü Asırları dolduran veliler, saydıklarımızdan başka daha niceleri: Bayezid Bestami, Ebulhasan Harkani, Cüneyd, daha kimler ve kimler!..

Dava onları tek tek saymakta ve gayelerin gayesi muradlarını anlatmakta değil, fakat şu noktada ki. insan ve cemiyet bakımından zahir ve batını çözülmüş şekilde birbirine bağlayan bu kahramanlar, iman, ahlak, hikmet ve ebedi muammayı çözmek ve rejimini getirmek noktalarından yaşanmaya değer hayatın gerçek fatihleri olmuşlar, insan ruhunun topografyasını kıl kadar ince çizgilerine dek çıkartmışlar, İslam hakikatının emanetçiliğini etmişler ve zahir büyükleriyle elele, bütün sapıklıkları hemen belli edici (kriteriyum) mihrakına yerleşmişlerdir.

Batın yolu iddiasıyla bunların da sapıkları gelecek, fakat nurları hiçbir zaman ve mekanda söndürülemeyecektir. Teftişi, tazyiki ve hapsi imkansız olan nur...

AKIL HEZEYANI

İlk devreye ait, evvela menfi, peşinden müsbet istikamet tutturuşlarını böylece resmettikten sonra, şimdi, esasi mevzuumuz olan menfilerin geçit resmine devam:

İkinci devre, temas ettiğimiz gibi, hezeyan aklından sonra akıl hezeyanı çığıdır ve İbn-i Teymiyye isimli kişiden başlar.

«Hezeyan aklı» tabirinde ağırlık hezeyanda, «akıl hezeyanı»nda ise akılda... Birinde asıl, akıl taslayan hezeyan, öbüründe de hezeyana varan akıl... A-B çizgisi veya B-A hattı... Aynı şey... Fakat küçük bir (nüans-incelik)farkıyla ikincisi çok mühim ve nazik... Zira bu devrenin kapı açanı, günümüze kadar gelen ve günümüzde yeniden uyandırılmak istenen, İslam'a materyalist bakışın son derece tahripçi ve ilerideki ihtilatlarıyla gayet tehditçi ilk örneğidir.

Hicri 5. ve 6. Asırlarda Hasan Sabbah'a kadar gelen ve sonra bir müddet durdurulan hezeyan aklı,7. Asrın sonunda ve 8. Asrın başında İbn-i Teymiyye eliyle ve dış idrak perdesinde mantıki hissini verici bir şeytaniyet dehasıyla, arada devletini kurmuş ve günümüzün iman iddiasındaki sefil idraklerine kadar nüfuz etmiş olarak sürüp geldi.

Ne gariptik ki, bazı muteber İslam ansiklopedilerinde, kıymet hükmü eserlerinde ve çağımızın birtakım karabaş beyaz sarıklıların ve fetva hokkabazlarında İbn-i Teymiyye, akıl ermez bir itibar merkezi ve ihtiram hedefidir. 7.Asırdan beridir de, büyük bir velinin «dini içinden yıkan kafir» diye andığı bu itikat akrebini ateşle halkalayıcı bir davranış yapılamamış daha doğrusu, onun ilerideki ihtilatlarına karşı bir panzehir tertiplenememiş, bu mevzu küçümsenmiştir.

Büyük bir alim olduğu, hele Hadis ilminde panmakla sayılacak İnsanlar içinde bulunduğu bir hakikattir. Fakat İmam-ı Gazali gibi bir hikmet dehasına saldıran ve onu hadis ilminde cahillikle suçlayan bu adam «kitap yüklü merkep» ölçüsünü yüzde yüz canlandırıcı haliyle cehaletin ta kendisidir.

«Makul ve menkul (akıl ve nakil yoluyla gelen) ilimler arasında uygunluk» isimli 6 ciltlik eseri etrafında yüzlerce eser sahibi... Kimi felsefeye, kimi bid'atlere, kimi Hıristiyanlık hayal ve masallarına, kalam ilmine, Rafizilere, Şiilere ve Kaderiyyecilere çatan bu eserlerin yalnız başlıklarını okuyanlar, içinde bomba saklı bir çukulata kutusu gibi onu, en tatlı manada bir Sünnet Ehli mütefekkeri sanabilirler... Fakat kutu açılınca bomba patlar ve «Kitab-ül-İman» isimli eserin sahibi bu sapığın, akli metoda hezeyan kusturan ve maverai idraki katleden «suret-i hak» peçeli bir imansız olduğu meydana çıkar.

Davası, şu maddelerin çerçevesi içinde hulasa edilebilir: «Kur'an aynıyle, noktası noktasına zahirine göre anlaşılmalı ve ele alınmalıdır. Allah, Kur'anında Arş üstünde istiva ettiğini. zatiyle mekan ifade ettiğini mi bildiriyor. aynen böyledir ve onu şekil ve mekandan tenzih edici hiçbir mecazi idrake sebep yoktur. Allah (benim elim her elin üstündedir!) buyururken bu ifade mecazi değil, aynen vakidir. Bahis mevzuu el de bildiğimiz insan elidir.»

Ve işin en korkunç tarafı şu hükümde:

«Allah, aynıyle insan şekil ve suretindedir.»

Nitekim bir gün Şam'da zehrini ürettiği demlerde minberden bir iki basamak iner ve şöyle der!.

– «İşte Allah, benim bu minberden indiğim gibi yere iner! »

Serapa küfür belirten bu görüşten sonra talak (boşanma) ve zekat bahsinde şariate tam zıt nice iddialar... Din ölçülerinin üçüncü temeli «icma-ümmetin toplu hükmü» usulüne aykırılık ve bu aykırılığın caiz olduğu hükmü... Hazret-i Ömer ve Ali'ye hücumlar ve onların güya yanlış oldukları noktaları sayıya vurmalar... İmam-ı Gazali ve Muhiddin Arabi'yi küfürle itham etmeye kadar gitmeler.

Ve en hassas tehlike noktası ve nasipsizlik ifadesi olarak, tasavvufu, batın temelini, topyekun evliyayı, ruhu, ruhaniyeti inkar etmesi ve onlara yönelmeyi küfür sayması, türbe ve mezarları ziyarete şirk göziyle bakması, hatta Allah Resulünün Kabe'den üstün bilinen mukaddes Ravzasına kadar ruhaniyet yollarını tıkamaya kalkması...

Bu adam, apaçıktır ki, dış dünyayı dışların dışından ...dedici beş hassedden başka hiçbir anlayış ve sezis melekesine sahip değildir ve İlahi idrakten yana kör ve topaldır.

İBN-İ TEYMIYYE

İbn-i Teymiyye, akli çıkmaz sokaklara sürücü ve güya mantık zırhı içinde yürütücü ve topyekün insan ve kainatı kaybettirici nazariyelerinin, kendisinden 4 asır sonra da batı materyalizmasına akraba bir mahiyet kazanmasına ve arınmasını bekleyen İslamı temelinden çürütme istidadının doğmasına vesile olmasaydı ele alınmaya değmezdi. Fakat belirttiğimiz hususiyetleri bakımından, İslamı arınma davasının en büyük düşmanları arasında yer alıyor ve kozasında ölen bir böcek gibi eserlerinin ölü muhafazası içinde bırakılmaya gelmez bir mahiyet arz ediyor.

Bugünkü Vehhabiliğin, başıboş içtihad davranışlarının, her türlü reformcuların, her türlü ruh ve mana zedeleyicilerinin, doğrudan doğruya, yahut dolayısıyla babası İbn-i Teymiyyedir ve onu «İslam materyalisti» diye yaftalamak yerinde bir teşhistir. Zira o'nun sistemi Allah ve Resulüne inanmanın değil, inanmamanın ve ancak böyle olursa tersinden mantıklı bir tertibe girmesi kaabil bir görüş belirtmektedir ve güneşi kabul edip ışığını kabul etmemek gibi bir akıl hezeyanı içine düştüğü tezat kuyusunu sadece herşeyi inkar etmek suretiyle kapatabilir ve tezadsız bir küfür olarak kalır. Oysa, en büyük tezat içinde küfür... Allaha, yani gaibe inanan, böylece gaibler ve sırlar alemine bel bağlayan bir anlayış nasıl olur da ruhu, ruhaniyeti reddeder, Kur'andan başlayarak herşeyi beş hasse planına bağlar ve Yaratıcıya insanı vasıflar verir?...

Bütün bu verdiğimiz bilgiler gerçeğe öylesine uygundur ki. Batı kaynaklı ve Cumhuriyet mamülü bir eser olmasına rağmen sanki Sünnet Ehli diliyle konuşuyormuşçasına, Maarif Vekaletinin yayınladığı «İslam Ansiklopedisi»nde bile kayıtlıdır.

İbn-i Teymiyye devri Osmanlı Devletinin kuruluş zamanlarına tesadüf eder. Merkezini kurduğu yer, Mısır... Mısır Sultanının huzurunda bazı din adamlarıyla tartışmalara girer ve neticede Kahire kalesinde hapse atılır. Bir müddet sonra kurtulur. Mısır'dan çıkar ve aynı yolda devam ettiği için Şam zindanına atılır.

İslam alimleri İbn-i Teymiyye mevzuunda değişik fikirlere yer vermiş ve bir kısmı onu

rafizilik ve küfürle suçlandırırken bir kısmı da ilmüne hayran ve iddialarına taraftarımsı veya sükuti bir tavır takınmışlardır. İbn-i Batuta ve İbn-i Hacer gibi büyükler o'nun sapıklığına inananlar arasındadır. Buna mukabil, birkaç asır sonra gelecek ve en tehlikeli yolu açacak olan Mısırlı Şeyh M. Abduh tarafından kurulan «Mısır İslahat Fırkası» onun eserlerine kucak açmış ve yerinde görüleceği gibi, İslamı asliyetinden inhiraf ettirmekten başka manaya çekilemez reformculuk cereyanının ilk destekçisi saymıştır.

Kur'an ve Hadisin zahirine göre itikat ve amel etmek ve bu iki emir kutbunun hakikatine erme yolunda ne «İcma», ne de «Kıyas» gibi hiçbir vasıta tanımamak, maverai her anlayış ve görüşü dibinden kazımak ve böylece başta Kur'an ve Hadis bulunmak üzere topyekün kainatı elden çıkarmak ve ebedi helake yol açmak metodundaki bu adam, birkaç cilt içinde serptiği zehirli tohumların, nihayet bir devlet ve maddecilik dünyasına ulgun bir zihniyet ağacı haline gelmesinden başlıca sorumludur.

«Arınma Çağında İslam»ın da, içten başlıca bozguncusu olarak tam bir teşrih ve tahlile tabi tutulması gereken habaset merkezi...

AŞK DEVRİMİZ SÜRESİNCE

Abbasiler çığırı sonlarında büsbütün gölgelenen, vecd ve aşk soluğunu kaybetmeye yüz tutan ve «Türk» isimli saf bir ırkın elinde pırıldamaya başlayan İslam ruhu, İslami bir ideal sahibi Yavuz Sultan Selim'e kadar, aşağı yukarı, sapık kollardan münezzehtir. Vakıa Yavuz, Fars tohumlu Alevilerden kemmiyetçe küçümsenmeyecek bir kitleyi devralmış ve bunları Sünnet ve Cemaat Ehli hamurunda eritememiş ise de yine bu gayreti gösteren ilk padişah olmak imtiyazına maliktir. Onu takip eden muhteşem tacidar Kanuni Sultan Süleyman ise, ana tarih tezimizi teşkil eden teşhis gereğince, bir mirasyediden başkası değildir ve dini bir gaye güdücü, dünya çapında bir plan kafasından mahrumdur. Her şeyi, başta Şeyhülislam Ebussuud Efendi -aşk devrinin son ve en büyük temsilcisi- başka ellere bırakmış ve adı gibi muhteşem seller halinde akan hadiselerle terketmiştir. Yoksa o, Batıyı toslayacağı yerde Doğu alemini bir vahdete kavuşturabilir ve ondan sonra Batıya yönelme yolunu açabilirdi.

İmparatorluğun devraldığı başıboş kitlelerden, sapıklık kelimesinin bile yanlarında dürüstlük, saçmanın bile akıllılık vehmini vereceği nispette sefil ve Afrika yamyamlarını güldürecek kadar gülünç iki mezhebin bağlıları, Dürziler ve Yezidiler...

İlki 5. ve ikincisi 6. Hicri Asır ürünü bu mezheplerden yerinde bahsetmedik; çünkü onları bahsedilmeye bile değer bulmadık. Ancak, vecd ve aşk devrimizi takip eden ham yobaz ve kaba softa çığırında devletin serapa sünni kumaşını lekeleyen, onu yamalı bohçaya çeviren ve saf Anadolu Türkünün baş belası olan bu mezhepleri birer cümleyle özleştirmeyi ve Yavuzla beraber İslamın can evi Osmanlılar bahsinde ele almayı uygun görüyoruz.

Dürzilik, 4. Asırda Mısır Fatimi halifelerinden Hakim'in veziri tarafından uydurulmuş, Hakim'i ilah ilan etmiş ve İslam şeriatını kaldırmaya davranmış bir cinnet mektebidir ve fikirde bir mezhep bile değildir. Suriye ve Lübnan taraflarında «Cebel-i Dürüz: Dürziler Dağı»nda yuvalanmıştır.

6. Asır mahsulü Yezidiler, türlü batıl kabus itikatları etrafında «Tavus Melek» diye isimlendirdikleri şeytana tapanlar Doğu Anadolu'nun cenup şarkı dolaylarında yuvalanmışken, kala kala, Musul'un dağlık mıntıklarına sıkışıp kalmışlar ve dışarıya doğru her tesirden uzak ve her gün içinden biraz daha çürüyen ve çözülen bir (klan) mahiyetinde bugüne kadar gelmişlerdir.

Ne iştir ki, Aleviler, Dürziler ve Yezidiler, Sünnilik İmparatorluğu demek olan Osmanlı devletince din ve millet bahçemizden ısırgan otları gibi yolunup atılamamıştır.

Kendi öz bünyemiz ve tarihi seyrimiz içinde aşk devrimiz süresince İslam'da sapık kol olarak, mezhepleşmemiş de olsa iki davranış ve oluş görüyoruz. Simavna kadısı Şeyh Bedreddin hareketi ve Bektaşiliğin kuruluşu...

Şeyh Bedreddin hareketi, meydana gelişi ve hemen bastırılması noktasından küçük bir ihtilal girişimidir. Fakat vecd ve aşk devrimize rastlamamış olsaydı, mezheplerin en korkuncu olarak Türkiye'yi ve hatta dünyayı sarmış olacağı muhakkak bir girişim.

ŞEYH BEDREDDİN VE HACI BEKTAŞ VELİ

Komünistler nasıl (Kampanella)nın «Güneş Memleketi» isimli eserini davalarının ilk şuurunu belirten bir çıkış kabul ederlerse, ondan önce gelmiş Şeyh Bedreddin'i de, bazı dış benzerliklerini yobazca ele alıp, sermaye ve mülkiyet rejimine karşı ilk sesleri diye gösterirler. Bu benzerliğin kaşifi Nazım Hikmet'tir; ve keşfettiği benzerlik, lağım faresinin, kendisinden önce aynı yolu zorlamış bir köstebek nesli bulunduğunu iddia etmesinden farksızdır. Benzetişe sebep de Bedreddin'in dini yasaklara karşı bir nevi «İbahiyye»ci ve asla şeriatın kabul etmeyeceği dışarıdan bir fikir olarak, ırz, namus, para, mal, herkesin mülkiyet ve malikiyeti herkese tahsis edici ve buna tasavvufi bir süs verici bir adam olması... Fakat iki taraf arasında Çıkış ve varış noktaları tamamiyle ayrı...

«İhtilal» isimli eserimizde çizdiğimiz Bedreddin portresine «Sapık Kollar» vesilesiyle şunları ilave edebiliriz:

Yıldırım Bayezid felaketini takip eden «Fetret Devri»nin adamı... Osmanlıların vecd ve aşk çığırında sırf idare ve siyaset hatası yüzünden çatırdıyan ve yıkılan devlet, belli başlı bir şahısta dini bir çatlamaya da şahit oldu; fakat tabanda sapasağlam olduğu için çabucak yarasını kapattı ve ileride Fatih'leri, Yavuz'ları yetiştirmek üzere kısa bir berzah hayatı yaşadı. İşte bu berzah hayatının sembolü Şeyh Bedreddin de hemen yerine geliveren vecd ve aşk, iman ve ölçü kubbesinin temeli altında ezildi, gitti. Peşine taktığı, biri Yahudi dönmesi, iki serseri ile her yerde ve her zaman bulunması mümkün bir sürü ahmak, çatırdamakta olduğunu gördüğü devletle savaşmaya kadar gitti ve sonunda gerçek şeriat temsilciliğinin şu sualine muhatap oldu:

- Şeyh efendi; siz bir alimsiniz, bilmeniz gerekir; suçunuzun şeriat yönünden cezası nedir?

Ve Bedreddin şu cevabı verecek kadar vicdanilik ve insaf gösterdi:

- Şeriatçe suçumun cezası idamdır! Ve idam edildi.

Mezhebini kuramayan, fakat kuracak olsaydı en büyük belayı getirecek olduğu besbelli ve yirminci asırda bile istismarcıları meydanda bir sapık... Selçuklu beylerinin neslinden gelme ve tasavvufta Hüseyin Ahlati elinden yetişme...

Başta «Varidat» birkaç eser sahibi...

Hacı Bektaş Veli ve Bektaşiliğe gelince:

(Kronolojik-zaman sırasına bağlı) olmasına çalıştığımız bu eserde, Hacı Bektaş Veli'yi Şeyh Bedreddin'den sonraya bırakışımız, onun sonradan bozulan, küfre dek giden ve ilk devrede Doğru Yolun dosdoğru bir yönü olmak şiarını sınıksız muhafaza eden bir ocak olmasından... Sonradan bozuldu ve bir mezhep değil de korkunç bir meşrep ve bozguncu bir mektep halinde, bir zamanlar dünyanın en idealist ve ideal ordusu olarak yoğurduğu Yeniçeriyle bir hizada fesada gitti. Yeniçeri «şeriat isterük!» diye şeriatı zedelerken, Hacı Bektaş Veli Hazretlerinden birkaç batın sonra Bektaşilik, müthiş bir şüphe dehası, inkar esprisi, hafife ve alaya alma sanatı ve «mum söndü» nefsaniliği yolundan saf imanı tahrip ede ede yakın tarihlere kadar geldi. Hacı Bektaş Veli'nin kurup da ayinlerini sonradan Balım Sultan isimli bir dervişin tertiplemediği Aleviliğe kaçan bu tarikat hakkında toplu hüküm, onun bir nevi İslam Masonluğu müessesesi halinde gizli (rit-hususi merasim) ölçüleriyle boş ruhları avlayıcı

bir tahrip ocağına döndürülmüş olmasıdır. Bir mezhep olmaktan kaçınan, belki şuurla kaçan Bektaşilik, bir ruh haleti tavrıyla, şeriat sevgisini asırlarca örselemekte büyük rol sahibidir.

Bu mevzuda söylenebilecek en tesirli sözü. Asrımızın büyük kutbu, Abdülhakim Arvasi hazretlerine bırakıyoruz:

– «Mevlevinin gururu, Bektaşinin de küfrü olmasaydı !...»

HAM YOBAZ VE KABA SOFTA

Mehzep olmaktan ziyade mezheplerin en tehlikelisinden beter meşrep sapıklığını, Bektaşilikten sora hemen «Ham Yobaz ve Kaba Softa» diye yaftalayabileceğimiz modalaşmış ruh haleti koluna bağlayabiliriz. Yaygın bir modalaşma , kronikleşme...

Felaketin felaketi bu kol, despotça hükümranlığını Tanzimat'ın başına kadar getirmiş ve nihayet memleketin tam muallakta bırakıldığı Tanzimat ve doğrudan doğruya İslam'dan nefrete sürüldüğü Cumhuriyet devrelerinde, nasipsiz mayasının tersinden tecellisi halinde karşımıza küfür yobazı ve baticılık softası olarak çıkmıştır.

Bu eser, her faslı ayrıca bir cilt kitaplık mikyasta bir davayı kuşatma ve (dinamik) bir (sentez)e bağlama işi olduğu için (analitik) ilmi metodlara iltifat etmiyor ve daha ziyade müspet gerçeklere dayalı kıymet hükümleri ve hikmet teşhisleri üzerinde duruyor. Birkaç kere temas ettiğimiz bu inceliği yine gözönüne oturtur ve olanca felaketimizin müsebbibi «Ham Yobaz ve Kaba Softa»yı bu ölçüyle resmetmek isteriz.

O, inandığı veya ezbere benimsediği meseleler üzerinde kafası betonlaşmış ve bütün «elastikiyet-esneklik» kabiliyetini yitirmiş bir tip... Ona, dar alınlı, kirpi saçlı, nefret çakan gözlü, iştiha hortumu burunlu, kazma dişli, çalı süpürgesi sakallı bir (fizik) biçebilirsiniz. Bütün bu mübarek uzuvların nurunu atmış ve cesedini alikoymuştur. Kahr ile rahmet, inad ile sebat, gurur ile vekar, nefretle muhabbet, posayla öz, acı ile tatlı, hulasa zitlar ve makbulolanlarla olmayanlar arası, yerine göre müspet ve ahenk duygusundan mahrum, hadiselerin tersine döne döne giden daire kavislerinden gafil, tek çizgi üzerinde dar ve hasis bir ruh...

Neticede ve din sahasında, sabit ve mukaddes ölçüleri çileli bir idrakle anlayan değil, kaba nefsanîyetine indiren bir seciye çıkıyor karşımıza... Eğer daima ve her sahada hak ve hakikati katleden bu seciyeye karşı durmak için hiçbir nokta üzerinde kenetlenmemek ve muallakta kalmak gibi bir ölçüye varacak olursak bu defa da gerçeği büsbütün elden geçirir ve yobazlıkların belki en felaketlisine düşmüş oluruz.

Öyleyse?

Her şey zitlar arası bir kıvam meselesinden ibarettir ve yobazda bu kıvam dehasından eser yoktur!

Aşksız, çilesiz, bilgisiz, hikmetsiz yobaz, saffet devrimizde ortada görünmez. O devrin Emir Buhari, Molla Fenari, Zenbilli, İbn-i Kemal, Ebussuud Efendi gibi, şeriat bağı ve din hakikati, İslam ahlakı ve iman celadeti, tasavvuf zevki ve meçhule hürmet şiarı içindeki büyükleri tarafından yoğurulan İslam iklimi, hemen bir devre sonra, Kanuni'nin Şeyhülislamı nasb ve tayin ile getirmeye başlamasını takip ederek bozuldu ve artık hatır, gönül, korku ve menfaat fetvaları yağmaya başladı. Böylece, din hükümlerini sertlikte veya yumuşaklıkta keyfine göre mübalağa eden, yani kıvam ve ayarını bozan ham yobaz ve kaba softaya yol açıldı. Kanuni'den evvel Şeyhülislamı meşveret yoluyla gelirken «denizler ve karalar hakani»nın bu tutumu üzerine aynı yobazlık karakteri orduda ve medresede de yuvalandı ve bu defa Doğru Yolun yanlış şekilde zahirine mihlanıp batınını elden kaçırmak diye çerçeveleyebileceğimiz başka bir sapık kol peydahlandı ve Tanzimata kadar geldi.

Miladı 16. Asırdan yola çıkıp 19. Asır başlarına (Hicri 10-13 Asırlar) değin bu üçbuçuk asırlık devre, tek cümleyle ham yobaz ve kaba softa çığıridir ve o zamanlar İslam'ı heybet ve şevkle

temsil eden Türk'ü zaman ve mekan dışına itici bir şemet berzahı...

İDRAK İGDIŞLERİ

Ham yobaz ve kaba softa, ruh ile aklın birbirine düşen hisseleri içinde topyekun idraki iğdiş edilmiş, hadımlaştırılmış nasipsizlik heykelidir ve ona, ilahi hikmet olarak, kendi duygusuz neslini üretmekten başka bir inkışaf, yetiştirme ve gelişme recüliyeti verilmemiştir. Şeriatçi geçineninden komünistine kadar böyledir!

Şu var ki, yobazın bir daha çözülemez şekilde donmasıyla, derin ve gerçek müminin, yerinde gayet sert, yerinde de son derece yumuşak, hakikatteyse salabetli ve mukaddes ölçülerde zerre feda etmektense her an hayatını fedaya hazır mizacını birbirinden ayırmak lazım... Birbirinden ayırmak ve şeriata bağlılığı softaya değil, derin ve gerçek mümine layık görmek...

«Yarabbi eşyanın hakikatini bana olduğu gibi göster!» «Hikmet müminin kaybolmuş malıdır; nerede bulursa alır.»

«ilim dileyiniz, isterse Çin'de olsun...»

«Beşikten mezara kadar ilim isteklisi olunuz!» Meallerini gördüğünüz şu dört hadis hangi yönde olursa olsun, hakikat arayıcılığını farz koşar ve buna Allah Kelamındaki ; «Ben insanı eşya ve hadiseleri teshir etmesi için kendime halife olarak yarattım.»

Mealindeki ayet, yolu doğrudan doğruya gösterirken, (Rönesans)tan sonra türeyen ve esasen (Rönesans)ı yapabildiği ve yapamadığıyla bizzat yapması gereken islam aydınlarının ham yobaz ve kaba softayı köstekleyememesi, «vecd ve aşk uçunca yerine ne gelir?» hikmetine misal teşkil etmiş; ve beşeri arayıcılık cehti kara nesillerce ve «bid'at» ithamiyle kurutulmuştur. Halbuki «bid'at» sadece din ölçüleri çerçevesine aittir ve onun dışında şeriata aykırı olmayan her arayış ve buluş, dine getireceği revnak ve incila bakımından makbuldür.

«Nizam-ı Cedid» askerinin kaputuna küfür, bisiklete şeytan arabası, matbaaya kafir icadı hükümlerini kesen kaba softa, gerçekte savunduğunu hayal ettiği dine hakaret ediyor ve onun insanoğlunu kurtarıcı şifa tesirini hiçe indiriyordu. Eğer 17. Asrın son davranış ve İslamın ilk hezimet çığırını açış hareketinin temsilcisi Merzifonlu Kara Mustafa, ordusunda ve gerisinde İslam ruh ve ahlakını muhafaza edici bir seciye bulsaydı, tam da, o hangamede Hıristiyanlık saçmalarını protesto eden (Luter)in getirdiği hava içinde Viyana'yı ve oradan Roma'yı düşürebilirdi. Böyle bir hareket de Hıristiyanlıkça mukaddes sayılan bu iki merkez etrafında İslam'ın (Rönesans)ını sağlamak ve batının maddeyi fethetme cehdini İslam'a bağlamak olurdu. O takdirde, üzerinde Şehadet kelimesi yazılı bayrağı aya dikmek bize nasib olurdu.

Aksi oldu! (Rönesans) hareketi, meyvelerini 17, 18 ve 19. Asırlarda devşirdi; kaba softanın kestiği yoldan ilim ve madde keşfi sahasına geçilemedi, madde aletleri ve maddi manivela İslam dünyasını ezdi; ve bütün bu olanlar, içeride ve dışarıda ancak «ahmak» kelimesinin belirtebileceği bir zümreye, suçun İslam'da olduğu yalanını telkin etti. İşte şimdi bu yalanın tesbiti ve suçun ham yobaz ve kaba softaya havalesi gününde bulunuyoruz.

Akıl iğdişi olarak vasıflandırdığımız ham yobaz ve kaba softa, tasavvufu «bu iş ne akılla olur, ne de akılsız» düsturundaki hikmete sırt çevirmiş, sadece akla dayananları din dışı görünce de davayı kökünden akıl inkarcılığına bağlamış, yani kıvamı bulamamış, aklın duracağı ve dört nala koşacağı sınırları çizememiş, böylece kuru akıl emperyalizmine esir düşmüş bedbahttır; ve

aklı yine akılla tepeleyip başına taç ettiği gündür ki, kurtuluşa erecektir.

TANZİMATA DOGRU

Nihayet Miladı 18. Asır başları ve 19. Asır sonları... Büyük Fransız İnkılabı zuhura gelmiş ve Batı dünyası deri ve kemik değiştirme çağına girmiştir. Ortalıkta bir akıl fırtınası esmekte ve dinler itibarını kaybetmektedir. Bu itibar sukutu da batıl dinlere karşı hak din yönünden gelmemekte, doğrudan doğruya mücerret Allah ve Peygamber inanışını hedef almaktadır. Hak din ise o sırada «Halife-i ruy-u zemin» ülkesi Türkiye'de kendisini içinden tasfiye ve beşeriyete ilan etmek takatine malik değildir. Bir zamanlar hayat ve hükümlerini «Altun Ordu» sayesinde elde eden Moskova prensİeri şimdi Asya-Avrupa göç yolumuzu kesmiş, büyük İslam-Türk havzalarını imparatorluktan koparmış bulunuyor. Napolyon Bonapart, Rus Çariyle buluşmasında, vaktiyle mütehasıs İslahçı subay olarak başvurduğu Üçüncü Selim'in devletine artık zaman ve mekan hakkı elinden alınması gereken bir bunak gözüyle bakıyor ve bir müddet sonra teşhis yine Rus Çarı tarafından konuyor: Hasta Adam...

Bütün bu olanların kökünde baş müessir, o defa zahirde doğru istikamette ruhunu karartmış ve (potansiyel)ini kaybetmiş olması... Ve, ve... Ne hazindir ki, Batı tesirine kapılmaya başlaması... Batı tesiri 19. Asır başlarında bir kezzap yağmuru halinde üzerimize yağmaya başlar ve müdafaa şemsiyemizi tutan ham yobaz ve kaba softa olduğu için şemsiyeyi delik deşik eder ve sahte aydınlar ve kahramanlar kadrosunda ciğerimize kadar nüfuz eder.

İşe bakın ki, başlıca sapık kol Vehhabileri tepelemesi için Halifeden emir alan ve emri yerine getiren Mısır valisi Mehmet Ali Paşa, teftişsiz ve murakabesiz, köksüz ve muhasebesiz Batılılaşma yolunda, bağlı olduğu devletten daha öncelikli ve daha İştahlı, hatta daha başarılıdır; ve bir müddet sonra Anadolu'ya saldırıp Kütahya'ya kadar gelecek ve tabi olduğu Devleti, baş düşmanı Moskoflara el açtırıp:

- Beni asi valimden kurtar! Demeye mecbur edecektir.

Bu da, sadece İslamı ölçüyle iki taraflı bir ruh kaybından, Batılıya maskara olmaktan ve «aşam sensin ve gayrı senden başka model tanımam imkansızdır!» bayrağını çekmekten farksızdır.

İşte, 19. Asrın başlarında İslam'ın Doğru Yolunu sapık gösteren halimiz! Artık İslam'a karşı, kaynağı sadece Hıristiyanı bir (emperyalizm) davranışı başlar ve bu yolda Batıya iki azgın İslam düşmanı rehberlik eder: İngiltere ve Rusya.

Bu hale mukabil memlekette, üstün inanışlar planında, ruh ve maddeyi fethedici bir tefekkür platforması üzerinde, evvela İslamı arındırıcı, sonra onu iş ve harekette nakışlandırıcı bir şahlanış gösterilmesi yerine, mahkumun celladına aşık olması gibi, (mazohist) bir zebinklik ruhiyeti başını alıp gider ve bu (mazohist)ler Batıdan yedikleri tokadın acısını İslamdan çıkarmaya koyulurlar. Ve asla tutmaz ve kaynak kabul etmez iki dünya arası bir muvazaa tertibiyle her tarafa ayrı tavizler verme kolunu teşkilatlandırır ki, bu kol sapıklar arasında en öldürücü ve içinden boğucu olanıdır.

Buna da fikirden yana köksüz ve soysuz idareciler kolu diyebiliriz. Vehhabiler, Babai ve Bahailer, Kadıyanilerden sonra portrelerini çizeceğimiz bu kolu, ham yobazlarla bir arada, bir otobanın ortasından çizgili gidiş ve geliş yolları gibi, bir paralel üzerinde kabul edebiliriz. Ters yönde birbirine muvazi bu iki kol, Tanzimat-ı Hayriye isimli Tanzimat-ı Şerriyenin en parlak ifadecileridir.

ABDÜLVEHHAB OĞLU

İbn-i Teymiyye'nin he şeyi zahire bağlamak ve toprak üstü din mahsullerini toprak altı köklerinden koparmak ve böylece mavera idrakine sed çekmek şeklinde çerçeveleyebileceğimiz dünya görüşü, Abdülvehhab Oğlunda (Muhammed Bin Abdülvehhab) içtimai aksiyona döküldü ve nihayet bugünkü Suudi rejimine kadar uzanarak devletleşti.

18. Asrın başında doğup sonuna doğru 90 yaşlarında ölen Abdülvehhab Oğlu (Hicri 1111-1206), dünyaya geldiği Der'iyye isimli köyden çıkıp İslamı fikir ve ilim (site)si Medine'ye geldi ve tahsiline orada koyuldu.

Garip bir genç... Din ve iman bahsinde İleri -geri laflar eder ve o güne kadar İslam'ın takip ettiği rotaya, bir bakıma ölçülere sınıksız bir intibak, bir bakıma da onları temelinden tahrip gözüyle bakar.

Her şeyi dış plana ve kör nefsanîyetine irca ettirici kaba aklına tabi kıldırıcı bir fikir tavrı belirtir. Bu eda karşısında hocalarının intibakı şudur:

- Bu delikanlıdan ileride bir sapık çıkacağı kokusu geliyor!

Böyle oldu; Abdülvehhab Oğlu, adamını İbn-i Teymiyye'de buldu ve onun fikirleriyle hak mezhep sahibi Ahmed Bin Hanbel'in ölçülerini, arada hiçbir kimyevi alaka gözetmeksizin birbirine katarak Nasreddin Hoca'nın «balla sarımsağı karıştırarak yemeyi ben icat ettim ama ben de beğenmedim!» sözüne eş, yenmez ve yutulmaz bir mezhep yağurmaya kalkıştı.

İşte tek cümle içinde Vehhabilik!...

Bugünün Vehhabi güdücülerine soracak olursanız «Vehhabi değiliz!» demezler de «Hanbeliyiz!» derler. Yani bal ve sarımsak katışığını bal cephesinden göstermeye bakarlar. Halbuki onların zahirde sıhhat ve asabiyetle tatbik sev dasında oldukları Hanbelilik binası, Vehhabi itikadı arsasında yer bulamaz. Bu bedahet ölçüsü de bir türlü anlatılamaz ve anlaşılabilir.

Abdülvehhab Oğluna ilk karşı çıkan, babası ve kardeşi oldu. Fakat telkinlerini dinletemediler. Aksine, o kendi sapık anlayışını badiye araplarına telkin etmek için 30 küsur yaşlarında Hicaz'ın doğusu yönünde seyahate çıktı ve her tarafta şu sesi yükseltti:

- «Şirki bırakınız ve gerçek tevhid dinine katılınız!»

Bu nidasiyle bütün batıl inanışlara olduğu kadar Sünnet ve Cemaat Ehli itikadına da karşı çıkıyor ve «gerçek tevhid» klişesi altında kendi «gayr-i meşru» izdivaç mahsulü mezhebini kastediyordu.

Cahil ve şaşkın çöl insanlarından örülü bir zemin elde edebildi. Yaşı kırkına doğru ilerlerken de bayrağını kaldırdı ve olduğu gibi meydana çıktı.

Necid taraflarında, Osmanlı İmparatorluğu nüfuz dairesinin dışında başı boş, bir hükümetçik kurmuş olan Muhammed İbn-i Suud'a yöneldi ve iğnesini ağızından geçirip burnundan çıkararak ona sapık görüşlerini yamayabildi.

DEVLETLEŞME

İbn-i Suud, Abdülvehhab Oğlu'nu baştacı kıldı ve ona kafasındaki din anlayışının idare merkezini teslim etti. Artık İbn-i Abdülvehhab, sapık dünyasının manada olsun, saltanat makamındadır ve mezhebini devletleştirme yolunda...

Hadise, çölü bir göle benzetecek olursak, Necid'de sulara atılan bir kayanın halka halka dalgalanması gibi Hicaz ve civarını ürpertti. 18. Asır boyunca «ha gitti, ha gidecek!» şeklinde bir (korna) hali yaşayan Osmanlı devletine, ancak biraz sonra akli başına gelmek üzere, mühim ve nazik görünemedi, başlar başlamaz tepelenemedi ve çığlaşmaya yüz tuttu.

Çok geçmeden İbn-i Suud öldü, yerine oğlu Abdülaziz geçti ve henüz taarruza kalkmamış bulunan Vehhabiliği, Suudilik üniforması içinde Arabistan'ın büyük bir kısmına yaydı.

Yine Osmanlı Devletinde bir davranış yok... Abdülaziz, sırtında İbn-i Abdülvahhab'ı itici parmağı Halifeliğini ilan etmeye kadar gitti.

Binalarını yükseltmek için kesmeye mecbur oldukları ağaçlar gibi, Sünnet Ehli ileri gelenlerinden koparılmadık kafa bırakmadılar. Yine karşılında ciddi bir tepki mevcut değil.

19. Asır başında Kerbela'ya saldırmayı bile göze aldılar ve ancak İran hükümetinin korkutuşuyla durakladılar. Osmanlı İmparatorluğunun nazik havzalarından Taifi kuşattılar, Taif kalesini düşürdüler ve halkını, genç, ihtiyar, kadın, bebek, tam mevcudiyile kılıncıtan geçirdiler. Türbe, mezar, kitabe, hatıra dini manada mübarek ne varsa yakıp yıktılar. Canavar ağızlarının salyasını akıtmadıkları mübarek nokta bırakmadılar.

Abdülaziz de çok yaşamadı. Bu defa da yerini, oğlu, başka bir Suud aldı ve babası ve dedesiyle açılan yolu daha azgın bir hırsıyla takip etti. Mekke'de İslam ulularına ait bütün mezar ve işaretleri silip süpürdü. Oradan Cidde'ye sarktı, fakat umduğuna eremedi. Orada mukavemet gördü, Osmanlı paşası ve Cidde valisi Şerif Paşa ile Şerif Galib'in kuvvetlerine yenildi ve kaçtı. Ama Takip ve tenkil edilmedi, at ve meydan yine onun eline kaldı.

Yemen'e bir heyet göndererek Vehhabiliği kabul etmelerini istedi. Buna mukabil Yemen kadısının fetvası bomba gibi patladı:

- Vehhabilik küfürdür!

Abdülaziz oğlu Suud'un ise bu fetvaya cevabı, Medine'deki bütün Sahabi mezarlarını yerle bir etmek ve toprak üstünden silmek oldu. Bugün de aynı vaziyette olarak en büyük Sahabilerin yattığı Bakiy mezarlığı, yıkıntıları bile düzleştirilmemiş bir yangın yerine döndürüldü. Herhalde tepeden inme İlahi bir hıfz eseri olarak Allah Resulünün mukaddes Ravzasına dokunamadılar; toprak altından bir tünel açıp bu işi yapmayı düşündüler, fakat yapamadılar.

Gaye şu:

Ölümlere tevessül edilemez! Yani ölüden bir imdat beklenemez! Ve yani, ruhaniyet diye bir varlık kabul olunamaz!.

Küfrün en koyu şekillerinden biri ve İbn-i Teymiyye görüşünün en hain tatbikatı...

Osmanlı hükümdarı ve Müslümanların Halifesi İkinci Mahmud bu defa biraz sonra hakkında Moskoflara el açacağı Mısır'daki valisi Mehmet Ali Paşaya el açtı ve kendisini Vehhabilerden kurtarmasını istedi. Mehmet Ali, bu işi becerdi. Suud İbn-i Abdülaziz'in ölümü üzerine, yine bir Suud melik olunca aynı davayı, aynı şiddete yürütürken karşısında Mehmet Ali Paşa ordusunu buldu, yeniİdi, esir düştü ve İstanbul'a gönderilip avanesiyle beraber asıldı.

Necid'e çekilen Vehhabiler, kökleri bir türlü kurutulamadan üremekte ve türemekte devam ettiler. Araya Tanzimat, Kırım Harbi, Rus Seferi ve daha nice iç ve dış badire girdi. Osmanlı Devletinde koca İmparatorluğu dolaşık bir saç gibi arayıp zapt ve rapt altına alacak bir güç hiçbir zaman peydahlanamadı ve bu hal Birinci Dünya Harbine kadar böylece sürdü.

Birinci Dünya Harbi, kendi havzalarında daima tetikte durmayı ihmal etmeyen Vehhabilerin ekmeğine yağ sürdü. Tek İslami devlet ve kudret Osmanlı İmparatorluğu yıkıldı; Vehhabiler de bu defa ikinci bir Abdülaziz kumandasında (1924) Mekke'ye girdiler, Emir Şerif Hüseyin'i kaçmak zorunda bıraktılar. Şerif Hüseyin'in oğlu Ali, bir müddet Cidde taraflarında Vehhabilere dayandıysa da 1925 sonlarında Cidde limanı Vehhabilere geçti ve Abdülaziz 1926 yılının başlarında kendisini topyekun Hicaz Kralı ve Necid Sultanı ilan etti ve devletinin adını koydu:

«Suudi Arabistan Kırallığı...»

Gerisi malum...İki batın sonra bugün... Romanları bu kadar...

Manalarına gelince:

VEHHABİLİK

(Lenin) nasıl (Marks)ın tatbikçisi olduysa İbn-i Abdülvehhab da, asıl tatbikçi amelesini Suudiler kolunda bularak İbn-i Teymiyye kafasının maddeye nakşedicisi oldu. Ancak İkinci Abdülhamid devrinde biraz nefes alır ve etrafı görür gibi olan biricik İslam devletinin zaafından ve onun sahte inkılapçılar eliyle yediği darbelerden de faydalanarak geldiler. Gitgide sulandırılan ve usta bir siyaset adamı evvelki Melik devrinde pek dışa vurulmayan Vehhabilik, nihayet öğretim ve eğitim planına inhisar ettirilerek politika ve idare perdesinde göze çarptırılmaz oldu.

En kısa ve özlü ifadeyle, nedir şu Vehhabilik; ve ölçüleri nelerden ibaret?

Vehhabilik, İbn-i Teymiyye bahsinde kullandığımız tabirle, bir nevi İslam materyalizmasıdır ve materyalizmanın son durağı Allah'ı tanımamak olduğu halde bunlar tanıdıkları ve en doğru tanımının kendi mezheplerinde olduğu iddiasındadır. Ruha, ruhaniyete, onun ölüm sonrası devam ve tasarrufuna inanmaksızın Allah'a nasıl inanılabilir, veya Allah'a inanıp da ruh nasıl inkar edilebilir? Hem göze inan, hem de onun gördüğüne inanma, olur mu?

Sorarsanız «inanıyoruz!» diyeceklerdir. Fakat zoraki bir inanıştan sonra gizli bir inkar içinde o inanıştan kurtulmaya çabaladıklarını teslim etmeyeceklerdir. İnsanı, öldükten sonra sifra ulaşmış kabul edenler, bütün iz ve işaretlerini yeryüzünden silenler ve Allah Resulünü ziyareti bile günah sayıcı bir anlayıştan gelenler, hangi tevil yoluna saparlarsa sapsınlar, öteleri, ötelerin hikmetlerini kabul etmemek mevkiindedirler. Hendese davalarında olduğu gibi, onların zahirde bu derece mübalağalı görünmeyen ölçü çizgilerini uzatacak olursanız teslim edeceksiniz ki anlayışları, «semaların ve arzın nuru» olduğunu bildiren Allah'ı, nurundan ayırmaya kalkmaktan başka bir şey değildir.

Ve bu ana nokta etrafında şu ölçüler:

Hiçbir inceliğine nüfuz etmeksizin sadece kitap ve Sünnete bağlanmak iddiası ve «İcma» ve «kıyas» gibi iki hayatı vasitanın kökünden iptali... Kendilerinin bir de «selefiye»cilik iddiasıyla Sahabiler yolunda gittikleri yalanı ve Vehhabilik dışındakilerin küfürle suçlandırılması... Birtakım hurafeler ve uydurmalarla bir arada Sünnet Ehli itikadınca makbul bazı esrar tecellilerinin, tesbih çekmeye kadar şirk sayılması...

Tasavvufun topyekun inkarı ve iç aleme kapıların tamamen kapalı tutulması...

Netice, uçurtmanın kafasını kesip kuyruğunu havada durdurmaya çalışmak derecesinde bir abes davranış ile dış dünya ve dış şekillere mihlanıp kabukta pas tutma ve özde çürümenin, son iki asır boyunca -güya modern- dalalet mektebi...

Bugün, biraz da kendilerinin hicap duymaya başladıkları bu mektep, ruhandan uzak buldukları mukaddes şeriatı anlamadan tatbik etmekte bazı başarılar kaydediyorsa, bunu kendilerine ait bir başarı değil, sadece nadan ellerde bile şeriate bağlı bir kıymet bilmek gerekir.

Buhari ve Müslim gibi iki emin ve temiz kaynağın bir arada rivayet ettikleri bir hadis, Vehhabiliği ve onun vatanını belirtmiş olmakta mucize çapındadır.

Allah'ın Resulü mübarek parmaklarını Necid istikametine döndürüp buyuruyorlar.

- «Fitne, münafıklık, fesat, dinsizlik, karışıklık, bozgunculuk, işte bu yönden gelecektir!»

Başka bir kıymet hükmüne ne hacet!..

Üçüncü Fasıl YENİ ZAMANLARDA

ALTUN SAÇLI KADIN

Sapık kollar, «hezeyan aklı» devresini Hasan Sabbah'da kapatıp bir müddet sonra «akıl hezeyanı» çığırını İbn-i Teymiyye'de açar ve bu çığır da 18. Miladi Asır sonu ve 19. Asır başlarında (Hicri 12. ve 13. Asırlar) zehirli yemişini vermeye başlarken İran'da, o netameli fesat ikliminde, yine hezeyan aklına doğru yeni bir hareket fıskırdı:

Babilik ve Bahailik hareketi...

Miladi 19 ve Hicri 13. Asır çerçevesinde ve bugün de için için kaynamaya devamda...

Hadisenin dekoru içinde en çarpıcı manzara, kendisine, altun rengi saçlarından kinaye «Zerrin Tae» lakabı takılmış olan bir kadın... Asıl ismi Fatıma, künyesi de Ümmü Selma... «Zerrin» kelimesi «altundan» demek... «Altundan Taç» manasına lakabı, onun sahneye çıkışından sonra takılıyor. 1818'de doğup 1851'de 33 yaşında dünyadan gidiyor. İki lakabı daha var: «Kürretül-Ayn: Göz Nuru» ve «Ferah-ül-Fuad: Gönül Ferahı...»

Mana ile karışık, yahut manaya yönelik şehvette bu kadın, tarihin (Aspasya), (Kleopatra), (Mesaline), (Salome) gibi en büyük fahişelerinden belki daha keskin... Babası bir din alimi... Çocuk yaşında evlendirdikleri ve yeğeni kocası da bir imam... Ondan 3 çocuğu oluyor; ve sonradan büründüğü şekil içinde ne çocuklar annelerini, ne de anne çocuklarını tanıyor. Bir köşede, karısının gittikçe sapıtan ruhi oluşuna karşı, kocası hayretle seyirci kalmaktan başka bir şey yapamıyor ve rezalet meydan yerine dökülünce de birbirini bırakıyorlar.

Evvela, babasının şiddetle yasaklamasına rağmen bazı sapık kollara ait eserler okumaya ve bunlar üzerinde sabahlamaya başladı. Bir zaman sonra peygamberliğini hemen ve daha yüzünü görmeden kabul edeceği ve kucağına atılacağı Mirza Ali (Bab)a hocalık etmiş bir sapığa (Reşti) kapılanmak istedi fakat ona yetişemedi ve bir «Mesih» bekleyen Reştilere katıldı ve yakında sökün edecek giyabi aşkının atına ait nal seslerini sabırla bekledi.

İşte nal sesleri, kapısında duran at, inen süvari ve uzatılan el:

- Mirza Ali Muhammed!... Beklenen Mesih!

Evet, Mirza Ali Muhammed, Mehdiliğini ilan etmiş ve bu ilana sanki önceden davetliymiş gibi ilk katılanlardan biri Kurret-ül-ayn olmuştur.

Sene 1848 (Hicri 1261)... Babiler yani kurtuluş kapısını açtığı manasına Mirza Ali'ye «Bab-kapı» ismini verenler 29 yaşındaki rehberleri etrafında «Bedeşt Kongresi» dedikleri bir toplantı kurmuş bulunuyorlar...

Altun saçlı (histerik) kadın, işte bu kongrenin sahnesinde meydana çıktı. Açık saçık, belki sadece vücuduna yapışık bir tülle örtülü ve çizgilerinin en mahrem kıvrımlarını ortaya döker biçimde...

Dehşet!..

Bütün çeneler düşmüştür!

Yakıcı bir iş ve büyüleyici bir hitabet ve birer atom bombası sözler:

- Düsturlarımızı bütün gücümüzle yaymalıyız!
- Ahlak ve adetlerimizi değiştirmeliyiz!
- İşte beni görüyorsunuz; kadınlar açılmalıdır!

Ve Muhsin Abdülhamid imzalı, Iraklı bir profesörün eserinden aynen:

Açık-saçık, tahrik edici tarzda herkesin önüne çıkmış, fattan güzelliğiyle toplantıda bulunanların akıllarını başlarından almış ve uzun bir nutuk irad ederek şunları söylemiştir:

(Sizinle kadınlarımız arasında bulunan bugünkü hicabı, onlarla ortaklaşa iş yaparak, faaliyetlerini paylaşarak, yırtınız! Ayrıldıktan sonra da onlarla birleşiniz, onları kapalılık ve

yalnızlıktan umumi hayata, cemiyete çıkarınız! Onlar dünya hayatının çiçeklerinden, güllerinden başka bir şey değillerdir. Çiçek ise mutlak koparılmalı ve koklanmalıdır. Çünkü koklanmak için yaratılmıştır. Sayılması veya şöyle ve şu kadar koklanacak diye sınırlanması uygun değildir. Çiçek derilir toplanır, dostlara sunulur, hediye edilir)...

Bu azgın dişi, bir yıl sonra idam edilecek olan Mirza Ali Muhammed'in peşinde, kendisi de 3 yıl geçince ölmek üzere, yapmadığını bırakmadı, kucaktan kucağa gezdi ve bir Fransız Akademisi azasının Mesaİina'ya dair eserinde tasvir ettiği hayatı yaşadı:

- «Kendisini bir senatöre verirdi, çünkü şahsiyetliydi, bir kumandana verirdi, çünkü heybetliydi, bir gladyatöre verirdi, çünkü kuvvetliydi; nihayet önünden geçen birine verirdi, çünkü geçiyordu!»

Fatıma, nam-ı diğer «Zerrin Tac», Babilik ve Bahailik ruh sar'asının gözü dönmüş bir şehvet halinde tecellisine misal, çırılçplak bir heykel, bir remz...

İKİ MİRZA VE BİR KADIN

Altun saçlı kadının müdafaasız bir futbol kalesi gibi bir Babi ve Bahaiden öbür Babi ve Bahaiye hedef teşkil edici fuhşu , onun iki büyük aşk yaşamasına engel olmadı. Bunlar ikisinde de Ali ismi bulunan İki Mirza, Babiliğin kurucusu Mirza Ali Muhammed, öbürü de birincisine ek halinde Bahailik davacısı Mirza Hüseyin Ali... Altun saçlı kadın birinci Mirza'dan 1 yaş büyük, ikinci Mirza da birincisinden 1 yaş küçük... Demek ki, kadın 1818, Mirza Ali Muhammed (Bab) 1819, Mirza Hüseyin Ali de (Baha) 1820 doğumlu olarak üçü de üç bitişik yaş çizgisi üzerinde...

Mirza Ali Muhammed Şiraz'da doğdu, babası öldüğünden dayısının sahabeti altında büyüdü ve tahsil görmesi için Kazım Reşti'nin talebelerinden bir şeyhe teslim edildi. Okumadı, çatik kaşlı gördüğü din bilginlerinden tad almıdı, matematik ve felsefe ve bu arada masal ve hurafe cephesiyle (astroloji-yıldızlar ilmi)ne daldı ve 20 yaşlarında bizzat Reşti'nin karşısına dikildi ve talebesi oldu.

Batıl bir dava güden Kazım Reşti'ye sorarsanız Seyyiddir, yani Peygamber şoyundan... Mirza Ali Muhammed de aynı iddiada...

Ne aldıysa bu sıralarda ve Kazım Reşti'den aldı ve onun şu vasiyetine muhatap oldu:

- Seni, ölümümden sonra yerime halife olarak bırakıyorum! Yakında Mehdilik bayrağını açarak ortaya çıkacaksın!..

Bu bir keramet değil, Mirza'ya yol göstermektir ve sapık şeyh Ahsai ve Reşti boyunca köpürtülen Mehdilik masalına nihayet (Realite) aleminden bir namzet bulma ihtiyacına bağlı bir Fars tertibidir.

Aradan zaman geçti. Kazım Reşti öldü ve Mirza Ali Muhammed 1844(1260) yılında beklenen kurtarıcı olduğunu ilan etti. Ve işte altun saçlı kadın da o tarihte kendisi 20 ve Mirza 25 yaşındayken daha yüzünü görmeden sevdiği adama kapılandı. Münasebetleri 5 yıl sürdü, sürmedi. Mirza'ya daha ziyade manaya yönelik şehvet açısından ilgi gösteren kadın, belki yine aynı mananın kamçıladiğı hayvanı şehvetini, birçok erkek bir arada geçirdiği gecelerde öbür kapı (Bab) yoldaşlarıyla tatmin etmekten kaçınmadı ve durum o sıralarda hapiste bulunan Bab Hazretlerine bildirilince, şuna benzer bir cevap alındı.

- Bu kadar güzel bir kadının hareketlerini çirkin görebilmek ne mümkün!

Kıyametler kopartan ve İran fakihlerini birbirine katan 1849 kongresinden sonra Mirza bir de peygamberlik ve peşinden tanrılık iddiasına kalkışınca onu zindandan çıkarıp meydan yerinde idam ettiler ve «El Beyan-Bildiri» isimli kitabını yaktılar.

Nefsine türlü çileler teklif eden, kızgın güneşte bir minarenin şerefesine çıkıp başını göğe

kaldıran ve öylece saatler, hatta günler boyu bekleyen, haftalar, hatta aylar süresi kimseyle tek laf etmeyen, evvela Mesih'in kapısı, derken kendisi ve derken peygamber ve peşinden bizzat ilah olduğunu ilan eden bir deli... Yanında (histerik) bir kadın ve peşinde kendisinden beter ikinci Mirza Ali (Baha)..

Daha 1 yaş küçüğü olduğu Mirza Ali Muhammed (Bab)ın talebesi... Derken halifesi ve derken ondan ayrılma bir kol halinde ve istiklal iddiasında Bahallığın davacısı... Bab'ın verdiği halifelik Baha'nın kardeşine ait iken o bu imtiyazı nefsine çekmeyi bildi ve Babileri telkin dairesine almayı becerdi. Vaktiyle hapisten kurtardığı ve Bab'dan ziyade kendisine tutkun gördüğü Kurret-ül Ayn'ı, Bedeşt Kongresinden başlayarak ustaca idare etti, onun yakıcı güzelliğiyle rakiplerinin mukavemetini eritti ve cereyana baş oldu.

Kendisini, hecelenmesi ve çözülmesi imkansız bir sır hüviyetinde gösterebilmek ve insanları apıştırmak için türlü(prosede-sun'i tertip)ler tatbik ediyor, yüzünü bir peçeyle örtüyor, ayak takımına göstermiyor ve huzuruna nasıl çıkılıp onunla nasıl laf edilebileceğine dair usuller koyuyordu. Açık hokkabazlık ve gözbağcılık...

Bir de «El Akdes-en mukaddes» isimli eser...

Bab'dan sonra bu dava böyle bir yol tutarken İran Şahına yaptıkları suikast neticesinde Babi ve Bahailer perişan edildi, zindanlara atıldı, kısa bir müddet sonra da Mirza Hüseyin Ali (Baha), biraz sonra ele alacağımız, işin en nazik noktasını teşkil eden, emperyalist dış politika dünyasının tazyikiyle hapisten çıkarıldı ve İrandan sürüldü.

Bağdat... Babilerle Bahailer arasında anlaşamamak... Süleymaniye... Dağlarda ve mağaralarda hayat... Yine Bağdat ve Osmanlı Devletiyle İran arasında bir mutabakat üzerine Edirne'ye ve peşinden Akka kalesinde, 19. Asır sonlarında, 76 yaşında ölüm...

O ölmeden çok evvel, Babilğe karşı İran'da girişilen harekette, afet kadın Fatıma, Ümm-ü Selma, Zerrin Taç, Kürret-ül-Ayn, Ferah-ül-Fuad, ele geçirilerek bir odun yığını üzerine çıkarılmış ve bir anda alev alan altun saçlarıyla diri diri yakılmıştı.

POLİTİKADA BABILİK-BAHAİLİK

Asıl davayı, İslamın arınması mihrakında toplamak üzere günümüze getirirken öbür sapık mezhepler üzerinde pek az durduğumuz halde Vehhabilik ve Babilik-Bahailik mevzularında uzunca kalışımız şunlardandır:

Biri kuru aklın İslamı tahribi, öbürü de hezeyanın aynı işi üzerine alması diye sınıflandırabileceğimiz, aşağı yukarı çağdaş bu iki mezhep, asrımızın ve gelecek asrın bitişiğinde, aynı hezeyan kolundan Kadıyanilerle beraber, hala izlerini muhafaza etmeleri ve yenilemeye çalışmaları bakımından, arınmasını bekleyen İslam için başlıca çelmeleme ve yıpratma merkezleridir; ve onları takip edici köksüz reformculara (Cemaleddin Efgani ve Şeyh Muhammed Abduh) tepki yoluyla zemin hazırlamış olmalarından ötürü, üzerlerinde ne kadar durulsa azdır.

Çelmeleme ve yıpratma merkezleri dedik; yetmez! Bilhassa İslam düşmanlarınca istismara kapı açma merkezleri...

Babilik ve Bahailik, siyasi cephesiyle, Batı emperyalistleri elinde bir din tahripçisi olarak, 19. Asırda Batı emperyalizmasının iki kutbu, İngilizler ve Rusların kanatları altında gelişmiş ve bazı umdeleri yönünden kendisine Amerika ve Avrupa'da müritler kaydetmiştir. Birinci ve İkinci Dünya Savaşlarından sonra eski emperyalizma nizamı bozulunca da bu dava müzelik olmuştur.

İngilizler Hindistan müslümanlarının sünni bütünlüğünü parçalamak için araya İran yoluyla bir Fars üfürüğü estirmeye bakıyor ve Arap aleminde sürdürdüğü fesada eş, Hindistan yoluna hakim, Irak, İran ve Afgan havzalarında Babilik, Bahailik kolerasını körüklemekten geri

kalmıyordu. Rusya ise, Kafkasya yoluyla bir taraftan Akdeniz'de «Ilık su» diye isimlendirdiği iklime kavuşmayı tasarlarken, öbür taraftan, Basra Körfezi istikametini de kolluyor ve bunun için İran'ı hükmü altında tutmak ve içinden çürütmek stratejisini güdüyordu.

Nitekim Mirza Hüseyin Ali'nin hapisten çıkarılması için, İngiliz ve Rus sefirleri kol kola İran hükümet binasına girdiler ve emirlerini başvezire bildirdiler.

Milletler arası Yahudiliğin de bu işte Babi-Bahailere yardımı büyük...Niçin diye sormak bile saçma... Osmanlı Devletinin şahsında pörsümeye giden İslamı, orta Doğunun bu en nazik havzasında fesada vermek ve «Arz-ı Mev'ud: va'dedilen vatan»larına, hadiseden doğacak ihtilatlar neticesinde Mezopotamya ve Suriye sahasında yer sağlamak...

Mirza da bu stratejiyi şuurla benimsedi, Yahudilerin Filistin emellerini savundu ve sade istismara uğrayan bir gafil değil ona yardımcı bir hain olduğunu da gösterdi. Komünist ihtilalinden sonra Ruslar Babi-Bahailerden el çekerken, İngilizler, İslamı ve Orta Doğu'yu çürütmeye memur bu iltihap merkezini sonuna kadar korudular ve 1920 yılında Baha'nın oğlu Abdülbaha'nın göğsüne, Tahran'daki İngiltere sefarethanesinde merasimle en büyük nişanlarından birini taktılar. Bir taraftan Lozan anlaşmasının kulislerinde bize dini rabitalarımızı çözmeyi telkin etmeye hazırlanırken, öbür taraftan, hala Hindistan'a doğru tesir yolumuza sed çekme gayretini elden bırakmadılar. İngiltere bununla kalmadı. İslam alemi üzerinde nüfuzunun İlahi bir tecelli ile kaybolmaya başladığı İkinci Cihan Harbinden sonra bile Bahaileri tutmakta devam etti. Bahailere üs vazifesini gören Londra, 1963 yılında dünya çapındaki Bahai konferansına yataklık etti.

Mirza Hüseyin Ali'nin «El işrakat» isimli bir yayının organında çıkmış şu satırlarına dikkat:

«Krallardan biri -ki Allah onları başarıya ulaştırırsın- bu mazlum mezhebi yani Bahailiği koruyunca ve buna yardım edince herkesin o kralı sevmesi ve ona hizmete koşması gerekir. Bu herkese farzdır. İşleyenlere ne mutlu!»

İşte politikada Babi-Bahailik... İslam düşmanlarıyla el ele, hezeyan yolundan İslama kıymanın mezhebi.

İTİKATTA BABİLİK – BAHAILİK

- «Ey insanlar! İlk dinin hükümleri kaldırılmıştır! İkincisi de henüz bize ulaşmamıştır! Biz şu anda herhangi bir ölçüye bağlı ve mükellefiyete tabi bulunmayan bir zaman içinde yaşıyoruz!»

Bu sözler mahut Altun Saçlı kadının, göğsü bağı açık, dişi bir ihtilalcı edasıyla Babiler toplantısındaki haykırışından bir parça... Bu sözleri Bab'dan fıskırma kabul eder ve onun «El Beyan»daki akidesini nazara alırsanız hemen anlarsınız ki, Babilik ve onun adam ve meşrep farkından ibaret son şekli Bahailik, şeriat koymaktan ziyade şeriat kaldırmayı hedef tutucu ve kainat görüşünü eski «Batıniyye»cilerin Allah ile insanı bir tutan hezeyan fikriyatına bağlayıcı, bir tımarhane edebiyatıdır.

Ne var ki, bu tımarhane edebiyatı, politika, cazip görünme ve İslam düşmanlarının yardımlarını alma mevzularında gayet (realist-gerçekçi) bir yol tutmayı bilmiştir.

Tatbikat ve içtimai gaye hususlarında tezleri:

1- Bütün şeriatleri kaldırmak ve Bab ile Baha'nın Mesihliği, biraz fazla tarafından peygamberliği ve eğer yutulacak olursa ilahlığı etrafında teklifsiz, tekellüfsüz, bir yeni beşeriyet dini kurmak... Böylece hem İslama karşı kilise ve sinagogu ümide düşürmek, hem de bütün dini boyunduruk nefreti besleyenleri tatmin etmek... Puta tapanları da güya gerçek tevhide çağırarak...

2 - Dünyada dil ve ırk farkını kaldırıp insanlığı tek ve mükemmel (!) bir lisan mihverinde halkalamak ve bu yoldan güya, rekabetleri, ihtilafları, kültür didişmelerini önlemek, insanlığı tek bir duygu ve düşünce aleti hizasına getirmek...

3- İslamın, ferde kendi özü içinde, cemiyete de başka toplumlara karşı en büyük farzı olan gaza emrini mutlaka silmek ve dünyayı, ebedi hasreti ebedi barışa erdirmek...

Şimdi bu teşhislerimizin vesikalarını, her iki cinnet kutbunun kitaplarından kısa parçalarla gösterelim:

Bab (Bağdat müftüsüne mektubundan): «Allah benden önce (M...d)i göndermiş olduğu gibi şimdi beni göndermiştir. Sizin bildiğiniz her şeyi kaldırdık.»

Bab (El'Beyan):

- «Ben (M...d)den daha faziletliyim! Benim Kur'anım da onunkinden daha üstündür!»

Bab (El'Beyan):

- «Bütün isimler O'nun ismidir. Aslında bütün sıfatlar O'nun sıfatıdır.»

Sapık tasavvuf anlayışının «Herne Ost-her şey odur» iddiasıyla, gerçek ledün ilmi görüşünün «Herne ez Ost-her şey ondandır» hükmü arasındaki, dağbaşı ve uçurum dibi farkını ve Bab'ın hangi noktada bulunduğunu göstermeye yukarıdaki satırlar yeter.

Kur'anın dış yüzüne ait, üslup, eda, kafiye gibi hususiyetleri aklınca taklide yeltenerek, her türlü lisan yanlışları içinde Bab'ın kaleme aldığı «El'Beyan))dan sonra Baha'nın «El'Akdes))i... Aynı saçmalar, aynı zaafarla dolu, ikinci hezeyanname...

Bir İslam büyüğünün şu teşhisi «El'Akdes))in «Esfel))liğini tespit eder:

- «Müellif, hocası Mirza Ali Muhammed Bab'ın kitabı elBeyan'dan benimsediği metotla hareket ederek kitabını Kur'an-ı Kerim gibi tanzim etmeye yeltendi. Fakat Kur'an'ı aslından uzaklaştırdı. Kalp fikirlerini ortaya döktü, kendini kepaze etti. Ortaya bir söz attığı zaman, bırakın kültürlüyü, talebe bile bunun yalan olduğunu, bunda gülünç sun 'ilik bulunduğunu, kelime ve cümle tertiplerindeki tuhafıkları anlamakta tereddüt etmez.»

Ayrıca, ölümden sonra dirilişi reddetmeler, (19) sayısını mukaddes sayma ve seneyi 19 aya, ayı 19 güne bölmeler; bağlılarına bir sürü telkinlerle «Şimdi uykuya yat ve hakikatimizi rüyada gör!» demeler ve Hazret-i İsa ve Mehdi'ye ait bazı hadiseleri kendilerini müjdeleyici mahiyette yorumlamalar ve daha neler neler!...

Babilik ve Bahailik, 19. Asrın, müşahhas bilgi vehmiyle mücerreddin ilmini kaybetme yolunda, din yapıcılığı değil de yıkıcılığı işine memur tımarhanelik bir depreniştir.

KAADIYAN KÖYÜ

Babür Şah zamanında İran'dan Hindistan'a göç eden bir aile... Asil bir soydan geldiği söylenen bu aile 200 kadar maiyetiyle Lahor şehrinin 70 mil doğusunda bir mevki seçti ve oraya kondu.

Babür Şahın teveccühüne mazhar ve ona sadık bu aile, kısa zamanda kendisine bahşedilen topraklar ve ünvanlar sayesinde parladı. Ailenin büyüğüne şer'i hükümleri yerine getiren makama izafetle «Kaadi -kadı» ünvanı verildi. Böylece hüküm süren ve nesilden nesle aynı ünvanla geçen ailenin yatağı köy «Kaadiyan -Kadılar» adını aldı ve Kaadiyaniliğin kurucusu Mirza Gülam Ahmed'in babası Mirza Gülam Murtaza'ya kadar bir nevi ağalar köyü halinde (aristokratik) bünyesini sürdürdü. Moğol akınında talana uğrayan köy, 1840'da İngilizlerin

Pencab'ı kendilerine mal etmesi üzerine, o sırada 14 yaşında bulunan Mirza Gülam Ahmed'in de bir gün aynı maiyete ve İngiliz hizmetine gireceğinden gafil rahatında devam etti. Kaadiyan köyünün 20. Asır Mesih'i olarak beşiğini salladığı Ahmed 1835'de doğdu. Ahmed en toy yaşlarından başlayarak kendisini okumaya verdi. İslami fikir ve edebiyat eserleri üzerine eğildi ve bağlılarının iddiasına göre kendisini o türlü ibadete verdi ki, dünya işleriyle uğraşabilecek zamanı kalmadı. Hatta babası, bazı maddi ve ticari aile işlerini ona ısmarladığı halde «yapamayacağım ben başka bir alemdeyim!» edasından başka bir karşılığa muhatap olamadı. O, dalacağı aleme dalmıştı; ama yolu doğru muydu?

Ahmed 28 yaşına girince, babası, bozulan mali vaziyetinden ötürü onu çalışmaya ve hayatını kazanmaya davet etti. Ahmed, haçlı propaganda ve faaliyetinin kesif olduğu (Siyalkot) şehrinde vazife aldı ve burada Hristiyan misyonerleri ve papazlarıyla mücadeleye girişti.

(Siyalkot) İngiltere'deki Anglikan Kilisesine izafetle «İngiltere'nin Hind Kilisesi» diye anılıyordu. Gülam Ahmed'in bu koyu Hristiyanlaştırma tezgahında faaliyeti -yine bağlılarının itirafıyla- hiçbir zaman düşmanlık şeklini almadı, tartışma sınırını aşmadı; belki de ileride İngiliz emellerini desteklemek ihtimali üzerinde anlaşma payı bırakan bir dostluk havası içinde geçti.

Hindularla Hristiyanların İslama hücumları karşısında Ahmed, 1864'te kendisini yayın vasıtalarıyla İslamı savunmaya veriyor ve aynı yıl, -dikkatli bağlılarının iddiasınca uykuda veya uyanıklıkta Allahın Resulünü görüyor.

Uykuda veya uyanıklıkta diyoruz; zira bu hali ifade eden kelime, müridleri tarafından «Ahmed-vadedilen Mesih-» adlı bir broşürde Fransızca (vizyon) olarak kaydedilmiştir. (Vizyon) ise uykuda veya uyanıklıkta insana tecelli etmesi mümkün (realite) üstü şekil demektir.

Hep onlardan aldığımız bilgiyle devam ediyoruz:

Yüce Peygamber, güya Ahmed'e bir kitap uzatıyor, Ahmet bu kitabı mükaddes elden alınca onun muhteşem bir meyveye inkılap ettiğini ve insanlığa dağıtılmak üzere parçalara bölündüğünü görüyor.

Bu tecelli onun kaleme almaya memur edildiği esere aittir. Eser 1880 tarihinde ve Mesihlik iddiasındaki Ahmed'in 45. yaşında yayınlanıyor.

«BerahİN - ül Ahmediyye: Ahmediyye mezhebinin belgeleri, ispat unsurları»..

Ahmed'in doğduğu, yetiştiği yere izafeten Kaadiyanilik diye anılan, fakat daha az tutmuş adıyla «Ahmediyye» diye etiketlenen bu mezhep, gösterdiğimiz zaman ve çizdiğimiz mekan içinde böyle boy gösterdi.

20. ASIR MESİHİ

Bundan bir iki yıl önce (b.d.) yayınlan idare yerine adıma bir paket geldi. Hepsini Fransızca, Kaadiyanilerin yayınladıkları propaganda kitap ve broşürleri... İsimleri şöyle: (Le Messie Promis: Vadedilen Mesih), (Le Mouvement Ahmediyya: Ahmediyye hareketi), (Chemin de la Foi: İman yolu), (Nouvelles Dicouvertes propos de Jesus Christ: İsa Peygambere ait yeni keşifler), (Hazreti Muhammed dans la Bible: İncil'de Hazret-i Muhammed), (Le Systeme economique de L'İslam : İslamda iktisadi sistem), (La Philosophie de L'İslam et de ses principes : İslam ve prensiplerinin felsefesi), (İnvitation : Davet), (Les tresors Spirituels : Ruh hazineleri), (Ou, Jesus est-il Mort: Hazret-i İsa nerede öldü?), (Hazret Ahmet Vadedilen Mesih), (La prophetie concemant la seconde venue de Messie: Mesih'in ikinci gelişine ait gaibten haber), (Le Message de l'Ahmediyat: Ahmediyyenin bildirisi)...

Bu kitap ve broşürün birkaçı bizzat Mirza Gulam Ahmet'in yazılarına, öbürleri de oğlu ve ikinci

halifesi Mirza Beşirüddin ile davasını yürüten bağıllarının ileri gelenlerine ait... Bunların arasında, gariptir ki, Milletlerarası Lahey Adalet Divanına Reis seçilebilmiş ve İngilizlerden (Sirsör) ünvanını alabilmiş biri de var... (Sir Muhammed Zaffrula Khan)...

Arada bir işaret olarak belirtelim ki, bir Kaadiyani Hindlinin hiç şüphesiz İngilizlerin himmetiyle, bu kadar nazik bir makama getirilmesindeki mana, Kaadiyaniliğin Batı aleminde sırf İslamı zayıflatmak gayesiyle nasıl itibar gördüğünü açıkça ortaya koyar ve böylece Kaadiyaniliği de izah etmiş olur.

Evet, bu kitapları bana göndermekle bende ne ümit ettiklerini merak ve Türkiye'deki çalışmalarına dikkat ettiğim Kaadiyanilik misyonerleri, farkında değillerdir ki, ortaya koydukları esaslar, sünni bir ülkede ancak kendi sapıklıklarını teşhir mahiyetinde kalır ve bunun için kendi ayaklarına gidip içyüzlerini tetkik etmek yerine onların ayağımıza kadar getirdiği eserlerine göz atmak yeter.

Benim de yaptığım işte bu!... Kaadiyaniliği, yabancı tetkikçilerden değil, kendilerinden, kendi eserlerinden ele alarak teşhir etmek.

20. Asır Mesihî, 19. Asır nihayetlerinde Mesihliğini ilan ettikten sonra 1900 yılında bu mezhebî İngilizlerin resmen tanımasını da başardı. Gayet tabii! Sebebini açıkladık! Mesihliği kabul edilecek olursa İslamın onun elinde alacağı, dışleri sökülmiş arslan şeklinden faydalanarak, o zamanlar hemen bütün İslam dünyasını elinde tutan İngilizler ve peşindeki öbür emperyalistlerin devşirecekleri fayda...

Nitekim bu fayda, Mirza Gulam Ahmed'in Mesihlikten sonra (1) numaralı tezi ve İslami farzlar içinde en büyüklerinden biri CİHAD gayesinin kökünden kaldırılmasıyla kendi kendine sabit, ve sanki bu mezhebî kurduran İngilizlermiş gibi, Ahmedilerle Haçlı emeller arasındaki mutabakat aşıkardır.

Şu anda İslam alemi, her biri sözde müstakil ve herbiri ayrı ayrı sapık yollarda ülkelerden ibaret hale geldiği için artık böyle bir mutabakatın modası geçmiş ve Kaadiyanilik, daima İngiliz sempatisi altında ve daima İslam birliği davasına kıyıcı, tek başına yoluna devam etmekte sayılabilir.

Doğru Yolun, içe ve dışı doğru 20. Asırda en hain sapık kolunu çizen ve İslamı arınma çağını tehdit eden Kaadiyaniliği içi ve dışıyla yakından tanımalıyız ki, 15. Hicri ve 21. Miladi Asırları koruyabilelim...

ABES

Kaadiyaniler İslamı nakillere zıt olarak Hazret-i İsa'nın göğe kaldırılmadığını, yerine bir benzerinin çarpmıha gerildiğini kendinin de kaçarak Hindistan'a kadar geldiğini ve orada yaşadığını, 120 yaşında öldüğünü, Keşmir taraflarında gömüldüğünü, yeni zamanların en büyük keşfi halinde mezarının Mirza Gulam Ahmed tarafından meydana çıkarıldığını iddia ederler. İddialarına bir nevi maddi delil gösterircesine de (Ansiklopedika Britanika) dan bir resim alır ve altına şöyle yazarlar. «İleri bir yaşta Jesus.»

Bahsettiğim broşürlerden aldığım şu, nereden alındığı ve nasıl yapıldığı meçhul resim, onu neşreden İngiliz Ansiklopedisiyle beraber Kadiyanilerin de yüce bir peygamberi en kaba müşahhas planına aksettirmekten çekinmediklerini gösterirken, bir de Gulam Ahmed'in tezine yardımcı olarak ortaya atılıyor; ve Hazret-i İsa'nın ihtiyarlık yaşına kadar ömür sürdüğüne vesika diye gösteriliyor. Bu resimdeki saçmalık neyse topyekun Kaadiyanilikteki abes de odur.

Mirza Gulam Ahmed, Hazret-i İsa'nın kendisine hulul ettiğine kanidir.

Derken, yeni bir şeriat sahibi resul olduğu iddiası...

Cihad'ın kat'i olarak reddi ve üstelik bu hususta Kur'an'ı şahit göstermek gibi bir te'vile girişilerek ikinci bir küfre sapılması...

Ebedi azabın inkarı...

Her yüz yılda bir yenileyici geleceğine dair hadisin, zuhuru Hicri 14. Asır başına (Hicri 1300-Miladi 19. Asır sonları) geldiği için Gulam Ahmed'e atfı...

Yenileyicilik iddiasıyla başlayan cereyanın, kısa zamanda Mehdiliğe, derken peygamberliğe ve derken ilahlığa götürülüşü, gerçek İslam'ın Ahmediyye olduğu ve zuhurundan 3 asır sonra bütün insanlığın o bayrak altında toplanacağı hezeyanı...

Ve bütün bunların ispatı olarak Mirza'ya türlü keramet ve mucizeler yakıştırılması...

Bazı güneş ve ay tutulmalarını önceden haber vermiş... Birtakım zelzeleleri günü gününe bildirmiş... Birinin filan gün öleceğini söylemiş, o da ölmüş...

Üçüncü rivayet, oluş ve neticeleniş bakımından son derece komiktir.

Gerçekten öleceğini söylediği adam vurularak öldürülünce «bu işi sen yaptırdın!» diye Mirza'yı mahkeme karşısına çıkarıyorlar. Mahkeme delil bulamadığı için onu beraat ettiriyor. Meseleyse muallakta kalıyor. Bu haber veriş gerçekten bir keramet eseri midir, yoksa hadise önceden bir haber alma neticesinde mi bildirilmiştir, yahut adi bir isabet mi?..

Herhalde nebilerde görülen mucizeler ve velilerde tesbit edilen kerametler bu türlü bir pespayelikten münezzehtir. Heyet ilminin rahatlıkla hesaplayabildiği küsuf ve husuf hadiseleri üzerinde de «bildi!» iddiası aynı derecede gülünç ve gerisi uydurmaldan ibaret olmak gerek ve iş uydurmaya kaldıktan sonra da bu kadar basitlerini ele almak Mirza Gulam Ahmed'e büyük bir iltifat sayılmamak lazım....

İngilizlere ve onların arkasında haçlı emperyalistlere köleliği, bir nevi dini farz olarak öne sürmeleri de cabası...

Dışından İslama bağlılık ve Allah Resulünü doğrulayış edası içinde, İslamı ta yüreğinden yaralama, iktidarından düşürme ve gayesinden saptırma hareketi...

Mirza Gulam Ahmed 1908 yılında, bağlılarının nakline göre, üç kere, ihanet ettiği Allahın adını anarak ölüyor ve doğduğu köyde gömülüyor. Halifelerinden biri, oğlu Beşirüddin...

Bana gönderdikleri eserlerden, her memlekette nişanladıkları hedefleri tayini mümkün olan, fakat çarpacakları Sünnet Ehli kayalarını hesap edemeyen ve hatta onlara dalaletlerinin senetlerini elleriyle veren ve olanca davaları, teker teker taradığım eserlerine göre yukarıdaki maddelere sığdırılabilecek şekilde bulunan Kaadiyaniler, bugün, herşeye rağmen hummalı bir faaliyet içindedirler. Batı dünyasının, Doğu 'daki komünistler de dahil, İslam yığınlarına her an yöneltebilecekleri siyasi ve askeri bir harekette kendilerine nefis bir istismar unsuru diye kullanabilecekleri Kaadiyanilik bugün, Kenya, Nijerya, Cava, Sumatra gibi yerlerde ve bilhassa İngiltere, Amerika ve Almanya'da birtakım sahte cami kubbeleri altında, türlü dergi, kitap ve binbir telkin vasıtasıyla çalışıyorlar. Amerika'da zenci müslümanlar arasında bir kolera sirayeti halindedirler ve rivayete göre dünya şampiyonu boksör Mehmet Ali de bir Kaadiyanidir.

20. Asırda ve 21. Asır eşiğinde Haçlılar dünyasının stratejisi, İslam hisarını dışından zaptetmek değil, Truvalıların tahta atı şeklinde, gafil milletlere sahte kahramanlar imal edip onu içinden düşürmektir.

MUSTAFA'LAR

Tasavvuf büyükleri, Allah Resulünde muazzez ve mukaddes Mustafa isminin başkalarında

yümlü, yani uğurlu olmadığını söylerler. Bu hususiyet asla dini bir kanun olmamakla beraber esrarlı bir hikmet ifade etse gerektir. Nitekim tarihimizde öyle Mustafa'lar tanıyoruz ki, tek tek ve kendi sahalarında, bu ismin gayesine ters düştüğüne misal olmuşlardır. Bunlar tam 6 adet insan...

Deli Mustafa: Osmanoğulları hanedanında tereddi koluna misal...

Kara Mustafa: 17. Asırdan bugüne, bozgun çağımızın açılışına misal...

Kabakçı Mustafa: Devlet kurucusu Yeniçerinin devlet yıkıcı ve memleketi içinden işgal edici hale geldiğine misal.

Bekri Mustafa: içtimai ruhun artık işi divaneliğe döküşüne misal.

Alemdar Mustafa: Anadolu'yu kurtarmak için, o ruha yabancı Rumeli kapılarının açılışına misal. Ve:

Mustafa Reşit: Türk'ü, teftişsiz ve talihsiz, murakabesiz ve muhasebesiz, Batıya itme ve böylece batağa saplama mektebinin kuruluşuna misal...

Bizim davamız ise, bütün bu Mustafa'lar içinde Mustafa Reşit Paşayla... «Sahte Kahramanlar» konferansımızda portresini çizdiğimiz bu adam islami arınma davamızın büyük ve derin bir dikkatle hesaba çekmesi gereken bir kimsedir ve kendisinden sonra 100 küsur yıldır ne olmuşsa ve hatta bugün Türkiye'de ve islam aleminde ne oluyorsa, onun ve devrettiği ellerin menfi himmetiyle olmaktadır. Kanuni'den başlayarak Tanzimata kadar ham yobaz ve kaba softa elinde perişan hale gelen islam davası, bu adamda, bünyeyi islah etmek yerine imha etmek ve hayat vermesi imkansız yeni bir bünye edinmek rotasına çevrilmiş ve onu takip eden sahte kahramanlar bu rotayı nihayet kayalıklarda parçalanma noktasına kadar getirmişlerdir. Ali, Fuat, Mithat Paşalar ve derken İttihat ve Terakki markalı ve mason damgalı maşalar, hep aynı Mustafa çizgisi üzerindedirler.

Doğrudan doğruya dini manada sapık kollar, 19. Asırda Babilik - Bahailik ve Kaadiyanilik gibi, devletini Osmanlı İmparatorluğunda merkezleştirici bir (otorite) görememekten doğarken, Türkiye'de manzara, bu (otorite)yi yeni zaman ve mekana hakim kılıcı bir tefekkür cehdi gösterip köke yol vermek ve onu sahte yemişlerle donatanları budamak yerine suçu kökte bulurcasına bir çözüme iklimi şeklinde tecelli etmiştir. Bu tecelli ise, hemen bütün İslam ülkelerine sari, Haçlılar vatanına kölelik ve onun cicili bicili üniformasına hayranlık ölçüsü altında, doğrudan doğruya İslamdan nefret faktörüne bağlı yeni bir mektebe temel olmuştur ki, nihayet felaketi sapık mezheplerin tümüne birden taş çıkartıcı dereceye ulaşmıştır. Üstelik bu yolda gidenler, son derece siğ irfan ve idrakleri, basit hokkabazlık marifetleri ve işportacı diyalektiklerine rağmen teşhis edilememişler ve millet kaatili ilan edilecekleri yerde milli kahraman sayılmışlardır.

Bu nokta, o kadar can alıcıdır ki, batış sebeplerimizin ve kurtuluş çarelerimizin anahtarı değerindedir. Birçok yazı ve konferansımızda da inceden inceye çözümlenmiştir.

Ne Batıyı anlayan, ne de Doğuyu en mahrem vahidlerine kadar muhasebe edebilen, Tanzimat sonrası, koyu cahil ve katmerli ahmak, sözde aydınlar zümresi, altı kaval, üstü şişhane kıyafetleriyle, Hilali Haça feda edici böyle bir yön tutmuşlardır ki, Doğru Yolu büsbütün kesmek, tıkamak ve onun vadettiği kurtuluşu kendilerinde göstermek gibi, karşı çıkılması çok zor bir çığır açılmasına vesile olmuşlardır.

HAIN DEVRE

Tanzimat sonrası gidişimiz, İslamı yeni bir sapık yola sürüklemek değil, onun doğru yolunu Himalaya büyüklüğünde bir kayayla kesme ve tıkama ilerleyişi... Bu çığır kaydettiğimiz gibi,

Mustafa Reşit Paşayla başlar, Ali ve Fuat Paşalarla filiz verir, Mithat Paşa'da üretime girer, İttihat ve Terakki maşalarında da takas muamelesine girer ve bugüne kadar gelir. Bugün diye ifade ettiğimiz son yarım asırlık geçit, İslam davasında her türlü izah ihtiyacından uzaktır ve İslama artık, içinden değil, dışından kıyma davranışdır.

Tanzimat sonrası, İttihat ve Terakki devresi ve Cumhuriyet geçidi diye bölümlendirdiğimiz üç merhaleyi rejim ölçüsüyle şöyle farikalandırabiliriz:

Tanzimat: Ham yobaz ve kaba softaya tepki halinde, İslam cübbesinin fabrika etiketini, ne cübbeden ne fraktan hiçbir şey anlamaksızın, Avrupa ceketine ilıştırma gayreti... Kekeme ve şaşkın...

İttihat ve Terakki: Yüzde yüz yahudi ve mason silahşörü biçiminde, İslam ruhunu posa milliyetçilik ruhiyetiyle «takas»a tabi tutma ve kelimedede Müslüman kalarak kendine yeni bir dünya arama ve bu yüzden 1000 yıllık çatıyı bir anda yıkma cinneti... Ahmak ve gözükara...

Cumhuriyet: Bu davanın eğrisi ve doğrusunu düşünmeden Tanzimattan beri gelen çizgiyi açıkta ta merkezine ve gizli maksadına ulaştırma, İslam ile bütün alakaları kökünden koparma ve Türk'ü madde planında kurtarıp ruh planında batırma davranışı... Kararlı ve içten ve dıştan planlı...

Şu var ki, Tanzimat gidişinin isimlerini verdiğimiz kadrosu yanında İttihat ve Terakki'yi, aksiyonda meşhur üç paşası ve fikirde maruf Ziya Gökalp ve avanesiyle tespit ederken, bu gelişin (terminal) noktası Cumhuriyeti belli - başlı şahıslara bağlamak lüzumuna uzak kalıyor ve her şeyi Cumhuriyet Halk Partisinin anonim mahiyetine düşümlüyoruz. Kastımız, hamuru 19. Asır başlarında Mustafa Reşit Paşa tarafından yağurulan mücerret tipin Cumhuriyet devresinde biçimlendirdiği klik, yoksa şu veya bu değil...

Kamusal meseleleri kısa kısa özleştirerek ve geniş tahlil ve terkiplerini «İdeolocya Örgüsü» ve «Konferanslar» gibi eserlerimize emanet ederek kısa kısa hulasa edelim:

Tanzimattan sonra aynı hamakat gelişinin getirdiği, aşşağının bayağısı bir edebiyat... «Edebiyat-ı Cedide». Ve başında bir şair... Tevfik Fikret... Eserlerini vitrinde bile seyredip etmediği meçhul, Batı dünyasının şiirde en bayat ve fikirde en kısır örneklerine bir göz atmakla tesellisini bulmuş ve nihayet işi inkara dökmüş bir cüce... Kendi üslubuyla «Fikri hiç, İrfanı hiç, vicdanı hiç bir maskara»...

Yine kamusal çaptaki Türkçülük meselesinde Ziya Gökalp'e tek cümleyle yönelteceğimiz teşhis de şudur ki, o, İslam haini olduğu kadar mücerret ilme ve hocası yahudi filozof (Dürkaym)a da ihanet etmiş ve onun dini muhteva zarfı halinde gördüğü milliyetçiliği mazrufundan ayırıp araya ırkçılığı yerleştirmekle, metodunu borçlu olduğu adamı el çabukluğuna getirmiş bir sahteci...

Daima gizli yahudi tesirinin güdümünü koruduğu bu sahte romanı ve dayanıksız fıkriyatı bizde dönmeler çevresi Şişli salonlarını türetirken, doğrudan doğruya İslama duyulan hıncın fideliğinden türlü nebatlar yetişmiş ve başlı başına İslamı tahrip edebiyatı doğmuştur. Arapgirli Abdullah Cevdet, Arnavut Hüseyin Cahit ve dönme Halide Edip daha niceleriyle beraber bu katarın vagonlarıdır. Onlara karşı tek iman sesi Mehmet Akiften gelmiş olmakla beraber onda da (potansiyel) zayıf ve fikir hacmi dardır. Bu nokta da Tanzimattan sonra küfür cereyanının bayraktarları nasıl cücelerden ibaret kalmışsa, İslam müdafaacılarının da aynı seviyede kaldıklarına işaret...

Şurası katiyetle sabittir ki, Türk cemiyeti ham yobaz ve kaba softalar devri ve Tanzimat çığı boyunca, nefisini ve insanlığı muhasebe edebilmek kudretinde bir fikir adamı yetiştirememiştir.

Nis'te ölürken Papa'dan bir rahip isteyip haçı öperek can vermek dileyen Fuat Paşadan; bir sarhoşluk gecesi, muslukta gaseyan ederken yanındaki peşirci vezire «paşa, bu milleti adam

etmek için onu Hristiyan etmekten başka çare yoktur!» diyen Mithat, nam-ı diğer Murtat Paşa; Ermeniden bir vezire İslimiyeti övmesine mukabil «biz seni İslimiyeti sevdiğin için değil, ermeni olduğun için vezir yaptık!» karşılığını veren Ali Paşa yolu, böylece, en ucuz tarafından 70 - 80 yıl içinde meyvesini verdi ve habis gayesini kemale erdirdi.

ABDÜLHAMİD

İkinci Abdülhamid manada öyle bir şahsiyettir ki, bu manayı heceleyebilmekle bütün sahte oluşlarımız anlaşılmiş olacak ve o, 36 Türk hakani arasında belki en büyüğü diye abideleştirilecektir. Elverir ki, memlekette beklediğimiz büyük fikir zemini kurulsun ve gerçek, tahlil ve terkipçi Türk tarihçisi zuhura gelsin... Biz kendimizi sadece emin bilgiler üzerinde (sentez)e memur bir fikir adamı bildiğimiz ve tarihçiye düşen vesikalı müşahede zorunluluğu ve ameliğinden azade gördüğümüz için sadece ip uçlarını vermekle kalıyor ve işin kıymet hükümlerini üzerimize alarak, onları gerçekleştirme rolünü işte bu çapta bir tarih kafasına emanet ediyoruz. Nasıl ki «Ulu Hakan II. Abdülhamid Han» isimli eserimiz de, (statik) ilmin çok üstünde bu (dinamik) kıymet ölçüsüne dayanır ve ortaya attığı sağlam (realite)lerin tespiti mesleki tarih işçiliğine düşer.

Ulu Hakan II. Abdülhamid Han, Yahudiliği, Masonluğu, o devirde muvazene halinde ve Türkiye'yi taksim vaziyetindeki Batı Emperyalizmasını, sahte inkılapçılar nesli Mustafa Reşit Paşa döllerini, tek kelimeyle İslam düşmanlarını karşısına almış ve 33 yıl onlarla mücadele ederek veya onları bir mikrop kesesi içine alarak zararsız hale getirmeye bakmış gerçek Türk kahramanıdır. Fakat, hakkında uydurulanların tam tersi, sırf merhamet duygusu ve zulüm işlemekten korkusu yüzünden, İlahi hikmet icabı, her kuvvet elindeyken düşmanlarına yenilmiştir.

Bu da yine kamusluk çapta ve birçok eserimizde çerçevenilmiş meselelerden biri...

Biz şimdi bu davayı dinde «Sapık Kollar» ve sahte gidişler bahsine sığdırılabileceği kadarıyla belirtip meselenin ana hatlarını çizelim...

Abdülhamid; (Volter)in Resuller Resulüne ait piyesinin Fransa'da sahneye konulacağı haberi üzerine elçisini memur edip bunun harp sebebi olacağını ve mutlaka temsile mani olmalarını isteyen ve istediğini kabul ettiren sultan...

Abdülhamid; masonluğun küfür olduğuna dair fetva çıkartmak cesaretini gösteren hakan...

Abdülhamid; biraz sonra da ne mal olduğunu göreceğiniz Cemaleddin Efgani'ye asla yüz vermeyip onu sınır dışı eden halife...

Abdülhamid; bütün «Düyun-u Umumiyye» borçlarını ödeme karşılığında kendilerine Filistinde küçük bir çiftlik çapında toprak isteyen Yahudilere kapıları kapayan devlet reisi...

Abdülhamid, ecnebi mektepleri ve sözde Türkleştirilmiş

«Sultani-lise»leriyle her türlü misyonerlik faaliyetine göz açtırmayan tacidar...

Abdülhamid; Hazret-i Ömer'in «Dicle boyunda bir oğlak kaybolsa hesabı benden sorulur» hikmetini fiilen yaşayan ve seccadesinin başında sabah namazını beklerken hasta bir memurun

evine gönderdiği doktoru gözetleyen takva timsali hünkar...

Abdülhamid'in 33 yıllık ince ve çevik idaresi, sapık kollan elden geldiği kadar tıkamak ve İslami tuğrasını emperyalizma canavarları ve din düşmanlarına karşı korumaktan ileriye geçemedi. Ondan sonra Yahudilik ve ardında Batı emperyalizması, tahttan indirildiğini bildirmeye bir Yahudi'yi (Karasu) memur ederek bu gerçek İslam kahramanını tasfiye etmeyi bildi.

Gerisi birkaç kelimelik: Çöküş ve arkasından «kurtuluş» yaftası altında batış...

Eğer Abdülhamid, adaletini tatbik ettiği Hazret-i Ömer'in celadetine de malik olsaydı -ki tek kusuru budur- bugün Türkiye'nin manzarası bambaşka olur ve «Doğru Yolun Sapık Kolları» belki de uzun müddet trafiğe kapalı kalırdı.

İKİ PALYAÇO VE...

Osmanlı İmparatorluğunun birkaç asırlık ham yobaz ve kaba softa devrinde bataklığa çevrilen İslam, Tanzimattan sonra, uçurum yönüne döndürülünce, daha ziyade yurtdışı birtakım islahçı palyaçoların sökününü başladı. Suratlarını Batılı ressamın boyadığı sarıklı palyaçolar... Ve bu devirde artık bedbaht planında ortaya çıkan Batı hakimiyetine karşı zaafı ruhlarında aramak yerine İslam'da bulan biçareler...

Maddeye tahakküm dehasının timsali Avrupa karşısında, bozgunu n sırlarını çözmek ve İslamı kainat çapında yeni hayata tatbik etmek fikriyatından mahrum bu tipler, daima olduğu gibi, ne Batıyı ne de Doğuyu muhasebe edebilmiş, palyaçolar olarak, güya İslam'a yenilik getirme sevdasıyla, kalplerinin görünmez bir köşesinde, onu budamak, desteklemek, ufalamak ve düşman dünya anlayışına tabi kılmak küfrünü beslediler. Sabitliği ezelde ve her an yeniliği ebede gerçek İslam çağını açmak değil de, onu, Batı maymunlarının fani ve her an zevale mahkum çağına uydurmak...

Bu arada, Yahudilik ve Hristiyanlık stratejisinin ve emperyalizma tuzağının istismar hedefi olmaktan da geri kalmadılar. Sistem getirici büyük bir tefekkür adamı olmayan, zaten makamı bakımından böyle bir hüviyete uzak bulunan ve sadece deha çapında bir ileri görüşle her şeyi sezen ikinci Abdülhamid Han uzun zaman durdurabildiği fakat dünya şartları hesabına elbette yenemeyecek olduğu felaket çığı ve dalalet iklimi içinde işte bütün bu muzahafat mütefekkirlerle mücadele zorunda kaldı.

Bu çöplük fikircilerin başında Cemaleddin Efgani ile Mısırlı Muhammed Abduh vardır.

Efgani, Türkiye'de Tanzimat ilanı sıralarında Efgan illerinde doğdu. Felsefe okuyarak yetişti ve rivayete göre memleketinde Ruslar hesabına casusluk yaparak efendilerinden hayli paralar aldı. 30-31 yaşlarındayken Mısır'a gitti, orada Mısır Müftüsü Şeyh Muhammed Abduh ile tanıştı, onunla sınıksız kenetlendi. Daha doğrusu, İslam'a yeni bir şevk vermek temayülündeki bu çürük adamı büyüledi ve peşine taktı.

Birçok kitapta ikisinin birden Mısır'da mason çemberine girmiş oldukları yazılıysa da bu yerinde suçlama vesikasına kavuşturulmuş değildir. Vesikasını biz verelim:

- « Cemaleddin Efgani ve Muhammed Abduh İngiliz ve Fransız masonlar tarafından çizilen daireye dahil kılınmış ve İslam modernistleri geçiren bu adamların elde edilmesiyle Batı dünyası (politika-relijyöz; dini siyaset)lerinin teminini düşünmüştü.»

Bu şartlar kelimesi kelimesine aslına uygun bir tercüme olarak şu kitabın 127. sahifesinden:

Serge Hutin
Editions du Seuil
Bourges 1960

o sıralarda mahut sahte inkılapçılar müsellesinin ikinci çizgisi Ali Paşa -ki o da aynı müsellesin öbür çizgileri gibi masondur- bu eşsiz sermayeyi İstanbul'a davet ve baştacı ediyor. O sıralarda «Darülfunun-u Osmani» ismiyle ve gizli bir İslam nefretinden başka hiçbir müdir fikre malik bulunmaksızın kurulan üniversitede -bugün Hamidullah nam-ı diğer Baidullah'a yapıldığı gibi -Cemaleddin'e bir konferansçı kürsüsü veriliyor. Rektör makamındaki Hasan Tahsin - o da mason - Cemaleddin'i himaye ediyor; ve İslam ile haç dünyası arasında bocalayıcı esfel bir cereyanın gençliğini telkin altına almak vazifesini bu adama veriyor.

İlk konferansı bu adamın, gizli yollardan tüneller açarak İslamı kökünden bombalamaktır.

Nitekim bir konferansında aynen şöyle diyor:

-«PEYGAMBERLİK, SANATLARDAN BİR SANATTIR !»

Yani, tenekecilikten, aktörlüğe kadar insanın çalışma yoluyla elde edebileceği bir sanat... Peygamberlerin Allah tarafından gönderilmiş olmalarının reddi, Allah'ın reddi... Eğer tarihi materyalistler ve komünistler Cemaleddin Efgani'nin bu sözünü bilmiyorlarsa en büyük müttefiklerinden mahrum bulunuyorlar demektir.

Devrin Şeyhülislamı hemen Cemaleddin'i küfürle suçluyor; aynı kafanın adamı Ali Paşa da adamını Türkiye'den dehlemek zorunda kalıyor.

Bu defa İran... Orada da her şeyi allak-bullak ediş... İranlılar onu zincire vurup Osmanlı hududuna bırakıyorlar... Bağdat, Londra, Paris, «Dinde Reform» başlığı altında bir sürü neşriyat, tekrar İstanbul ve Ulu Hakan tarafından acı bir istiskal, uzaklaştırılış; ve nihayet tutulduğu kanser hastalığı sonunda 60 yaşlarında, fesadına devam edemeyecek hale geliş, dünyadan ayrılış...

Onu Maçka mezarlığına gömdüler, bir Amerikalı -her halde misyonerlerden- ona mezar yaptırdı; bir müddet sonra da kemikleri bir çuvala doldurulup Efgan topraklarını kirletmeye götürüldü.

Böylece, Muhammed Abduh'un «onu görmeden meğer gözüm görmüyor, kulaklarım işitmiyor ve dilim işlemiyormuş!» dediği sözde diyanet yolunda denaet dehası, İbn-i Teymiyye mektebinin 19. Asır yenileyicisi, kendisini takip edecek 20. Asır reformcu maymunlarına «buyrun!» diyerek ve dünyamızı hayli bulandırarak, layık olduğu mukabeleyi bu dünyada görmeksizin, bastı gitti.

ÖBÜR REFORMCULAR

Başlarında, «Merdudi» ismini taktığımız Mevdudi ile «Baidullah» sıfatını yakıştırdığımız Hamidullah var... Ve daha birkaç!.

Evvela Mevdudi:

«İslamda İhya Hareketleri» isimli eseriyle İslam'da imha hareketinin temsilcilerinden biri... Çağdaşımız... İşi gücü, Sünnet Ehli büyüklerine çatmak... Gördüğü sert tepki üzerine eserinin ikinci baskısında birtakım yumuşama alametleri göstermeye çalıştıysa da, çürük madeni hep aynı... Gerisi cila... Cemalettin ve Abduh'a hayran... İbn-i Teymiyye'ye ise kara sevdalı...

İslam onca bir felsefedir ve nice şer'i ölçüler bu bakımdan muhakeme edilerek değiştirilebilir. Çorap üstüne mesh etmenin cevazını iddia ettiği gibi...

Ayrıca mezheplerin birleştirilmesi fikrini müdafaa ve dört hak mezhebi birbirine karşı mücadele ve garaz halinde gösterme...

«Sana nasıl geliyorsa öyledir!» hesabı, her zaman ve her türlü içtihadı yer verme, ve ortalığı kargaşalığa verdiklerini iddia ettiği Sünnet Ehli alimlerini kötüleme...

Mevdudi sade fikirde kalmadı; aksiyona da girişti. Hind Müslümanlarının milli hareketlerinde önderlik sevdasına düştü. Hapse girip çıktı. İlk eseri «İslam'da Cihad» ihtilalci fikri telkin etmesi bakımından Mısır'da, kendisine telkin zemini buldu ve bazı kimselerin idam edilmelerine yol açtı. 1953'de Kaadiyanlık meselesine el attı, yine tutuldu ve 2 yıl 2 ay hapse mahkum edildi. Sapık fikirlerin sapık ihtilalcisi olarak 1964'de yine hapsi boyladı; bu defa da İslam Cemaati Derneğinin kapatılmasına sebep oldu. Derken Vehhabilik dünyasına kapılandı; Medine'deki Vehhabi Üniversitesi İstişare Heyetine aza seçildi. Orada da dikiş tutturamadı ve Vehhabilere bile giran gelen fikirleri yüzünden muhakeme altına alındı.

Hamidullah hakkında uzun söze lüzum görmüyoruz. Çağımızda din zaviyesinden temayülünün ne olduğu ve ne olabileceği besbelli bulunan üniversitelerimizin davetlisi olarak memleketimize gelip gitmekteki bu cüce akıl mütefekkirinin ne olduğunu göstermeye yalnız bu kucak açış yeterken onun «İslam Peygamberi» kitabına bir göz atmak bile kafi gelir. Evvela Kainatın Efendisine, İslam'ın Peygamberi demekle O'na bir tahsis yaptığının ve bu tahsisle başka dinlere ve onların hükümleri yürürlükte peygamberlerine yer verdiğinin şuurlu veya şuursuz ifadesini taşıyan bu kitap, daha önsözünde Fransızları memnun etmek için kaleme alındığını itiraf ederken, hedef tuttuğu bu memnuniyetin dayanaklarını açıkça meydana koymaktadır. Zira bu adamın gözünde Allah'ın Sevgilisi, tükürükten başka ilacı olmayan biridir, İslam ise yalnız gençlerin, toy delikanlıların, fakirlerin, kölelerin, ezilenlerin, tek kelimeyle aşağı tabaka ve ayak takımının kucak açtığı bir dindir. Miraç mucizesi bir rüyadan ibaret ve daha nice madde üstü harikalar akılla teftişi gerekir şeylerdir. Tasavvuf ise uydurmadır.

Bir konferans münasebetiyle Erzurum'da bulunduğum sırada Hamidullah da oradaydı. İçinde kendisinden de bahsettiğim konferansa gelmek cesaretini gösteremedi. Ertesi gün bir toplantıda bağlılarının da bulunduğu bir mecliste hakkındaki tespitlerime cevap verebilen kimse çıkmadı. Yalnız, artık ne tarafı tuttuğu belli olan bir genç şöyle dedi: Ona hangi mezhepten olduğunu sordum:

- «Ben mezhepsizim!» cevabını verdi.

Bir de Seyyid Kutup var... Kendisinden af dilemesini isteyen yakışıklı orangotan maymunu Nasır'a «Bir mümin bir münafıktan af dilemez!» cevabını veren ve kahramanca ölmeyi bilen bu zatı «Sahte Kahramanlar» konferansında gerçek kahraman olarak göstermiştim. Fakat sonradan gördüm ki, Seyyid Kutup bir İbn-i Teymiyye meddahıdır ve kellesini kaptırdığı sosyalizma yularının zoruyla Hazret-i Osman'a adaletsizlik isnat eden ve dil uzatan bir bedbahttır.

idam edilmeden bu sapıklıklardan istiğfar ettiğini söyleyenler oldu. Eğer öyleyse tam kahraman ve şehit... Değilse, mücadelesi kafire karşı bir sapığın davranışından ileri geçmeyen bir zavallı.

Günümüzün reformcuları bunlarla bitmiyor. Onlardan birkaç batın önce başlayan ve Kazanlı Musa (Beykiyef) gibilerden geçen ve asıl istinadı İbn-i Teymiyye, Cemaleddin Efgani ve Muhammed Abduh olan kol, bu gösterdiklerimizde tam teşahhusunu bulurken, zakkumlarının silkindisi halinde Türkiye'de kendisine bir fidanlık bulamamış değildir.

iddia ve davalarını teker teker gösterip cevaplandırmayı abesle uğraşma saydığımız, ama buna rağmen bir kitaptan naklen vereceğimiz ve sadece özlerini belirtmekle yetineceğimiz yeni zaman sapıklıkları ve sapıkları işte bunlar!...

REFORMCULARIN ÖZÜ

Reformcuların toplu olarak bütün iddialarını demetleyecek ve onları mücerret ilim ve hakikat gözüyle inceleyecek olursak, ereceğimiz gerçek şu olacaktır ki, bunlar, bir baştan öbür başa, Batı akliyeciliği karşısında afallamış, sonradan aynı Batının 20. Asırda aynı akliyeciliği iptale kadar giden fikir çilesinden nem bile kapamamış, Doğunun özüne giremezken Batının kabuğunu olsun görememiş idrak yüz karalarıdır. Biraz sonra göreceğiniz şekilde mezhep bağlılarına «eşek» sıfatını yakıştıran bu kırattaki insanlar, o masum hayvanın da yarın ahirette kendilerinden davacı olacağı bir denaet seviyesindedirler.

Bu seviyeyi Kur'an tayin etmiştir: «Belhüm adal-Hayvandan aşağı...»

Şimdi onların toplu olarak iddialarını hulasa edelim. Bu hulasa, Dr. Said Ramazan El-Buti'den Türkçeye çevrilen «Mezhepsizlik» isimli eserin arka kapağına konulmuş ve fasıl fasıl yeri işaret edilmiş bir tablodur.

Saçmalıkta şaheser ve hiçbir noktası cevaplandırılmaya değmez iddiaları, işte:

«Müslümanlar bir din devrimine şiddetle muhtaçtırlar. Bütün ıslahatın dayanağı, ancak Din'de yapılacak alanıdır. İslam hükümetleri Din ile Siyaset'i birbirinden ayırmaya mecbur kalacaklardır. Müctehid İmamlar, kendilerini Din Vazı-ı-ALLAH zannetmesinler. Dört İmam'ı taklid etmek küfürdür. Onları taklid edenler; basiretsizdir, cahildir, ahmaktır, sapıktır; tefrikacı, fitneci ve amelleri boşa giden müflislerdir. Mezhepliler, Allah'ı bırakıp da, papazlarını, hahamlarını kendilerine ilah ve Rab edinen (Hıristiyan ve Yahudi)ler gibi, mezhep imamlarını kendilerine ilah ve Rab edinmişlerdir. Dört imam birer put, onlara uyanlarsa birer putperesttir. Mezhepliler Kur'an'dan bile yan çizmişlerdir. Dört Mezhep, kusursuz Resulullah'a, kusurlu imamların açtıkları harp cepheleridir. Dört mezhep üzerine yazılmış kitaplar, birer küflü kitaptır. İslam Dini, bir bedevi arabın birkaç dakikada öğrenebileceği basitliktedir. İslam'ın bir hukuk sistemine sahip olduğu yalandır. İctihad yapmak gayet basittir. Bunun için Arapçayı bile bilmeye hacet yoktur. Birisi sana birkaç hadis kitabını bildiğin bir dille anlatıverirse, icthad yapabilirsin! Hanefi Fıkıhı, İslam'la hiçbir ilgisi olmayan ve İncil'e benzeyen bir şeydir! Mezhepliler, ürküp kaçan birer eşektir. Yalanlarını kılıflayan inatçı ve uydu; ama Hakk'ın değil, şeytanın uydusu kişilerdir. Adam, Muhammedi olmayı bırakıyor da, Hanefi veya Şafi'i oluyor, ne tuhaf şey!.. Herhangi bir mezhebe bağlanan, ondan başkasını görmez. Onun gözünde, Kitap, Sünnet, Din, hepsi o mezheptir. Mezheplilerin iman konusunda bildikleri şundan ibarettir: Allah birdir ve her yerdedir. Mezhepliler, peygamber semaya çıkararak Allah'ı gördü derler. Bu kişilere göre eli tespihliler sefihtir, alçaktır, sapıktır, bid'atçıdır derler. Bu kişilere göre sala vermek sapıklıktır, sala veren 'müezzin müşriktir. Mezheplilerin zanlarına göre teravih namazının sekiz rek'atından fazlasını kılmak haramdır, farz namazların kazası caiz değildir. İnsana kabrinde, tabi olduğu mezhep ve girdiği tarikattan soru sorulmaz. İmam-ı Azam, ezberinde birkaç hadisten başka hiçbir şey bulunmayan bir cahildir. Usul-ü Fıkıh, dört imamın sözlerini doğrulamak; Kitap ve Sünnet'le amel etmeyi terkederken mazeret diye ileri sürmek için vaz edilmiştir. İmam-ı Şafi, bir adamın kendi kızıyla nikah yapmasını caiz gören bir adamdır.

Mezhepleri birleştirme işi son derece basit bir iştir. Bunu yapmak Müslümanların boynuna borçtur. Gerek fıkıhçıların ve gerekse diğerlerinin -Fıkıhçılardan başka hiçbir kimse için şu helaldir, bu haramdır demesi caiz değildir- gibi sözleri, Yahudi ve Hristiyanlarda Tevrat ve İncil'in hükümlerini papaz ve hahamlardan başkaları anlayamaz şeklindeki inancın bize intikal ettiğini göstermektedir. Bu ise aynı mevzuda onların yolunu tatbik etmek demektir.»

Bundan başka daha neler!.. Bizzat aklın mahiyet ve keyfiyeti üzerinde hiçbir tefekkür çilesi çekmeyen, son derece dar ve havasız bir akılcılık; ve üstelik bu akılla Allah ve Resulünü inkardan başka çare yokken, onları güya kabul edip, akıl mizanına vurma gayreti ve böylece tezatların en dipsizine düşme felaketi...

Reformcu, dini, her türlü insan hamlesinin manivelası kabul etmek zorunda kaldıktan sonra ancak bu manivelayla kaldırılabilir yükleri sırtlayabilmeleri için insanlara daha hafif şartlar arayan ve dinin değişmez formüller tablosu Şeriatı keyfine göre uydurmaya kalkan, yani dini içtimai fayda planında ele alıp Allah'a mutlak kulluk mânasında bozan gizli bir kâfirden başkası değildir. Sağdaki, ölçülerin kabuğunda kalan ham yobaz ve kaba softaya karşılık, solda, hikmetlerin kabuğunu delemeyen ve sır idrakine eremeyen reformcu...

Bizde birçok mefhumlar kelime mânasında bile kestirilemediği gibi (reform) tabiri de bilinmez. (Reform) kelimesi (röfer) mefhumuna eş olarak «tekrar şekillendirme» demektir. Tekrar şekillendirme ise, o biçimini kaybettiği sanılan uzviyeti, dışarıdan, takma kollar ve ayaklar misali, canlandırmaya yeltenmektir ki, bu da onun gerçek doktorunu bekleyen hakikatine kıymak olur.

Kelime mânası her ne olursa olsun, bizi taahhüt altına almaz. Kelimede değil, gerçekte yer alarak tespit edebiliriz ki, reformcu işte yukarıda çerçevelediğimiz mânanın adamıdır ve gayesi dinin hakikatini meydana çıkarmak değil, onu kendi hakikat vehmine feda etmektir. Mücerret «ulvî» yi, kendi müşahhas «süflî» lerine kurban edenler; yani reformcular...

Dinin ulvî ve mücerret hakikatini meydana çıkarmak için savaşınlarsa, onun üstündeki asırların biriktirdiği kir, ve pasların temizleyicileri mânasına hakiki reformculardır ve sıfatları "yenileyici"dir. Uydurucu değil, yenileyici... Kıl kadar farkla biri küfür uçurumunun dibini, öbürü iman şahikasının zirvesini ihtar eden iki kutup...

İÇ GÖRÜNÜŞ

Cumhuriyete kadar böylece geldikten sonra, hemen peşinden, ne bir mezhep ihtilâfı, ne bir sapık kol çekişmesi, ne de doğru yol üzerinde herhangi bir muhafaza veya kaybetme korkusu, İslâm'a bütün kapıların kapatıldığına şahit olduk.

Bu hal 1923'ten 1950'ye değin 27 yıl sürdü ve o tarihte Demokrat Parti'nin iktidara gelmesiyle İslâm hesabına bir yumuşama çığın açıldı.

Bu çığırın açılma istidadını kazandığı demlerde ben Türkiye'nin en büyük bankasında müfettişlik makamında ve en lüks şartlar içindeyken -herhalde bağlı olduğum büyük kapının ruhuma üfllediği feyz eseri olsa gerek- herşeyi teptim, bankadan istifa ettim ve kendimi fikir kavgası hayatına verdim...

Gözümde, o zamandan, manevi alevler ve dumanlar içinde batan bir Türkiye vardı; ve ona 4-5 asır önceki hayatıyeti yanında o günkü veya bugünkü can çekişmesini anlatmak ve kurtuluş yolunu göstermek için dünya çapında büyük bir fikir hamlesine girişmekten daha aziz bir gaye düşünülemezdi..

Kendimi bu gayeye adadım ve 1943'de Büyük Doğu'yu çıkardım...

Başvekil «Şükrü Saraçoğlu» imzasıyla «Allah ve ahlâktan bahsetmek yasaktır!» şeklinde gazetelere tamim gönderilmesine sebep olan yazılarım, yüksek mekteplerdeki hocalıklardan kovuluşlarım, kanunsuz asker edilişlerim, hapislerim, aç kalışlarım ve türlü çilelerim neticesinde küfür buz dağının nasıl erimeye başladığı, bu arada ne gibi bir gençlik mayasının tutma istidadını gösterdiği, 1960 gece baskınını takip eden yıllarda bu gençliğin Milli Türk Talebe Birliği çatısı altında ne türlü karargâh kurduğu, Anadolu'yu telgraf hattı şebekesiyle bir baştan bir başa kuşatıcı konferanslarım, neler neler!..

Ne oldu?.. Buz dağı erir gibi oldu ama, ortalığı çamur bastı. Öyle bir çamur ki, bul bakalım yolunu bulabilirsen...

Teaddi, taarruz, hücum ve hamle, bizim gençliğimizden ziyade karşı tarafa geçti...

Aş evimizin yemeklerini ancak camekânlarında seyretmekle pişirebileceklerini sananlar, bir taraftan aceze basın mahiyetinde dâvamızı helak ederken, öbür taraftan da aziz ve nazik gayeyi aksiyona dökme yolunda bir parti kurdular ve artık belini doğrultması çok zor şekilde harcama ve alçaltına hamaratlığına giriştiler.

Meydan yerini, tenekeci, kalaycı, kurşuncu tarzında «ci, cı, cu»lar sardı...

Sahte veliler enflasyonu önünde gerçek irşad makamının bedeli ödenemez çapa yükseldi.

İçtihad kelimesinin elifi üzerinde bile fikir sahibi olmayan haylazlar müçtehidliğe yeltendi. İlahiyat Fakültesi ve enstitüler, için için, vecdsiz ve haşyetsiz, kısır mantığına göre fetva verici, hususi bir mamul yetiştirmeye memur edildi.

Diyanet, rejim hürmetine şeriat katli cinayet işlerini, Fransız İhtilalinin giyotinlerinden daha cömertçe yerine getirdi.

Tasavvuf ve bâtın yolu aleyhtarı birtakım vehhabilik karalamaları, başboşluk havası içinde kendilerine bir cereyan açma sevdasına kapıldılar.

Ruhların gizli bir köşesinde, kemaline inanmadıkları şeriatı çürük kalaslarla payandalamak isteyen, böylelikle İslâm-ı dışarıdan tamire muhtaç bir harabe kabul eden reformcular içten ve dıştan İslâm fikriyatını lekelemeye koyuldu.

Dini yayınları tefecilik pazarına döndüren borsacılar peydahlandı.

Saymakla, anlatmakla bitmez!..

Ve bu hava içinde yokluğu bile şuurlaşmayan bir idare... Hafakanlar içinde bir millet, baskın, soygun, bozgun... Maddi ve manevi yıkım, ana-baba günü...

Bu mu olmalıydı tam 40 yıllık çilemizin hasılası?..

Bu oldu ve bunla da herhalde derin bir hikmet tecelli etti...

Bu hikmet:

«YA OL, YA ÖL!» ihtarı...

İç görünüş budur!.

DIŞ GÖRÜNÜŞ

İç manzara buyken ve bu manzara İslâmî dâvayı, tek tüyünü feda etmeksizin cihana tatbik ve dünya buhranının tek ilacı diye göstermek şöyle dursun, onu anlamak istidadından bile zehirde hiçbir şey vaatmezken, acaba dışarıda, İslâm âleminde hal ve keyfiyet ne merkezde?..

Dikkat edilirse hiçbir istidat vaatmediğini kaydettiğimiz Türkiye için «zahirde» tabirini kullandık... Evet, bu istidatsızlık ifadesi Türkiye'de zehirdedir, bâtında değil... Bâtında Türkiye,

toprak altında pişen bir maden gibi derin ve gizli bir oluş halindedir ve bu zamana kadar takip ettiği tarihi seyr, ilâhî kaderden bir haberci olarak, ebediyet dâvasını kurtarma ve yeryüzüne naksetme işinin yine Türk'e nasip olacağını veya böyle olmak gerektiğini göstermektedir...

Abbasilerde gölgelenmeye başlayan İslâm nasıl Orta Asya'dan fıskırma, hamlığı içinde saf ve temiz bir ırkın elinde pırıldamaya başladıysa, yine onun elinde karanlığa atıldıktan ve son 150 yıl içinde büsbütün çamura batırıldıktan sonra, kemal ve zeval kanunu gereğince şimdi dünyasını yine Türk'ten beklemektedir...

Her şey burada bozuldu ve bütün İslâm âlemini bozdu; şimdi herşey yine burada düzelmelidir ki, her yerde düzelsin...

Birinci ve İkinci Dünya Harplerinden sonra çoğu bizden kopmuş olan ve sahte istiklâlcikler içinde başları boş kalan İslâm toplulukları, tepelerine yerleşmekte ve onları deve gibi kullanmakta usta, birtakım lider müsveddeleri elinde, bu ve öbür dünya nimetlerinden mahrum bir sürü haline getirilmiştir. Batı kuklası bu liderler, batı kuklalığının manasını Türkiye'den almışlar ve işte hemen hepsi, bu mananın aynı kalıptan çıkma maketleri olarak türemişlerdir...

Dikkat buyurulsun, hepsi de Türkiye'den devşirdikleri bir mananın maketleri... Onun içindir ki, "Önce Türkiye'de bozuldu ve her yerde bozuldu, şimdi Türkiye'de düzelmelidir ki, her yerde düzelsin..." hükmüne varmış bulunuyoruz...

Bugün İslâm âlemi öyle bir ehrama benziyor ki, kaidesi, yani halkı Müslüman, zirvesi, yani güdücüleri de İslâm düşmanı...

Anadolu'nun cenubundan taramaya başlayarak, Irak ve Suriye'den geçerek, Şimali Afrikayı baştan başa dolaşarak ve bu arada İran, Pakistan, Cenubi Asya ve Arabistan ve sonra Orta Afrika üzerinden sekerek İslam ülkelerine bir göz atınca görürüz ki, hiçbir tarafta devlet idaresi,

millet sesi ve mütefekkir nefesi olarak İslam'ın mahiyet ve istikbâlinden haber verici tek iz mevcut değildir...

Aralarında şeriatî sadece kelimedede yaftalayıcı Suudi Arabistan ve Libya, dış yüze mihli tavırlarıyla İslâmî büsbütün dondurmuş, imtizaç kabul etmez katıklarla bozmuş ve buz dolabına kaldırmış durumdadır... Birinde itikadî temelinden mahrum, bulutlar üzerinde durdurulmaya çalışılan, böylece olanca feyzinden mahrum kılınan bir şeriat yapısı, öbüründe de Yeniçeriliğin çürüme devrindeki «Şeriat isteruk!» nidasına eş bir eda içinde mektep kaçağı bir çocuktan fıskırma sosyalistlik gayreti...

Evet, sosyalizma. Bu, yeni zaman belası eski mikrop, İkinci Dünya Harbi sonrasının uyuz hastalığıdır ve hemen tüm İslâm ülkeleri liderlerinin kaşınması mevkiindedir...

Bari, sosyalizma nedir, nereden ve nasıl gelmiştir, Batı fikriyatında kıymet hükmü nasıldır. İslâm ile imtizaç imkanı hangi nispettedir, bunları bilselerdi can yanmazdı.

İslâm gibi, kul çapında, bütün kul çatısı mezheplerin, sonları (izm) ile biten arayıcılıkların dileyip de gerçekleştiremedikleri hikmet ve hakikati kendi zatında hamil ilâhî müessese, her şeyin doğrusunda bizzat âmil ve eğrisinde mani iken nasıl olur da yabancı mahiyetlerle etiketlenirilebilir ve onların lokomotiflerine vagon diye takılabilir?.. İsim, onların arayıp da bulamadığını verir ve hiçbirinin hüviyetiyle nitelendirilemez...

İşte bu nice hikmetten öksüz yaşayan ve onu dillendirebilecek, kitaplaştıracak bir fikir hareketine yataklık edemeyen İslâm âlemi, elinde nimet olduğu kadar baş belâsı bir petrol hazinesi, moda cereyanlara esir ve ayrıca Yahudi kurmaylara zebun, horuldar veya boş yere tepinir dururken, misâllerini gördüğümüz maymun reformcular dışında ne vaadedebilir ki?.. Dış görünüş de budur!..

ARINMA NASIL OLUR?

İSLÂMÎ BULMAKLA OLUR, UYDURMAKLA DEĞİL!..

Bin yıl var ki, İslâm, ya müspet plânda dondurulmuş, yahut menfi plânda uydurulmuştur. Yalnız şu üç hadisten tüten hikmeti benimseyebilmek doğru yolun dosdoğru çizgisini hiç bir noktada kırmadan sonsuzluğa kadar götürmek olurdu:

Bir günü bir gününe eş geçenin aldanmakta olduğu şuuru... Ebedi yenilik ve tazelik ihtarı...

Allah'tan, eşyanın hakikatini olduğu gibi göstermesi dileği... Kâinat sınırlarını inceleme memuriyeti...

Soğutma yerine ısındırma, zorlaştırma yerine kolaylaştırma, korkutma yerine müjdeleme, çirkinleştirme yerine güzelleştirme mükellefiyeti. Aşk, rahmet ve bedii (estetik) kıymeti...

Ve bir ayet meali:

«-Ben kulumu halife olarak yarattım.»

İslâmî arındırmak böyle olur; ve ona hiçbir şey eklemeyen ve ondan hiçbir şey eksiltmeden iç ve dış sır ve hikmetlerine nüfuz etmekle meydana gelir...

Bu da, bir kazıda gizli bir hazineyi meydana çıkarıncasına basit bir iş gibi görünse de, hakikatte Peygamber rızasının yanı başında ve gelmiş ve gelecek fikir ve sistem hamlelerinin topyekün üstünde bir yenileme, ebedi yeniyi bulma, gösterme ve yerleştirme davranışı... Mutlak din ve hakikate öyle bir kölelik her türlü istiklâl iddiasından uzaklık ki, sultanlık ayarında...

Allah Resulünün kölesi olmayı en muhteşem sultanlık bilmek saadeti; ve sureta bu köleliği kabul edip de emirlerin kabuğunda kalmak felaketi...

Müspet ve menfi bu iki kutup tam muvazene çizgisi üzerine getirilince ki, İslâm'ın arınma sırrı çözülmüş olacak; ve ilâhî nur, cehennemî bir trafik bunalımı arzeden şaşkın insanlığın tepesinde ışıdayacaktır.

Bu dâvanın şartları, müspet ve menfi, dost ve düşman kutupların tam bir tahlil ve terkibi halinde "İdeolocya Örgüsü", «Konferanslar» vesair eserlerimizde nakış nakış gösterilmiştir. Onların yeri de davayı sadece (dinamik) plânda ihtizaza getiren bu eser değildir. Böyle bir arınma, kendisine ilâcını hazırladığı Batı'nın da en korktuğu şey olabilir. Bu korkunun içinde onu bekleyenler ve isteyenler de vardır...

Bakın şu sözlere:

Büyük mütefekirlerden (Cardetr):

«-İslâm'da mevcut kuvvet... İşte Avrupa'nın korktuğu budur!»

Ve hele (Lawrence Broson):

«»Asıl tehlike, İslam düzeninde, onun genişleme kabiliyetinde, tesir gücünde, canlılığında gizlidir. Avrupa emperyalizmi önünde yegâne duvar budur!»

Mütefekkir tarihçi (Toynbi):

«-İstikbal İslâm'ındır. Tecrübe edilmemiş bir o var!»

Ve (Göte), (Tomas Karlayl), (Bernar Şov) gibi büyüklerin bilinen İslam saygıları...

Bütün sapık kollar bugüne dek İslâm'ı gücünden düşürmek yolunu tuttu; fakat o gücünden düşmedi ve en yanlış tatbikata rağmen, yer kabuğunun altındaki ateş gibi mücerret kuvvetini korudu... Bu toprağı sondalayacak ve deşecek olan kahramandır ki, işletici kuvvet olarak insanlığın ne beklediğini gösterecek ve Allah ile Resulünün mukaddes isimlerini güneşle ay arası mahyalastıracaktır.

Meşhur İngiliz edip ve mütefekiri (Bernar Şov)un şu satırları, bugün İslâmiyeti üzerlerinde bir kabuk gibi taşıyan zavallılara, yahut da onlara bakıp İslâmiyeti aynı seviyede sananlara ibret dersi olsun:

«-Büyük hayatiyetinden ötürü, ben (M.....d) in dinine en derin saygıyı duydum. Benim gözümde o, her türlü zaman ve mekâna uygunluğu, hayat değişikliklerine hâkimiyeti ve son derece nazik bükülüşleriyle, âlemin biricik dinidir.»

Ve Prof. (Desmond Steward):

«-İslâmiyet medeniyetin beşiğidir.»

(Düşünün ki, bu haberi 17 Ağustos 1977 tarihli «Günaydın» gazetesi veriyor.)

Korkarım ki, İslâm, bizden oraya gideceği yerde, moda eşyası gibi, oradan bize gelmesin!..

Gelsin de nereden gelirse gelsin!.

Gelsin de malım, isterse satışı hırsızının eliyle olsun...

Tek, malım gelsin!..

İSTANBUL
20 Ağustos 1977

NOT
(Eserin 1978 tarihli ilk baskısından)

Bu eserin arka kapağına koyduğumuz resim, islâm dâvasını bütün insanlık çapında nümunel-eştirici bir vesika mahiyetindedir. Mini etek mucidi ve dünya çapında fuşş modası yöneticisi meşhur (Marikant) ortaya, gördüğünüz kılığı atarak şu fikri dövizleştiriyor:
-Artık maddemize ve ruhumuza yeni bir kisve giydirmenin zamanı gelmiştir.

Tam tercümesi olmasa bile mealen bu manayı ihtar eden İngilizce cümle, günah ve vebal altında yerin dibine doğru sonsuz bir uçurumda yuvarlanan Batı medeniyetinin sanki bir cehennem ateşiyle kendi kendisini seyretmeye başladığı ve nefsinden pişmanlığını ilân ettiği yeni bir merhaleden işaretidir. Resimde İslâmi kılığa âdet tam bir mutabakat ve şer'i ölçülere uygunluk belirten ifade, (Marikant) imzasını taşıdığına göre, dâvaları öz hakikatiyle değil, Batı taklitçiliğinde bulan şahsiyetsiz tiplerimizin manzaraya dikkat ve ibretle bakmaları ve İslâmiyeti (Marikant) gibi bir modacıdan telâkki etmek yerine aslından devşirmeleri gerekir. Bu kıyafetle

bir kadın, erkeğe de hürmet ve haşyet telkin eder ve cemiyet meydanında ve bütün iş sahalarında ideal kadını abideleştirir.

Eserdeki (tez)i bu türlü gerçekleştirici bir vesika takdim ederken, bunun laboratuvar kesinliği ile dâvamızı huccetlendirdiğini kaydederiz.

"Büyük Doğu Yayınları"

Eserin 1978 tarihli ilk baskısının arka kapağı.